

Baksa Melinda – Lapath Gabriella

Lenti közösségi élete

Történeti feltárás

2020-2023

TOP-5.3.1.-16-ZA1-2017-00005

A helyi identitás és kohézió erősítése Lentiben

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

1.	Bevezető.....	3
2.	Közösségi ünnepek.....	4
2.1.	Körmenetek.....	4
2.2.	Keresztelő.....	4
2.3.	Elsőáldozás.....	5
2.4.	Bérmálás.....	6
2.5.	Esküvő és lakodalom.....	6
2.6.	Húshagyókedd, maszkázás, farsang.....	15
2.7.	Húsvét.....	16
2.8.	Májusfa állítás.....	17
2.9.	Aratás.....	17
2.10.	Szüret, felvonulás, bál.....	18
2.11.	Luca napi korbácsolás.....	21
2.12.	Advent, karácsony.....	21
2.13.	Disznóvágás.....	26
3.	Szabadidő eltöltése (klubélet, gazdakör, előadások, teadélután).....	27
4.	Színjátás.....	29
5.	Sportélet.....	36
6.	Vallási élet.....	46
6.1.	Vallásosság, hitélet.....	46
6.2.	Búcsúk, zarándoklatok.....	53
6.3.	Temetés.....	55
7.	A lenti fürdő és a hozzá kapcsolódó közösségek.....	58
7.1.	Strandolási lehetőségek a fürdő megnyitása előtt Lentiben.....	58
7.2.	A fürdő története.....	60
7.3.	A fürdőhöz kapcsolódó közösségek.....	61
7.3.1.	Akik használják.....	61
7.3.2.	Akik dolgozni járnak.....	74
8.	Egyesületek, közösségek.....	88
8.1.	Honismereti Egyesület Lenti.....	88
8.2.	Pro Arte Kulturális Egyesület.....	92
8.3.	Kerka Táncegyüttes, Kerka Kulturális Egyesület.....	96
8.3.1.	Kerka Táncegyüttes.....	96
8.3.2.	Kerka Kulturális Egyesület.....	106
8.4.	Nefejejcs Dalkör.....	107
8.5.	Civil Nyugdíjas Klub.....	107
8.6.	Szépkorúak Civil Szervezete.....	108
9.	Összegzés.....	109

1. Bevezető

Lenti Magyarország délnyugati csücskében, a szlovén, a horvát és az osztrák határ közelében található. Nem tartozik sem Göcsej, sem Hetés, sem az Őrség néprajzi tájegységéhez, de mégis összeköti a településeket és lakóikat. A várost körülvevő természeti környezet rendkívül változatos, a tavasszal virágokkal teli rétektől, a települést körülölelő vadban gazdag erdőig, a szőlőtőkékkel borított hegyháztól a természetes határokat kijelölő Kerka, Csörgő és Liponyakig. A mocsarak lecsapolása és a folyó szabályozása után a megszelídített Kerka partjára végig falvak települtek, köztük Lenti is, hiszen a víz az életet jelentette. Élelmet adott a halakkal és rákokkal, lisztet a malmot hajtva, építőanyagot a kavics révén és szórakozási lehetőséget, hiszen itt volt Lenti első strandja is. Sok helybéli itt szerezte első „vizes élményét”, itt tanult meg úszni a „Zuhogó”-nál. A víz ma is központi eleme a város életének, hiszen 1966-ban termálvizet találtak a mélyben. Így lett igazi strandunk, a fejlesztések segítségével pedig Lenti ismert és népszerű fürdővárossá vált. A gyógyvíz mellett 3 jótékony hatású energiavonal található a Szent György Energiapark területén, melyek kedvező élettani hatásait mindenki élvezheti.

Lenti, egykori járási székhely, a térség közigazgatási, gazdasági és kulturális központja, 1979 óta város, de az ez előtt születettek a szélső utcákból még ma is a „faluba” mennek, ha a városközpontban akad dolguk. A várossá válást segítette az öt településrész Bárszentmihályfa, Lentikápolna, Lentiszombathely, Máhomfa, Mumor csatlakozása a központhoz. Lenti központi városrésze jelenleg az öt városrészszel szimbiózisban él, 1965-ig valamennyi városrész önálló település volt. Az iparosodás, az új munkahelyek, a lakhatási lehetőségek bővülése sok fiatalot és családot vonzott településünkre. A szülők nyugodtan dolgozhattak, hiszen gyermekeik napközben jó kezekben voltak az óvodákban és az iskolákban. A sokáig egyetlen általános iskola 1972-ben társat kapott, a bővülő gyereklétszám miatt. A mai fiataloknak Vörös és Arany, az öregebbeknek még egyes és kettes sulis, ma is fogadja a város és a környező települések tanulóit. Egykor szinte minden településrészen volt óvoda, általános iskola, több aktív kulturális és egyéb közösség biztosította az ott élők aktív kikapcsolódását. Az elmúlt évtizedekben megváltoztak az oktatás, a munkavégzés, szabadidő eltöltésének körülményei, módjai és helyszínei. A fiatalok kevésbé ismerik a gyökereiket, felerősödött az elvándorlás, nem helyben képzelik el a jövőt, ezért nekik és az itt maradóknak is fontos településük közösségi történéseinek lejegyzése, amelyek az elmúlt időszakban hatással voltak közösségi és kulturális életükre. A munka során jó kapcsolat alakult ki a helyiekkel, a közösségek aktív tagjaival, közreműködésükkel kiépítettünk egy kapcsolati hálót, melynek

segítségével feltártuk múltbéli közösségi eseményeket, hogy ezzel is felhívjuk a közösségek figyelmét a szellemi kulturális örökség jelentőségére, megtartó erejére, identitáserősítő hatására. Az aktív gyűjtőmunka során megkerestük a leghitelesebb forrásokat, azokat az embereket, akik résztvevői és alakítói voltak a közösségi életnek. Ezekből a beszélgetésekből, interjúkból és a tőlük kapott dokumentumokból állt össze a történeti feltárás anyaga. A tanulmány bemutatja a Lentiben és a településrészekén működött és jelenleg is működő egyesületeket, egyéb lakosságot is tömörítő csoportokat és a közösséget aktivizáló múltbéli tevékenységeket.

2. Közösségi ünnepek

2.1. Körmenetek

Csondor Lajosné visszaemlékezése alapján

A templomnál volt a gyülekező, onnan indultak a menet résztvevői és oda is tértek vissza. A búzaszentelő körmenetnél a Szent János szoborhoz a pap földjére (ma a Méhtelep található itt) mentek ki, ahol mindig volt egy kisebb tábla gabonával, ahol megszentelték a búzát.

A föltámadási meg az úrnapi körmenetnél régebben minden utcába bementek. Bárki csatlakozhatott a menethez, mindig sokan voltak. A templomban a padok között is álltak, sokszor a férfiak a kórusba mentek fel és onnan hallgatták a szertartást. A papok és az egyházközség képviselői szervezték, a pap vezette az ünnepi menetet, aztán az iskolások követték szépen felöltözve ünneplő ruhában. De egyébként is jellemző volt, hogy a körmeneteken résztvevők a legszebb, vasárnapi öltözetüket vették fel ezeken a napokon. Úr napján pedig hintettek is, gyerekként még én is virágszirmot gyűjtöttem és azt szórtuk szét. A pap és a kántor vezetésével a menet közben imádságokat mondott, énekelt, az úrnapi sátraknál mindig megálltak egy-egy imádságra.

2.2. Keresztelő

Kaj Erzsébet visszaemlékezése alapján

1939. december 20-án születtem Lentiben. Otthon jöttem a világra, Siebel Bözsi néni, a mumori bába segítségével. Összeült a család, szülők-nagyszülők. Mivel karácsony előtt

néhány nappal születtem, Kaj mama kijelentette, hogy gyorsan meg kell keresztelni, mert szent karácsony napján pogány gyerek nem lehet a háznál.

Egyik keresztszülőm apai nagynéném, Kaj Rozália, a másik pedig anyai nagybátyám, Bicsák László lett.

2.3. Elsőáldozás

Váradi Tiborné visszaemlékezése

Az 50-es években, amikor általános iskolás voltam, nem volt hittanóra. Hitoktatásra azonban lehetőség volt, ezen minden gyerek részt vett. Lentiből járt ki a tisztelendő atya, aki felkészített az elsőáldozásra, majd a bérmlásra. Az elsőáldozás bensőséges, szép ünnepként maradt meg az emlékezetemben.

„Jézuska, Jézuska figyelj most reám,

Kis-szívem, hű szívem szeret igazán...” énekeltük áhítattal. Valami nagy nyugalmat éreztem.

Boldog voltam. A bérmlásról nincsenek ilyen emlékeim. A templomkertben törtét, hatalmas tömeg volt. Valami hiányzott!

Winkler Jenőné visszaemlékezése alapján

Akkor még ugye az iskolai oktatás keretében volt hittanóra. A hitoktatónk készített fel bennünket a szentáldozásra, ami nagy ünnepnek számított. Emlékszem, hogy Mumorban is volt iskola, de az ottani gyerekek is itt voltak velünk. A szertartás előtt meg kellett gyónni, erre össze kellett írni a mi kis bűneinket, ezzel is felkészülni. Általában mindenki kapott új ruhát, a lányok fehérret, meg fátyol is volt hozzá és új cipő is. Édesapám nem volt itthon, bevitték katonának. A szomszédunk is suszter volt, ő mondta nekem: „Iréнке, apukád nincs itthon, de én csinállok neked új cipőt.” Édesanyám adott hozzá vászon anyagot, abból lett az új cipőm. Az áldozás után nem volt nagy családi összejövétel, mint a bérmlásnál, csak szépen együtt hazajöttünk. De fénykép mindenkiről készült. Volt egy nagyon jó fényképész, Polgár nevezetű. Engem ő fényképezett, de annyit igazgatott, hogy már majdnem sírtam a fáradtságtól. Ez '44-ben volt, voltak itt akkor szegedi katonák, akiket idevezényeltek. Nálunk is laktak és később tudtam meg, hogy az egyikük újságíró volt. Ő mondta akkor, ezt sosem felejttem el: „Iréнке, ilyen szép kislányról, hogy tudtak ilyen fényképet csinálni?” De mégis jó volt minden, egyformák voltunk, gyerekek.

2.4. Bérmálás

Winkler Jenőné visszaemlékezése alapján

Bérmálás alkalmával 1934-ben a püspök fogadására az ipartestületnek tagjai, a fiatal iparosok Lentikápolnáig mentek biciklivel. Virágcsokor volt minden biciklin, pedig akkor nem volt itt virágüzlet, egyszerű kerti virágokkal - mint az orgona- díszítettek, itt Lentiben, a templom előtt pedig díszkapu állt. 1934-ben még természetes volt, hogy vasalt fehér ing, zakó és szövetnadrág volt a férfiak ünnepi viselete a jeles alkalmakkor.

2.5. Esküvő és lakodalom

Váradi Tiborné visszaemlékezése

A házasságkötés fontos állomás az ember életében. Elkezdődik a felelősségteljes családi élet, amely gondokkal, nehézségekkel jár, de örömet és boldogságot is ígér.

A házasulandó fiatalok esküvő előtt jegyben jártak. Miután a plébánián bejelentették a házassági szándékukat, a templomban a pap ezt három egymást követő vasárnapon kihirdette. Jelezni lehetett, ha valami akadálya volt a házasságnak. Ezután kezdődhetett a szervezés, készülődés. A lakodalom sok gonddal, munkával, anyagi áldozattal járt, megterhelte a családokat.

A falu szokásrendje azonban, mint sok más esetben, ebben is segített. A sütés-főzés már egy héttel az esemény előtt elkezdődött, hozzáértő főző-asszony irányította a munkálatokat. A falubeliek összeadták a szükséges alapanyagokat (tyúk, tojás, vaj, cukor stb). Felírták, hogy kitől mit kaptak, ezt alkalomadtán illet visszaadni. A szülők felkérték a tanúkat, akik általában a fiatalok keresztszülei voltak, násznagyoknak nevezték őket. A vőfélyeket a vőlegény választotta ki, nekik fontos szerepük volt az egész lakodalmi ceremónia lebonyolításában. Időben meghívták a vendégeket, körbejárva a távolabbi falvakban lakó rokonságot is. Hajtókára tűzött bokréta és vőfélybot jelezte státuszokat. Koszorúslányok is voltak, a menyasszony választotta ki őket a barátnői közül. Szépen felöltözve rózsaszín ruhában, fejükön koszorúval a vőfélyekkel együtt kísérték oltárhoz a menyasszonyt és a vőlegényt. A lakodalom napján a menyasszonyos háznál gyülekeztek a vendégek, innen lovaskocsi vitte a násznépet a templomba. Esküvő után fényképezkedés volt, majd visszatértek a menyasszonyos házhoz, kezdődhetett a lakodalom. Lassan összegyűlt a

vendégsereg. Rég nem látott rokonok, barátok köszöntötték egymást. Beszélgettek, iddögáltak, majd elfoglalták helyüket a megterített asztaloknál.

A fő hely az ifjú párt illette, mellettük a násznagyok és a koszorúslányok foglaltak helyet. A vőfélyek nem ülhetek asztalhoz, mert nekik fontos feladataik voltak a lakodalom lebonyolításában. Ha mindenki asztalnál ült, kezdődhetett a vacsora. A vőfélyek hagyományos rigmusokkal köszöntöttek be minden egyes fogást. Természetesen élő-zene is volt. A környék híres harmonikása „Pücsök Józsi” nagybátyám húzta talpalávalót, minden lakodalomban ő muzsikált. Tehetséges zenész volt, mindenki ismerte. Megható volt, amikor vacsora után elénekelte a menyasszonynak az „Asszony lesz a lányból – a bimbóból rózsza” kezdetű nótát. Ez nekem nagyon tetszett. Vacsora után tánc, dalolás, mulatozás kezdődött. Éjfélután megtörtént a menyasszonytánc, és az ifjú pár elvonult. A bőségesen elfogyasztott ital hatására ekkor már tetőfokára hágott a hangulat, olykor bizony megfélekedtek a tízparancsolatról. Hajnaltájban aztán nyugovóra tértek a vendégek. A lakodalom általában két napig tartott, ezért másnap a vőfélyek visszahívták őket. Ekkor már csendesebb volt a társaság. Lassan haza szállingóztak. Szokás volt lesőbe menni a lakodalmas házhoz, kora este a gyerekek, később a legények. Itallal, süteménnyel kínálták a lesőket. Egyszer én is elmentem, de nem kaptam süteményt, a húgom azonban nagyon örült, mert ő „majdnem” kapott.

Csondor Lajosné visszaemlékezése

Szabó Mária és Szabó Gizella közös esküvője

Két nővéremnek egyszerre, 10 éves koromban volt az esküvője 1950. november 25-én. Őnekik este volt a szertartás, „sutyiba” mentek el a templomba, akkor ezt bánták. Együtt volt a két testvér esküvője, de nem volt ott a násznép. Utána rendes nagy lakodalmi vendéglátás volt, a nagyszobából minden ki lett pakolva, körbe rakták asztallal és akkor a vendégek oda ültek. A rokonságot, ahova szoktak menni, vissza kellett hívni. A zenészek az előszobában voltak, onnan nyílt a szoba, nem kellett nekik ott a helyet foglalni. Két cigányzenész banda volt Lentiben, Dezső bácsié, később meg Jenő bácsié. Akkor még nem volt ilyen, hogy vendéglőben tartották a lakodalmat, hanem otthon, még az enyém is otthon volt. Azt tudom, hogy a Siebel Gizi néni volt a szakács, ő vezette le a sütés-főzés részét. Ő a nagynénéméknél volt szakács, nagyon ügyes volt a Gizi néni. Én is voltam több lakodalomban, Újfaluban, Tornyiban is, ott sokkal nagyobb lakodalmak voltak. Itt Lentiben nem volt szokás, hogy több napig tartott. Megvolt az esküvő és aznap a lakodalom, zenészek voltak, táncoltak meg énekeltek, ettek-ittak reggelig. A menühöz otthon állítottak elő mindent. Összehívták a

rokonokat, barátokat, disznót vágtak, süteményt sütöttek a lányok Gizi néni vezetésével. Leves volt, főtt hús mártással, rétes, sült húsok. Én egyszer gyerekként az unokatestvérem lakodalmára beszöktem, mert nem vittek el, az volt a szokás, hogy ahányan jöttek, annyian is mentek viszont, mert ez azért teher volt, ezt be szokták tartani, akkor tértek el ettől, ha közeli volt a rokonság, akkor az egész család ott volt.

Csondor Lajosné Szabó Livia esküvője, 1962. február 16.

Délelőtt elmentünk az összeírásra, bementünk a tanácsra, kellett vinni a személyi igazolványt és beírtak bennünket, hogy megesküszünk. Délelőtt bementünk csak ketten és akkor összeírtak bennünket. És akkor délután, estefelé, fél hatkor, felöltöztünk a menyasszonyi ruhába meg a vőlegény ruhába. Nekem ott voltak a nővéreim és ők segítettek, hogy mit, hogyan. Felöltöztünk, aztán akkor elsétáltunk gyalog, pedig hideg volt. Mindig emlegette az unokatestvérem, hogy olyan hideg volt, hogy a kistemplomnál csak úgy csillogott a fenyőfa. Elsétáltunk, bementünk a templomba, jöttek a koszorúslányok meg a nászok, akik a tanúk voltak. Nekem a nővéremék (Gizella és a férje Bauer Ede) voltak, a férjemnek meg a nagybátyja meg a felesége. Régen a keresztszülők szoktak lenni igazság szerint, csak ha olyan öregek voltak, hogy nem vállalták el, akkor kértek fel mást. Nekem sem a keresztszüleim voltak, mert már idősek voltak és nem akarták. Visszamentünk a házhoz, akkor már ott voltak a vendégek, aztán hamarosan jött a vacsora, feltálalták. Én az enyémen nem emlékszem, hogy voltak ilyen köszöntők, de a sógorom, aki a nászom volt, biztosan mondott valamit. A vacsora végén jött a sütemény, a tortát meg éjfélkor szokták berakni, akkor még szokott lenni jó pár pörkölttorta. Azt szoktak hozni, csináltatni, megvolt az is, hogy ki szokta csinálni. A tortát éjfél után szokták megvágni, aztán később meg kolbászt főztek. A vendégek közül volt, aki még reggel hétkor-nyolckor is ott volt. Volt menyasszonytánc, én piros alapon fehér pöttyös menyecske ruhában voltam, azt is a testvéreim varrták. Megvolt a menyecsketánc, aztán mi hamarosan le is feküdtünk, mert másnap a másik lakodalomban kellett lenni, szóval muszáj volt valamit aludni is. A nővéremnél bent aludtunk egyet, délelőtt valamikor fölkelünk és akkor újra kellett öltözni menyasszonyi ruhába és akkor ott is volt menyasszonytánc. Sőt, ott nem is egynapos volt, mert kedden reggel lett vége. Itt nálunk (Lentiben, a saját vendégeken kívül), csak a nász volt itt a másik családból. Mindig a lányos háznál kezdődött a lakodalom. Sokan csinálták azt is, hogy éjfélig voltak egyik helyen és akkor átmentek a másikra. De nálunk nagyon sok vendég volt Újfaluban, nem lehetett megoldani egy helyen, meg hát elmenni is, a távolság is számított. Ha egy faluban van, akkor meg lehetett csinálni. Ez nem egy családi vacsora volt, sok embert kellett etetni, meg ott voltak a lesők is! Nekik is vittek ki főtt húst, meg mindent, amikor föltálalták a vacsorát minden fogásból vittek ki és innivalót is

kaptak. Az itt nagy divat volt, de volt, amikor disznóságot is csináltak. Mert amikor például a Zoli (Kovács Zoltán tanár, fotós) anyukájának a lakodalma volt, a kolbászt, mikor éjjel megfőzték, valahol az ablak környékére tették le és ellopták az egészet. Nem volt ott, amikor keresték, pedig benn volt az udvarban az az ablak, ahol kiemelték. Én az előkészületekre nem nagyon emlékszem, mert dolgozni jártam, még pénteken is dolgoztam, az előkészületekbe csak este láttam bele, meg reggel, mert két műszakban jártam Egerszegre. Az egészet a Gizi néni rendezte, ő mondta, hogy mit csináljanak, hogy csinálják, meg ő is csinálta. Akik jöttek segíteni, ők nem dolgoztak, a parasztok nem dolgoztak télen, ezért is tartották télen a lakodalmat, mert akkor jobban ráérték. Nálunk már nem kellett összehívni segítséget a sütéshez, mert az én nővéreim mind tudtak sütni. Idegen ott nem nagyon volt, mert volt akkora a család, hogy meg tudták oldani. Lentiben régebben lehet, hogy volt szokás az elköszönés, amikor a vendégek indultak haza, de nálunk már nem. Süteményt csomagoltak és adtak a vendégeknek, az is megvolt, hogy ki csinálja ezt. Még akkor is így volt ez, amikor az én gyerekeim nőültek.

Lakodalmi készülődés Berta Ferencné elbeszélése alapján

Úgy kezdődött, hogy ahol kitűzték az esküvő időpontját, az első vőfélynek leírták a meghívni való vendégeket. Akkoriban két vőfély volt, első és második. A vőfélynek volt egy szép kis botja, volt rajta egy szál rozmaring egy fehér masnival. Azt a fiút, aki a vőfély volt, megvendégelték, és ment vendégeket hívni. Messze nem küldték el, oda levelet küldtek, csak két-három faluval odébb, oda elment biciklivel vagy gyalog is.

A második az volt, hogy a háziasszony vagy örömanya - úgy mondták, hogy örömanya, ahol volt eladó lány vagy nőülni való fiú, - előtte két-három héttel elment megbeszélni, hogy amit adnak, azt elfogadják, lehetett az fazékban aludttej, vagy tyúk, tojás, dió vagy ilyesmi. Amikor aztán vitték a készülődő lakodalmat házhoz, mind felírták egy füzetbe és másik évben, harmadik évben, mikor hogyan esett lakodalom, azt vitték vissza.

Az volt a szokás, hogy valakit megfogadtak a lakodalmat háznál, hogy főzzön a lakodalomra. Én is főztem Lentiben, Bárszentmihályfán, Mumorban, Kápolnán, Reszneken, Bagladban, Bödeházán, Zalaszombatfán, Lendvajakabfán a hetvenes évek végén és a nyolcvanas években.

Amikor eljöttek hozzám, felírtam nekik mindent, hogy mit kell beszerezni, azt megvették vagy összeszedték. Mielőtt mentem, mindig megmondtam, melyik napra hány segítség kell.

Azok hívták a segítőt, akikhez mentem főzni, lehetek családtagok vagy más asszonyok is, például Kápolnán sokszor hívták a Sirokinét. Olyanokat hívtak azért, akik tudtak segíteni.

Olyant is hívtak később, például Zalabaksán, Reszneken, aki a segítőknek főzött, például Zalaszombatfán a Bicsák Rózsi nénit. Én nem értem rá nekik főzni, már disznóvágás is volt, meg a tyúkokat kellett pucolni meg még süttünk is, hét-nyolc ember is volt, meg még a házi személyzet, volt úgy, hogy tizenkét-tizenhárom embernek kellett főzni.

Kápolnán, Resznek felé, meg Jakabfa felé is divat volt, hogy akik hoztak valamit a lakodalomhoz, tyúkot, tojást, azoknak is kellett már adni valamit. Ezért kedden elmentünk előleget sütni – ekkor hozták a hozzávalókat, mert tudták, hogy szerdán indul a sütés, akkor vagyunk ott a művházban, vagy a háznál, ahol tartották a lakodalmat. Egy valaki meg volt fogadva vendégfogadónak (mint Reszneken a Lantos Laci nagymamája, a Mariska néni), aki elszedte, amit hoztak, írta föl, meg az asztalra volt téve sütemény, abból csomagolt, nem sokat, úgy öt-hat darabot.

Mumorban, Mihályfán házaknál voltunk, otthon. Ahol volt jó nagy ház, meg hátul nagy melléképület, ott lehetett főzni, meg a szobákból is ki tudták oda hordani a bútorokat. De például itt a hatemeletesben is főztem, otthon megfőztünk, süttünk mindent, és kinn a LEKO-nál volt a lakodalom. Előbb ott is szokott lenni. Valamikor régen csak otthon volt a házaknál, mert nem volt kultúrház.

A lakodalom előtti kedden szokták összeszedni az aludttejet, az a koszorúslányok dolga volt. Összehordták, és leszedték a fölt, az aludttejet pedig kimelegítették túrónak, abból volt a túrós rétes a lakodalomban. A fölt pedig kiköpülték vajnak, azzal volt sütvé a sütemény, házi vajjal, mert a boltban nem is volt.

Szerdán kezdték el sütni a süteményeket. Először a gyúrtakat, utána a lapokat, amiket össze kellett krémezni és legutoljára a piskótatekercseket, meg amihez még piskóta kellett. A hetvenes-nyolcvanas években már nem volt divat a kuglóf, az még régebben volt szokás. Amióta már lehetett vajot venni, volt elég sütemény az asztalra is. A kuglóf elállt, amikor még villany se volt meg hűtő sem, akkor az volt az asztalon, nem sütemény. Az is finom volt, tiszta tejszínnel volt megdagasztva meg tojássárgájával, olyan volt, mint a pille. Hívtak olyan helyre, ahol két tehén is volt, volt elég tejszín. Régebben szombaton sütték a kuglófot, összeszedték az utcából a kuglóf sütőket és mindig a kemencében volt megsütve. Rózsaszín festékes vagy kakaós, diós kuglóf volt csak felrakva az asztalra felszeletelve, amikor hazaértek az esküvőről.

Olyan ötven féle sütemény volt a követelmény. Abban volt az őzgerinctől kezdve mindenféle, a lapokat lehetett variálni, ami egyik helyen alul volt, a másikon meg az fölül, csak hogy ne egyforma legyen. Lehetett mézes lapokat sütni, meg szalakális lapokat, meg volt, amibe linzer

lap közé tettünk valamit, ezek a lapok jó kiadásak voltak. A piskótatekerceket meg a másik piskótákat csináltuk meg utoljára.

Ahol volt kemence, volt, hogy befűtöttek a süteményeknek is. Akkor például hat lapot lehetett egyszerre kisütni a hatlaposhoz, gyönyörű egyforma rózsaszínre megsült. Volt, ahol három adag tészta is kisült egy tüzeléssel. A hatlapos is tíz perc alatt kisült egyszerre, meg a mézeslapok, ez nagyon meggyorsította a sütést.

Csináltunk habcsókakat is, de azt is utolján, mikor befejeztük. Ugye három-négy gáztűzhely volt, és amíg még ott voltunk este, váltogattuk, vettük ki-be, éjszakára aztán benn hagytuk és reggelre szépen kész lett. Ugyanígy benne hagyták a kemencében is a kuglófsütés után. Mikor kiszedték a kuglófot, arra a tepsikbe beleraktuk, csak akkor nem volt az a cifra csőkinyomó, hanem kiskanállal a dióra rátettük. Betettük a kemencébe, bezártuk az ajtót és éjszaka ott szépen száradt, nem kellett hozzányúlni, és reggel gyönyörű hófehér volt a habcsók, ahogy a kemencéből kiszedték. Nem annyira jó sütemény, hanem inkább szép a süteményestálakon. A gyerekek mindig hamar lekapkodták.

Az őszibarack is mutatós volt, abba egy kis zöldet szoktunk tenni, mikor összeragasztottuk, meg volt a barackmag, amit bele kellett nyomkodni a formába, meg a kiskosarak, ez is a linzerekhez tartozott, a gyúrt tésztákhoz. A barackmagba kevertünk krémet, ami tészta összetört, azt felhasználtuk. Rendesen összetörték az asszonyok, meg egy kis mandulaaroma meg egy kis ez meg az kellett hozzá, le volt írva, és akkor a két barackmag héjat összeragasztották a krémmel. Az is szép volt a tálcán. Ha nem is ették meg, az asszonyok körbecsavarták a süteményes tányért, és „megkritizálták”, hogy milyen sütemények vannak rajta.

Levestésztagyúrás is volt, és a rétest, azt is szombaton este-délután szokták megcsinálni és vasárnap volt kisütve, mert valamikor vasárnap volt a lakodalom, nem szombaton. Szombaton volt a polgári esküvő, a jegyző adta őket össze, vasárnap volt a templomi esküvő.

Pénteken volt a disznóvágás meg a tyúkokat is akkor vágták. A

hétfő reggeli kocsonyához a kocsonyahúst lesózva félrerakták. Meg kolbászt töltöttek, azt kicsit megfűstölték. A lakodalom másnap reggelén kocsonya volt, meg kolbász tormával meg egy kis tokaszalonnát is szoktak főzni, és az volt reggel feltálalva. A pénteken levágott tyúkokat szombaton volt úgy, hogy előpárolták a pecsenyéhez egészben, nagy lábasban, hogy vasárnap délelőtt csak le kelljen pirítani, és így előre főztek több mindent. Ha ráértek, akkor szombaton, ha nem, akkor vasárnap reggel tették fel a kocsonyát. Egyszerre fölöntöttük az egésztest, hogy ne kelljen utána önteni, ha elfövi a levét, azt legjobb volt üstben és gázzal alágyújtani. Leginkább megfőzték előbb, mert vasárnap már kellett a húslevesnek az üst.

Főleg a háborús időkben még nem volt annyi nagy edény, be kellett osztani, hogy mit hogyan csinálnak.

Valamikor régen odabent főztek a sparhelten, meg valamikor minden háznál volt kemence, a rétes is gyönyörű lett benn, olyan rózsaszín, olyan egyforma, íze is sokkal finomabb. Kápolnán is volt, nyolc tepsi fért bele egyszerre, fél óra alatt megsült benne a rétes. A pecsenye is, ha abban volt megsütve, az asztali tűzhelyekről sok helyet felmentett.

A pecsenyét előtte nap lepárolták nagy lábosban, hogy megpuhuljon, a kemencében meg csak lepirították és az úgy nagyon finom volt.

Vasárnap volt úgy, hogy kellett nászebédet is főzni. Ha mindkét háznál főztek, akkor meg volt beszélve, hogy a menyasszonyos vagy a vőlegényes háznál tartják. A másik háznál csak a személyzetnek kellett ebédet főzni. Ha nászebéd volt, ahhoz csináltuk a lúdgége tésztát, meg bennhagytuk a zöldséget, húst, raguleves volt. Olyan sok fogás nem volt, rántott hús meg pecsenye, ilyesmi, meg rizs, meg süttünk rétest. Ha nem, akkor csak magunknak főztünk ebédet.

A vacsorához fél egykor szoktuk fölteni az üstbe a tyúkokat. Annyi tyúkot kellett főzni, ahány tálra tálaltunk. Ha tíz tálra v. tizenkét tálra, akkor annyi tyúkot kellett főzni. Volt úgy, hogy hetven literes üstben főtt. Addigra az asszonyok odakészítették, alá lett gyújtva, mikor már volt gáz, akkor azzal főzték, nehogy a pernye beleszálljon a húslevesbe. A húsleveszt beállítottuk, lehaboztuk, akkor tudtuk, hogy kb. hány órakor kell a paradicsommártást is megfőzni, hogy ne kelljen melegíteni, meg a rizst. A mártást hat literes lábasban szoktam megcsinálni, tíz literesben a rizs. Amikor megpirult a rizs, húslevessel öntöttem fel, az nagyon jó ízt adott neki. A rántott húst elkezdtek sütni már akkor, amikor a násznép elment az esküvőre. A rántott húsnál mindig cserélték az olajat, azt nem kellett olyan nagy edényben sütni, illetve attól függött, hogy hány vendég volt. Nagy fazekakba raktuk bele, alul raktunk kenyeret, hogy lecsöpögjön az olaj. Négyrét összehajtottuk az abroszt, leterítettük, ha előbb kész lett, mint a vacsorát kellett tálalni, az alatt a ruha alatt nem hűlt ki.

Volt egy-két asszony, akik elmentek a szobákba, ahol már meg volt terítve, papírszalvétára tettek egy kis zöld ágat, hogyha tálalnak, oda kellett letenni a levesestálat. Addig a levest nem volt szabad kihozni, mikor vitték be a főtt húst meg a mártást, valaki felemelte a levesestálat, oda tették a helyére, a levest meg hozták ki. Így nem volt keveredés, ahol szót fogadtak. Mire megjöttek a templomi esküvőről, az asztalon csak kuglóf volt, vagy sütemény.

Lakodalmi vacsora: húsleves, főtt hús paradicsommártással, tormával, következett a rétes, majd tejfölös paprikás csirke rizzsel. Amikor a paprikást kihozták, a rizs bennmaradt és akkor vitték be a pecsenyéstálat, azon volt disznópecsenye, baromfipecsenye, fasírozott, rántott hús,

hurka, ehhez volt még savanyúság, a végén sütemény. A vacsorához sört, bort és vizet hordtak fel.

Általában a házakban két szoba volt. Az egyik szobában volt megterítve a násznépnek, mert a menyasszony mindig középen ült és ott voltak a zenészek, ott mulattak. A másik szobában meg az öregek, akik esetleg egyet nótáztak és ott beszélgettek meg pipáltak, meg cigarettáztak. Azoknak az volt a dolguk, de a fiatalok mulattak. Vacsora után csak egy asztalt hagytak abban a szobában, ahol szólt a zene, azon volt ital meg egy tál pecsenye vagy egy két tál süteményt hagytak ott. Mert ugye kellett a hely a táncolóknak, de a másik szobában volt az asztalon egész éjjel minden. Vacsora után vittek kávé, nem mindig igazi kávé volt, hanem csak pótkávé, de vacsora után a koszorúslányok tálcán üveg pohárban vitték körbe, kínálták a népet kávéval.

A formát megadták, de a háború alatt, meg utána sok évig még nem lehetett igazi kávé venni. Éjfélkor volt a menyasszonytánc, amikor megvolt, akkor a koszorúslányok vitték a poharakat, kínálták a vendégeket. Addig a menyasszony kezébe adtak egy tortát, fel volt szeletelve a torta és adtak hozzá egy kést, és ő kínálta a tortát, ez a menyasszony feladata volt. Volt egy másik torta is az asztalra kirakva, de azt az egyet körbe kellett kínálnia a násznépnek már menyecskeruhában a menyasszonynak. Éjfélkor csak a torta volt, mert reggel felé elmentek aludni. Errefelé nagy divat volt, hogy nem csak reggelig tartott a lakodalom, ezért elmentek hajnalban aludni. Reggel három óra-fél négyig mulattak és akkor elmentek aludni. Akik távolabbról jöttek, azoknak szoktak kérni helyet. Volt úgy, hogy nálunk is aludtak, kértek helyet, főleg, akik gyerekkel voltak, házaspárok. És akkor reggel, amikor a többiek elmentek aludni, két-három asszony ottmaradt, azok megterítették újra tisztára az asztalokat, felsöpörték a csontot, meg ami lepotyogott papírszalvéta. Ők reggel alhattak, ők nem mentek vissza dolgozni csak mire jöttek vissza a népek. Olyan kilenc óra körül szoktak feléledni, felébredni, arra minden asztalra volt téve egy kis üveg pálinka, meg házilag aromákkal készített „édesség”, meggylikőr például, meg pár kis stampedli és mindez körbe volt rakva az asztalon. Reggelire hordták be a kocsonyát nekik, az abált szalonnát, meg ott volt a fazék, abban főtt a kolbász, hogy az mindig meleg legyen. Megreggeliztek, akkor újra délig mulattak, délben, nem tudom ki találta ki ezt, de elmentek „itatni”.

Az az volt, hogy egy embert beöltöztettek maskarába, az volt a menyasszony, meg egy férfit mellé. És végimentek a faluban, de mentek a zenészek is. Akkor kiürültek a szobák, addig az asszonyok megterítették ebédhez. Mert ugye úgy nem lehet megteríteni, hogy itt is ülnek, ott is ülnek, csak ha elment mindenki. Aztán akit beöltöztettek maskara menyasszonynak, valamelyik kútnál egy vödörből megitták, azért mondták itatásnak, mert vödörből kellett

innia. És szoktuk mondani azoknak, akik mentek, hogy jó lassan menjenek, jó sokáig húzzák az időt, még táncoltak is az úton. Mert addig megint lepucolták az asztalokat, megmosták a poharakat, megterítették. Délre nem főztek, mert annyi leves és főtt hús is általában maradt a vacsoráról, ha rétes nem maradt, akkor egy-két asszony nekiállt és csinálták a palacsintát, meg a pecsenyét is felrakták az asztalra.

Aztán amikor elmentek etetni, mert akkoriban még minden háznál volt állat, akkor kezdtük el csomagolni a süteményt. Mindenkinek egy kis szelet tortát is vágtak, volt olyan, hogy két-három asszony be volt küldve a süteményekhez, mert mindig volt egy spájsz vagy egy üres valami kamraféle, ahol tartották. Korábban csomagoló papír sem volt, hanem mindenkinek tányérra raktak süteményt meg egy szelet tortát. Úgyhogy amikor mentek haza akkor az a kezükbe volt adva. Aztán így lett vége a lakodalomnak.

Vatali Istvánné visszaemlékezése

1971. december 30-án már az új tanácson volt a polgári szertartás, be kellett menni Lentibe. Mi voltunk az egyik első pár, akik ott esküdtünk meg. Egy csütörtök délután volt, tanúkat kellett vinnünk és azokkal mentünk be. Szombaton, 1972. január 1-jén pedig otthon Lentikápolnán volt a templomi esküvő. A koszorúslányok meg a vőfélyek közben ott voltak nálunk szilveszterkor.

Az iskola egyik része, a kápolna rész, ott tartottuk az esküvőnket. Ott voltak a tanúk, a koszorúslányok, és az egész násznép. Utána bementünk a Sári Zoltán fényképészhez Lentibe, aki lefényképezett bennünket, este pedig kezdődött a lakodalmunk, otthon a háznál.

Mind a ketten kápolnaiak voltunk, ezért a két helyen egy időpontban volt a lakodalom. Először a Pistáéknál voltunk, aztán éjfél után átmentünk hozzánk is. A vendégek mind a két fél részéről a saját helyükön maradtak, volt zenekar is külön-külön.

A lakodalom a hagyományos formában zajlott. Otthon szakácsnővel készültek az ételek, sütemények, Anus néni bárszentmihályfai főzőasszony vezetésével.

A lakodalom két napos volt – szombat és vasárnap. A klasszikus lakodalmi ételek voltak – húsleves, főthús, mártás, rétes, húsok.

Gaál Dénesné visszaemlékezése

A lakodalmunk a Kápolnai kultúrházban volt 1974. február 9.-én 150 fős vendégsereggel. Első nap volt a nagy vacsora, másnap reggelire hidegtálak, volt ebéd is és utána mentek el a vendégek. Harmadik nap volt a gazdasszony lakodalom, de mi azon nem voltunk már ott,

mert elmentünk nászútra. Bútorok, amik ott voltak a kultúrban, azokat használtuk, ami nem volt, azokat összehordtuk, elkértük ismerősöktől, rokonoktól. Díszítés is volt, főként krepp-papír, a barátok, koszorúslányok díszítettek. A terítést a gazdasszony csinálta, Kovács Gézáné Prelog Margit. Voltak gazdasszonyok, és közöttük volt egy főnök. A szülők megkértek a rokonságból, baráti társaságból 8-10 asszonyt, hogy segítsenek sütni-főzni, a fiatalok megtálaltak. A főzés a kultúrházban és otthon is folyt.

2.6. Húshagyókedd, maszkázás, farsang

Gaál Dénesné visszaemlékezése

A farsangi felvonulást mindig az általános iskolásoknak szervezték. Farsangi bálkirály voltam egyszer, verset is kellett olvasnom.

A régi húshagyókeddi hagyomány az volt, hogy házról házra mentek a beöltözött maszkák. Mindenki felkészült süteménnyel és itallal, az ajtók éjfélig nyitva álltak. Mindenhol várták, megkínálták a maszkákat, akik vagy elárulták, hogy kik is ők, vagy nem. Volt olyan is, aki minden maszkázáskor hazajött Egerszegről, hogy részt vehessen ezen az eseményen.

Volt olyan húshagyó kedden, hogy férfiak felöltöztek női ruhába. A Bazsika Jóska meg a Dénes felöltöztek, mi meg a Katival segítettünk neki. Kitaláltuk, hogy megvicceljük őket, beöltözünk, mi tudjuk, hogy ők ki, de ők nem tudják, hogy mi kik vagyunk. Mi is felöltöztünk, aztán összeakadtunk. A Kati elkezdte simogatni az urát, meg elkezdett vele bizalmaskodni, aztán akkora pofont kapott, hogy beleesett az árokba.

Winkler Jenőné visszaemlékezése

Fiúk-lányok, mindenki, akinek volt kedve, felöltözött és mentünk. Minden házhoz, akkor beengedtek bennünket, nem voltak úgy bezárkózva, mint most. Nekem megvoltak a barátnőim, a társaságunk, mindenki annak öltözött be, amit talált, de azért előtte megbeszéltük ezt is. Például az egyik kis barátnőm az egyszer balerina volt, pedig hideg volt, a másik meg férfinak öltözött. Mi olyan öten-hatan mehettünk együtt itt az utcában, végig mindenhova. Vártak is bennünket, be is engedtek és találgattak, hogy: „Jaj, ki lehet az? Ki lehet?” Olyan vidám társaság volt és olyan jól érezte magát az ember.

2.7. Húsvét

Váradi Tiborné visszaemlékezése

Húsvét a legnagyobb egyházi ünnep. Krisztus feltámadását, a halál feletti diadalt ünnepli az egész keresztény világ. A húsvét időpontja változó. A tavaszi napforduló és a hold változásához igazodik, ezért mozgó ünnepnek is nevezzük. Pontosabban: a tavaszi napfordulót (március 21.) követő első holdtölte utáni első vasárnapon van húsvét. Az ünnep előtt negyven napos böjtöt tartottak, ez volt a nagyböjt, amely a testi-lelki megtisztulás időszaka. Többnyire megtartották, különösen a húsételektől tartózkodtak. A lakásokat kitakarították, meszeltek, javítottak, így várták az ünnepet.

A húsvét előtti vasárnap barkát szenteltek a templomban. Virágvasárnap volt, amikor Jézus Jeruzsálembe való bevonulására emlékeztek. Szép csokor barkákat vittünk a szentelésre, amit egész évben megtartottunk. Védelmező, rontáselhárító hatást tulajdonítottak neki. Virágvasárnap után a nagyhét következik. Ez már a bűnbánat, a befelé fordulás időszaka. Az egyház elvárja a hívektől a szentgyónást és áldozást. Ezt betartották. Nagypéntek már a teljes elcsendesedés, a gyász napja. Ezen a napon elnémultak a harangok – Rómába mentek –, a templomban nem tartottak szentmisét, passiójátékkal emlékeztek Krisztus szenvedésére és kereszthalálára. Nagyszombaton feltámadási körmenetre mentünk, a vasárnapi ünnepi szentmisén pedig már a halál felett aratott győzelmet, az örök élet ígéletét ünnepeltük. „Alleluja, alleluja” – szólt a hálaének, felszabadultság és öröm töltötte be az emberek lelkét. Húsvét hétfő már a vidámság jegyében telt. Nagy volt a vendégjárás, komák látogatták egymást. Mi gyerekek az ajándékokat vártuk, amit a keresztszülőktől kaptunk. Emlékszem, olyan izgatott voltam, hogy nem tudtam otthon maradni, a falu elején vártam a keresztanyámat, akitől mindig szép ajándékot kaptam. A bérma-keresztanyám a faluban lakott, őt türelmesen vártam, tudtam, hogy időben megérkezik.

Gyermekkorunk húsvétjai Winkler Jenőné visszaemlékezése

A húsvétra készülve mi is betartottuk a böjtöt és azt is, hogy ilyenkor már nem végeztünk nagyobb munkákat, mint például a nagymosás. Húsvétvasárnap elmentünk a feltámadási körmenetre és vittük az ételt az ételszentelésre. A körmenet a templomtól indult és oda is ért vissza, úgy emlékszem, sok utcát végig jártunk. Elöl vitte a pap az oltáriszentséget és már nem emlékszem, hogy a férfiak vagy a gyerekek mentek-e utána, de csoportosan mentek a férfiak és a gyerekek is. Bent a templomban sokan voltunk, sokan álltak végig a fal mellett is.

És ekkor volt az ételszentelés is. Volt otthon sonkafőzés, nagymamám és édesanyám készítettek kalácsot, sütöttek süteményt. Nagyanyám összekészítette egy fonott cekkerbe, szép tiszta konyharuhával letakarta és mi vittük a templomba, oda tettük az oltár elé a többi mellé. Az áldás után vittük haza és csak ezután lehetett enni belőle. Másnap ez volt a reggelink, az elmaradhatatlan kalács. Úgy emlékszem, hogy gyerekkoromban nem volt divat a locsolás Lentiben. Hímes tojást csináltunk, hagymahéjjal festettük meg, meg a könyvesboltban vettünk festéket hozzá.

Kaj Erzsébet visszaemlékezése

Az anyu húsvétra mindig varrt nekünk szép ruhát. Rakott szoknyát fehér gombos blúzzal. Abban az időben, aki tehette elkészített egy kosarat és elküldte a templomba, hogy a pap szentelje meg, és akkor abból ettünk vacsorára. Anya elkészítette, mi gyerekek meg apuval elvittük.

2.8. Májusfa állítás

Winkler Jenőné visszaemlékezése

Májusfa állítás meg úgy volt, hogy ahol olyan lány lakott, aki tetszett az egyik legénynek, az este vagy éjjel a barátaival májusfát állított. Előtte kinézték a fát, kimentek az erdőre, és akkor ott kivágtak egy szép sudár fenyőfát, feldíszítették és felállították a lány háza elé. Amikor ezzel dolgoztak éjjel és észrevették, akkor is úgy csinált a család, mintha nem vették volna észre. A lányok meg gyertyát, fényt gyújtottak - úgy, mint a szerenádnál -, ezzel jelezték, hogy elfogadták a dolgot.

2.9. Aratás

Kaj Erzsébet visszaemlékezése

Először arattak, aztán behordták a terményt. Majd jött a gép házról, házra, erre nagyon készültek. Ezt kalákában csinálták. A háziasszony lakomát is készített, meg volt lesütöthtűs, szalonna, paradicsom, ha volt, bukta vagy más kelt édességek. Bár ott lehattunk, de a gyerekek nem segíthettek az aratásban, mert kaszával, sarlóval dolgoztak, ami veszélyes lett volna.

2.10. Szüret, felvonulás, bál

Gaál Dénesné visszaemlékezése

A szüreti felvonulást akkor tartották, mikor a szőlő már annyira megérett, hogy már lehetett vinni a felvonulásra. Ez megelőzte a szüretet, mindenki hozta a legszebb szőlőjét. A szekereket szép szőlőlevelekkel díszítették fel. Az érés kezdetén tartottuk mindig a felvonulást. Felöltöztek az önkéntes tűzoltók egyenruhába, azok voltak a rendőrök, sokan cigányasszonynak öltöztek, ők lopkodtak és a rendőr üldözte őket. A kisbíró sok helyen megállt, és a faluban az egy év alatt történt eseményeket rigmusba öntve elmondta, az emberek nagyokat nevettek rajtuk. Mindenki kint állt a portája előtt, aki nem vonult fel. A kisbíró az lehetett, akinek a legjobb kiállása, nagy hangja volt. A szöveg összeállításában mindenki részt vett. A felvonulás ebéd után kezdődött és sokáig eltartott. Minden utcát végig jártunk, a gyerekek a bicikli kerekeibe krepp papírt fűztek. Este mindenki szépen lemosakodott, és mentek a bálba.

Imre Istvánné visszaemlékezése

Szüretnél voltak az előkészületek, amikor rendbe raktunk mindent. Fa hordók voltak, minden fából volt, azokat ki kellett forrázni. Kihordtunk mindent a pincéből az udvarra és akkor üstben forraltuk a vizet. Lobogó forró vizet szoktak beleönteni a hordókba, a pinkát is beleverték és akkor úgy forgatták, körbe mozgatták. Mindenki forrázott, ez külön kis ünnep volt, érett a gesztenye, mi gyerekek ezért is szerettük. Felfűztük drótra és ott a tűznél gesztenyét sütöttünk, kenyeret pirítottunk, szalonnát sütöttünk. Pörgettük a gesztenyét a tűz fölött és olyan szépen megsült. Meg arra is emlékszem, hogy ha még nem is értek meg teljesen a patyolatökök, de azért voltak már, a tűz köré odaraktuk és olyan jól megsült.

A forrázásnál addig amíg langyosra nem hűlt a forrázóvíz addig bent hagyták, forgatták a hordókban, ez férfimunka volt. Utána hideg vízzel addig öblítették, amíg teljesen tiszta víz nem jött ki belőle, aztán lefordították. Mi létrákat szoktunk kirakni, de volt, aki téglákat rakott le, arra léceket, de nekünk voltak olyan hosszú falétráink és arra raktuk rá és ott kiszáradtak a hordók.

A pincéket akkor mindenki kitakarította, kimeszelte. A fa polcokat, ajtókat hypós vízzel átmostuk és aztán visszakerültek a hordók. Ezután kénezték őket, minden hordóba két kénszalagot tettek és elégették. Azt szokták mondani, hogyha az a két szalag elég és csak az a fekete lap marad, akkor a hordó tökéletes.

Ezt a munkát a szüret előtt egy héttel mindenki befejezte. A régi pincék általában úgy épültek, hogy alul volt a földpince, maga a pince három részből állt. Egyik rész volt a prэшáz, ott volt a nagy főfás prés, elől volt egy nagy szoba és hátul oda volt építve az istálló. Lovas vagy tehenes szekerekkel jöttek a segítők, az állatokat ott helyezték el. A földpince a két helyiség alatt volt és sok helyen az emberek egy lyukat fúrtak a prэшáz és a földpince közé és már akkor zömmel ilyen slagon eresztették le a bort. Nálunk külön volt a prэшáz és a pince, a dédnagymamám házánál volt így egybe, mi úgy hordtuk le a bort. A főfás prést is kiforrázták, a medencét, a katrucot, a főfát, minden alkatrészét megtisztították és a prэшázat is kitakarították. A szüret előtti napokban kellett előkészíteni a konkrét edényeket, a puttonyt, előbb faputtony volt, később jött az alumínium. Mi korábban kosarakba szedtük a szőlőt, később jött a bádóg és zománcos vödör. Ezek közül is minden gyönyörűen ki lett pucolva, mosva és kiraktuk őket, hogy száradjanak.

A szüret előtti napon levágtuk a magkokast. Kakasgulyás volt a menü, de nem csak nálunk, mindenhol, - mindenki tartott állatokat a hegyen – meg kalács. Szilvalekváros, diós meg mákos, ezt mindenki megtermelte. Olyan jó kalácsokat tudtak sütni azok az öregek! Mi mindig háromfélét szoktunk sütni, emlékszem, hogy anyu később szokott sütni kakaós kalácsot, de korábban csak háromfélét. A szüreti előkészületekhez az is hozzátartozott, hogy két héttel előtte nekünk gyerekeknek meg kellett a diót pucolni, mert akkor mindig meghagyták héjasan a diót. Csináltak peracet is és a gulyás mellé azt ettük.

És aztán jött a szüret napja, de korábban nem is lehetett összevissza szüretelni. Én emlékszem, hogy egy időben október 15. előtt nem lehetett szüretelni. Volt hegybíró vagy hegypásztor - és az járta is a hegyet, nem is voltak lopások – és akkor az mindig megmondta, hogy mikor lehet szüretelni. Mi úgy vártuk a szüretet! Nem is annyira a miénket, hanem hogy jöttek a falusiak szekerekkel, nótaszóval. Az egy olyan élvezet volt, hogy nótaszóval voltak, az egész hegy zengett tőle! Mikor elveszett már a harmat, akkor mentünk le szőlőt szedni. Mihozzánk is mindig jöttek a rokonok segíteni, meg aztán a komák. Aztán volt úgy, hogy egyik nap az egyik szomszéd szüretelt, másik nap a másik, aztán mentünk segíteni. Korábban két darabban volt szőlőnk, az alján a noha, később lett telepítve a kordonos meg ezek az új fajták. Október 15. előtt azért már voltak fagyos időszakok és amikor a fagy megcsípte a nohát, az úgy potyogott! Azért szerettünk kosárba szüretelni, mert a kosarat oda lehetett tenni a tőke alá és akkor volt, hogy bele is ráztuk. Mindig fölszedették velünk, a nagymama mindig ellenőrzött, nagy takarékoság volt, minden szemre szükség volt. Általában a gyerekek meg a nők szüreteltek, puttonyozni erős férfiaknak kellett, a parton fölfele, Szuszából fölfordítani erő kellett. Fönt a prэшázban vagy a prэшáz előtt nagy kádak – úgy hívtuk, hogy szedőkádak –

voltak, azon rajta volt a daráló. Ez korábban fából volt, később lettek a fémdarálók. Emlékszem, szinte minden daráló zöldre volt festve. Akkor mindent beledaráltak, a szárat is, bele a kádba. Általában, így nálunk is két puttonyos volt, egy ember pedig fönt darált.

Addig nem volt ebéd, amíg a szürettel nem végeztünk. Szoktak lehozni kolbászt meg perccet, aki éhes volt az közben egyet harapott, de addig nem volt evészet, amíg nem végeztünk. De általában mindig volt annyi szüretelő, hogy délre elvégeztünk. Akkor azok a szüretnek olyan hangulatosak voltak! Mentek a viccek, mentek a tréfák, ment egymásnak az ugratása, mentek a nótázások és amikor vége volt a szüretnek, addig nem álltunk neki az ebédnek, amíg a darálót meg azokat az edényeket, amibe szedtük, rendbe nem raktuk. Azokat mindjárt kimostuk ott helyben és utána volt az ebéd.

Emlékszem, már később két kakast s vágunk, abból a vastagabbját megsütöttük és elcsomagoltuk a komáknak. Estig elbeszélgettek, elnótáztak. Abban a napban nem préseltünk, ezek a noha szőlők általában egy-két napig álltak és utána jött a préselés, felmerés. Ez egy egész napos munka volt, az utolsó cseppig kipréselték a lét a törküből. Mi úgy hordtuk le korszókba meg ceglédi kannákba a pincébe, de volt, aki slagon leengedte a pincébe. Volt, aki a törküt kifőzette pálinkának, de mi kihordtuk a szőlőbe zöldtrágyának. A hordókat nem lehetett tele önteni, úgy mondták, „csak forrásig”. A pinka helyét szőlőlevelekkel takarták le, úgy hagyták állni. Az első borfejtés november táján volt. A végén mindent el kellett mosni, elrakni a következő szüretig.

Amíg a Lentihegyen működött az iskola, mindig annak az udvarán volt a szüreti bál. Az időpontjával alkalmazkodtak a környező településekhez, mert akkor még mindenhol tartottak szüreti bált.

Dedesbe, Lovásziba, Máhomfán, Kerkateskándba, Szécsiszigeten és akkor oda elmentek, főleg a legények. Mindig egyeztettek és akkor legalább egy hónapon keresztül valahol mindig volt bál. Emlékszem, mindig az iskola udvarán volt, vittük a szőlőket, feldíszítettük, jöttek a zenészek harmonikával. Fiatal koromban az volt a szokás, hogy a szülőkkel együtt mentek a fiatalok, olyan 16 éves kortól, a gyerekek nem voltak ott. Sokszor az öregek jobban érezték magukat, mint a fiatalok. Ezek a bálók nem tartottak olyan sokáig, olyan tíz óra után már hazamentek az emberek.

2.11. Luca napi korbácsolás

Winkler Jenőné visszaemlékezése

Ezt általában olyan 6 és 12-14 éves gyerekek csinálták, úgy emlékszem, hogy nálunk Lentiben felnőttek nem voltak ott. Jöttek a házakhoz, és meg volt fonva szögletesre az a korbács fűzfavesszőből, megkorbácsolták az lányokat, asszonyokat, minden nőt a családból, de előtte elmondták, hogy:

„Luca-Luca, kitty-kotty, kitty-kotty,

Galagonya kettő, három...

... Szabad-e Lucázni?

Nem!

Akkor nőjjön be a tyúkotok feneke! Szabad-e lucázni?

Igen!”

Aztán mentek tovább a szomszédba és járták sorra a házakat.

2.12. Advent, karácsony

Váradi Tiborné visszaemlékezése

Az egyházi év a karácsonyi ünnepkörrel kezdődik. Ez a téli napforduló időszaka, amikor rövid nappalok és hosszú éjszakák váltják egymást. Karácsony fordulópont az évkörben. Megszületik a fény, mely a keresztények számára Jézus születésében ölt testet. Ezután hosszabbak lesznek a nappalok – „Minden nap egy tyúklépéssel” – mondták a régiek. Az ünnep előtti négy hét –advent– a várakozás, az ünnepre készülődés időszaka. Lelki elcsendesedés, befele fordulás jellemezte az emberek viselkedését. Böjtöltek, bűnbánatot tartottak, lelkileg megtisztulva várták a Megváltó világra jövetelét. Advent némelyik napjához babonás szokások, hiedelmek is kapcsolódtak. Ezek közül a Luca-napi „kotyolás” a legismertebb. Fiúgyerekek jártak házról-házra, szalmát, fadarabokat vittek magukkal, erre ülve mondták el a monoton kántáló szöveget. Egészséget, termékenységet kívántak a háziasszonynak. Ősi, pogány szokás volt, sokáig megmaradt. Betlehemező gyerekek is járták a falut, de ez a szép hagyomány hamar feledésbe merült. Egészen kicsi gyermekkoromból vannak halvány emlékeim.

Az adventben, nekünk gyerekeknek természetesen december 6.-a, a Mikulás volt a várva-várt nap. Este a cipőket alaposan kitisztítva raktuk az ablakba. Nagyon izgultunk, hiszen tudott

dolog, hogy a Mikulás csak a jó gyerekeknek hoz ajándékot. Reggelre aztán mindig ott volt a meglepetés, édesség, egyéb apróság, no meg a jókora virgács a miheztartás végett. Aztán elérkezett a Szenteste. Emlékszem egy alig ismert nagyon szép hagyományra. Karácsony éjszakáján legények járták a falu utcáit, ostort pattogtattak, durrogtattak megidézve ezzel a Kisjézust köszöntő betlehemi pásztorokat. Hozzá tartozott a Szent-éj misztériumához. Karácsony éjjel a felnőttek –a távolság és a kemény hidegek ellenére– nagy számban mentek az éjjeli misére. Mi gyerekek természetesen nem mehettünk, pedig nagyon szerettünk volna. Viszont izgatottan vártuk a Jézuskát, aki karácsonyfát és ajándékot hozott.

Minden háznál volt karácsonyfa. Eleinte szegényes fák voltak, almával, dióval, pattogatott kukoricafűzérrel díszítették. Szaloncukor nem volt, nem lehetett kapni, selyempapírba csomagolt kockacukorral helyettesítették. Viszont a karácsonyfák elmaradhatatlan díszje volt a színes báb, amit a templomból hazafelé jövet Lentiben vásároltunk. Nagyon kicsi lehettem, csak halvány emlékeim vannak. A régi polgári iskola mellett, a mai „SPAR” üzlet helyén állt egy ici-pici zsuffedeles házikó. Olyan volt, mint a mesében. Két idős néni készítette a színes bábokat. Nagy, földes helyiség volt hatalmas tűzhellyel, finom édes illat töltötte be a szobát. Babát, huszárt, kardot, kis labdákat vettünk. Jó visszagondolni rá.

Nálunk általában szép nagy karácsonyfa volt színes üveggömbökkel, ezüstös girlandokkal. Gyertya és csillagszóró is került a fára. Jézuska hozta a fát, akinek az angyalok is segítettek. Én legalábbis így gondoltam. Egy alkalommal aztán nagy meglepetésben volt részünk. Szüleink azt mondták, hogy maradjunk a szobában, mert a Jézuska most személyesen jön hozzánk. Nagy volt az izgalom. Halk csengőszó kíséretében aztán meg is érkezett a „Jézuska” Cifra Bözsi néni személyében. Azonnal felismertük. Felül fehér lepedő, alul slingelt szélű alsószoknya volt rajta, melyből kilátszottak a hatalmas fekete csizmák. Gondolhatnánk, hogy ez illúzióromboló volt, elrontotta a csodát. De nem, nem volt az. Nekem továbbra is megmaradtak az angyalok, a gyermeki fantáziát nem lehet holmi földhözragadt realitással gúzsba kötni. Bözsi néni után pedig – aki rég nincs az élők sorában- a mai napig hálás szívvel gondolok. Egy maradandó kedves élménnyel tette gazdagabbá gyerekkoromat. Legyen áldott az emléke! Bözsi néni után pedig összeszedtük a lehullott díszeket. Mindenki örült, jó hangulatú, emlékezetes ünnep volt.

Karácsony napján misére mentünk. Erről nagyon szép emlékeim vannak. Szerettem hallgatni a szép karácsonyi énekeket, megcsodáltam a szószék alatt felállított betlehemet. Nádfeleles kis istálló-makettben voltak az apró, színes figurák, a betlehemi csoda minden szereplője jelen volt. Mindegyiket ismertem. Otthon aztán jóízűen fogyasztottuk el az ünnepi ebédet, ami sokkal szerényebb volt a mostaninál. Húslevesre emlékszem, olyanra, amelyet manapság nem

is lehet készíteni. Szép sárga színe volt, fényes karikák úsztak a tetején, házilag készített metéltet főztek bele. Nagyon finom volt. Délután az anyai nagyszülőkhöz, Horváth mamáékhoz mentünk. Itt is volt karácsonyfa, kicsi erdei fenyő az előszobában az ismert díszekkel, alatta ajándék. Szigorú és igazságos volt a nagymamánk, mindig egyforma ajándékot kaptunk, hogy ne legyen sértődés, veszekedés. Egy piros kis táskára emlékszem, amit nagyon szerettem. Szép emlék a tovatűnő gyermekkorból.

Karácsony után János-nap, vagy az Aprószentek ünnepe következett. Ezen a napot a legények jó korán reggel a lányos házakhoz mentek korbácsolni. „Friss légy, egészséges légy, kedves légy!” kívánságok kíséretében, fűzfavesszőből font korbáccsal csapkodták meg a lányokat. Nagy volt a visítozás, sivalkodás, ennek ellenére egy lány sem akart kimaradni. Én ekkor még kicsi gyermek voltam, így nem korbácsoltak meg, mégis elbújtam, mert féltem. A karácsonyi ünnepkör január 6.-án vízkereszt ünnepével zárult. Elkezdődik a farsang, amely a húsvét időpontjától függően lehet hosszú vagy rövid.

Lakodalmak, bálók és egyéb mulatságok ideje ez, amely húshagyó keddel ér véget. Ezután már a kereszténység legnagyobb ünnepére, húsvétra készültek az emberek. A farsang utolsó napján azonban még megadták a módját a kikapcsolódásnak. Húshagyó kedden felbolydult az egész falu. Minden háznál fánkot sütöttek, apró sütemény is akadt, hogy megkínálhassák az este érkező „maskurákat”. Kicsik-nagyok álarcosan, maszkának öltözve jártak házról-házra. Jó magasra ugrottak, hogy magasra nőjön a kender.

Stángli Kati kis versben írja le ezt a vidám eseményt:

„Februári szép napok
Eresz alatt jégcsapok
Húshagyókor jó nap volt,
Sok érdekes maszka volt.

Mi is jártunk házról-házra
Nagy csizmában ázva-fázva
Elkísért a testvérünk,
Utána volt belépőnk.”

Sokáig tartotta magát ez a hagyomány, óvodákban, iskolákban ma jelmezbál formájában él tovább ez a hagyomány.

Szerdán azonban véget ért a vigadozás. Hamvazó szerdán ugyanis szigorú böjtöt kellett tartani az egyházi regula szerint. Csütörtökön még elfogyasztották a megmaradt finomságokat, ezért ezt a napot „torkos csütörtöknek” is nevezik.

Winkler Jenőné visszaemlékezése

A karácsony az nagyon szép volt nekem. Ketten voltunk testvérek, a bátyám két évvel volt idősebb, mint én. Az édesapám a kézműves dolgokhoz nagyon értett, cipész volt meg festett is. Sok szép díszünk volt már akkor is. Amit műhelynek használt, ott díszítették föl a karácsonyfát és a hálószoa éjjeliszekrényén állt. A fát és az ajándékot is a Jézuska hozta. 1940-ben, amikor négyéves voltam, kaptam egy szép kis játék szobabútort. Halványzöld színűre festett ágy, éjjeli szekrény, szekrény, két szék és egy ovális asztal, aminek az aljára édesapám ráírta, hogy „Karácsonyi ajándék”. Amikor ezt kaptam, felébresztettek és én majdnem rosszul lettem, mert mintha zörgést hallottam volna, és mondták, hogy az angyalkának beleakadt a szárnya az ablakba, az zörgött. És mindig könyvet is kaptunk ajándékba. Karácsonykor nálunk nem volt külön menü, előtte vágunk mindig disznót, amire már én emlékszem, olyan tizenhatalmadika körül. Abból volt ennivaló, hurka meg hideg vacsora, bár erre nem nagyon emlékszem, mert finnyás, válogatós gyerek voltam.

Kaj Erzsébet visszaemlékezése

Az egyik legnagyobb keresztény ünnepünk szent karácsony. Erre szinte egész decemberben készültünk, a családok is, gyerekek is, mindenki és próbáltuk meg egyre szebbé és vonzóbbá tenni az egész ünnepeket. Kezdődött azzal, hogy a szülők készültek a szentestére, az ajándékokat becsomagolták, a fenyőfát felállították, a kisgyerekeket meg biztos helyre vitték. Mindenki törekedett arra, hogy minél finomabb legyen a vacsora. Meghatározott menü nálunk nem nagyon volt, inkább az, amit szeretett a család. Sülthús, sütemények, minden finomság. A nagy család ünnepelte együtt a karácsonyt, jött a nagymama, nagypapa, meleg családi együttlét volt.

A gyerekek sokáig hittek a varázslatban, ezt magamról tudom. Elvittek a mamához bennünket és mikor készen lett a fa, onnan vissza haza, édesapám pedig annyira jól elhitette velünk, hogy a Jézuska hozza a fát és az ajándékokat. Hazafele apukám valahol ott állt, meggyújtott egy csillagszórót és feldobta a magasba. Mi tátott szájjal néztük, mondták, hogy az angyalok most repülnek el és az ajándékok már bent vannak, a fa már díszes. Ez egy igazi varázslat volt számunkra. Mai napig szépnek és meghatónak tartom, ha rá gondolok.

Csináltunk az iskolában karácsonyfadíszeket is. Például diót arany vagy ezüstszínűre festettünk. Aztán lett többféle dísz, a karácsonyfák egyre szebbek lehettek. Az angyalhajt viszont nem szerettük. Volt, hogy a fa a gerendára volt felakasztva. Olyan kellemes ünnepek voltak ezek! A szaloncukrot is főzték, dugdosták is előlünk, hogy ne vegyük észre, hogy otthon főzték. Próbálták nagyon széppé tenni. A karácsonyfa vízkeresztig állt, a lebontásban mi gyerekek is segítünk.

Mikor idősebbek lettünk, már tudtuk, hogy a serdülőkorú fiatalok összegyűltek a templomtérén olyan 10 óra körül és egy régi játékot játszottak. Ismerkedésnek is nevezhetjük. Mogyorót vittek magukkal, amit ősszel gyűjtöttek. Belenyúltak a zsebükbe és belemarkoltak a mogyoróba. Ki kellett találni, hogy páros vagy páratlan számú-e a mogyoró. Ha eltalálta, megkapta a mogyorót. Tulajdonképpen nem is játék, inkább ismerkedés volt ez. Bárkihez oda lehetett ilyenkor menni. Mindenki várta ezt az estét, érdekes volt, hozzátartozott a hangulathoz.

A hangulat vidám, szinte piaci volt. Ha pedig megszólalt a harang, a többség bevonult az éjféli misére. A szülők csak később jöttek meg. A végén mindenki boldog karácsonyt kívánt és hazamentek. A falu nyugovóra tért.

Dulics Margit visszaemlékezése

Olvastam valahol róla, hogy régen is készítettek fűzsátrat. Innen jött az ötlet, hogy építsünk egyet Bárszentmihályfán is. A Kerka parton volt egy nem vágott terület, vastag fűzvesszőkkel. Két évig érlelődött a gondolat, majd 20-22-en összegyűltünk és szedtünk vesszőt. Megpróbáltunk egy köteget, de olyan lendületbe jöttek a fiúk, hogy rögtön kimérték és elkezdtek ásní az alapját a sáornak. Több felé jártam, és nagyon tetszett, hogy karácsonykor természetes anyagokkal díszítettek. Ekkor jött az ötlet, hogy építsünk egy betlehemet az elkészült fűzsátorban. A karácsonyi díszítésnek, a betlehemnek nagyon nagy sikere volt. Fel is szentelték. Advent négy vasárnapján itt kerül sor az ünnepélyes gyertyagyújtásra. Másik évszakban is feldíszítettük a sátrat. Húsvétra nyuszikat tettünk bele, meg tojásfát. Nyáron nehezebb, mert kevesebb anyag van, akkor búzaköteget, arató embert raktunk ki. Ősszel tők, kukorica került bele, vagy szüreti jelenet karókkal, gyerekekkel, ahogy szedik a szőlőt.

2.13. Disznóvágás

Csondor Lajosné visszaemlékezése

Reggel pálinkával indult az egész nálunk is. A nagybátyám, aki a szomszédban lakott, nagyon értett hozzá, ő szokta leszúrni meg feldolgozni is, ő irányította a munkát. A bátyám, amikor már akkora volt, ő szokott bemenni a disznóért. Azt nem tudom, hogy előbb ki szokott bemenni a disznóért, mert hogy szegény apám nem, az biztos! Sovány, gyenge ember volt, nem is volt arra való. De arra emlékszem, amikor a bátyám szokott, 17 évvel volt idősebb, mint én. Mikor aztán leölték, a vért bevitték az asszonyok, akkor szalmával szokták pörzsölni. Mikor aztán egyszer megpörzsölték, akkor betakarták szalmával még egyszer és megpörzsölték, aztán akkor a keresztapám mondta, hogy „Na gyere, most ráültetlek!” És ijesztgetni szoktak, hogy elfut a disznó. Nálunk ilyenre nem emlékszem, de mesélték, hogy volt ilyen. A nagybátyám nagyon értette a dolgát. Sokat pörzsölgették, aztán levakarták nagykéssel, hogy lejöjjön a szőr. Aztán ha úgy látták, még egyszer rápörzsöltek. A lábát is, a körmét is leszedték, azt el szokták dobni. Volt, aki szerette például a megpörzsölt farkát, de én nem szerettem a bőrét semminek sem. Aztán a rendfára húzták föl a disznót. Amikor nagyon hideg volt, akkor a kamarában csináltak helyet, annak külön bejárata volt, ott csináltak helyet a disznóbontószéknek. De arra is emlékszem, hogy az előszobában csináltak helyet és oda hordták be, amikor nagyon hideg volt. De először megnyitotta a nagybátyám és már vitték is oda a melencét a bélnek, utána a tüdőt meg a szívet levették, aztán a vesét és a velőt, azt mindjárt meg is csinálták. Ez az első volt, amit meg szoktak sütni.

És amikor kettéhasították, egy-egy felet szoktak bevinni, aztán akkor tovább darabolták. Megcsinálták a sonkát, az oldalast a füstölésre, a szalonnákat is eligazították. Szalonnát aprítani is a férfiak szoktak, mindenki tudta, hogy mi a feladata. De régen például a férfiak ilyen, hogy hurkatöltés, nem csináltak, azt az asszonyok csinálták mikor én még kisgyerek voltam. És nem szoktak mást csinálni, csak a hurkát megtöltötték, de a zsírt nem szokták kisütni aznap, azt csak másnap meg a lesütött húst is. Előkészültek a disznótoros vacsorához, főltették a káposztát is, de ez már az asszonyok dolga volt. Meg annyi húst sütöttek, hogy a vacsorához legyen, mert azt is másnap szokták megcsinálni. Nálunk nem szoktak húslevest főzni, de hallottam, hogy van olyan hely, ahol főznek. Nálunk nem szoktak tésztát, pogácsát sütni. Sok fiatal volt, mindig játszottak valamit, seggre verőzni, piros pacsizni szoktak. Kóstolót azt szoktunk vinni, aki ott volt, az minden család kapott, de olyan is volt, hogy ahhoz is vittünk, aki nem volt ott. Másnap lett összeigazítva és akkor vittük el. Füstölni is itthon

szoktunk, korábban a nagybátyám csinálta, később meg a nővérem férje. Az ötvenes években nem lehetett disznót vágni, mert azt büntették, csak titokban. Emlékszem, hogy volt egy pajta, olyan nagy ajtóval, ott bent szoktak. Később is tartottunk disznót, télen vágunk, decemberben vagy januárban, mikor, hogyan jött ki. Sok testvérem volt, be kellett tartani, hogy mikor kerül ránk. A gyerekek ilyenkor játszottak, elfutkostak. Volt, hogy a nagybátyám fiára bíztak rá, amikor olyan kicsi voltam, ő 8 évvel volt idősebb nálam. Szánkón húzott és elhagyott, leestem és ordítottam, mint a sakál! Őrá bíztak rá, hogy ne eklendezzek ott. Futott velem, hátra se nézett, én meg elvesztem. Aztán akkor jól megszidták a Sanyit.

3. Szabadidő eltöltése (klubélet, gazdakör, előadások, teadélután)

Gaál Dénes és Gaál Dénesné Katona Márta visszaemlékezése

Minden rendezvény a kultúrházból indult és ott végződött. Régen úgy volt, hogy megcsináltuk magunknak a szórakozást. Ennek összekovácsoló ereje volt. Milyen jó volt, ahogy mentünk a próbákra, olyan jó szórakozás volt.

Bál

Régen bálkor a kultúrház előtt az utcán lombsátrat csináltak, és ha jó idő volt ott tartották, ha rossz volt, akkor bent a kultúrházban. De később az új kultúrházban mindig bent volt a bál. Belépő nélkül mindenki bemehetett. Akik vállalták, azok közösen bepakolták a termet és a végén ki is takarítottak. A zenét legtöbbször Zalabaksáról Pacsa Dezsőék szolgáltatták, később Zalabaksáról Mucsi Árpi a feleségével, Máhomfáról a Colos, az iklódbördőcei Csondor Jóska. Azok a zenészek, akik a környéken elérhetőek voltak, de gyakran húzta a zenét a cigányzenekar is. Ezekre táncoltunk, ha meg nem volt élő zene, akkor maradt a Mambó magnó.

Volt, hogy hétvégére bált szerveztünk, mikor már lett rá engedélyünk. A falusi emberek mindig tudták, meg utána már az egész környék, nem kellett hirdetni se, mindig teltház volt. Az italokból a bevételt mindig visszaforgattuk, vagy italokra, vagy valami tárgyra, pl. lemezlejátszóra költötte a csapat és akkor az a miénk volt. Nagyon jó közösségi élet volt.

Nőnapokat is szerveztünk, a férfiak beöltöztek, nagy hagyománya volt ennek is. Mindig megtaláltuk a módját, hogy valamilyen okból összejöveteleket szervezzünk. Bár pénzt nem kaptunk, önerőből minden lett, ezért is voltak batyusbáljaink például.

Gazdakör

Apám idejében, fiatalkorában a gazdakör épületében rendszeresen összejöttek, beszélgettek, gazdálkodással kapcsolatos ötleteket, tapasztalatokat adtak át. Tartottak kisebb bálokat is. Községi kis épület volt Lentikápolnán a Petőfi téren, ahol most a kis játszótér van. Az épület mellett volt egy kis fészter, ahol a falu fenntartásához szükséges eszközöket tartottak. A gazdakör körülbelül a '30-as évektől működött, nagyjából az '50-es évekig. A háború lehetett a vízváltó. Maga az épület kizárólag erre a célra épült és a kör megszűnte után a szerepét is elvesztette.

Előadások

Lentikápolnán volt Vöröskeresztes Szervezet, véradásokat szerveztünk és előadásokat. Én a munkám révén kapcsolódtam be, amikor elkezdtem dolgozni, 1969-70 körül. Jött előadást tartani például a Hamza doktor, a gyógyszerész, a gyermekorvos, a körzeti orvos, és jöttek Zalaegerszegről is. Alkalmoszerűen szerveztük ezeket az előadásokat, ahogy lehetőség volt rá, volt olyan időszak, amikor rendszeresen voltak TIT előadások. Ha sikerült meghívni egy előadót, széthintettük a faluban a hírt és mindig tele volt a terem hallgatósággal. Később voltak természetgyógyászati előadások is.

Papp László (olimpiai és világbajnok boksizó) is volt két alkalommal Lentikápolnán a '60-as évek elején, közepén. Megérkezett egy vasárnapra, ment a futballmeccs, kiállt oda és megnyomta a kocsijának a kürtjét. A meccs után a kultúrházban előadást tartott a meccseiről. Volt egy bűvész is itt többször, aki később befutott bűvész lett. Egyik évben, szilveszter előtti napon fellépett egy fakír is. Valaki mondta, hogy valahol szerepelt, aztán addig nyomozott az ember, míg nem tudott kapcsolatba lépni vele, meghívtuk és eljött.

Klubélet

'64-ben lett kész a kultúrház, és akkor fellendült a fiatalság. Ott rendszeresen összejöttünk, egy ócska régi magnóról mentek a számok, táncoltunk, beszélgettünk, verseltünk.

A helyi tanács szabályozta a nyitvatartást, tehát szólni kellett az elnöknek. Az előtérben volt a televízió, és a fiatalság, ha óhajtotta délután nézhette. Később már rendszeressé vált a használat és a kulcsot is nekünk adták. A hétvégéinket is ott töltöttük, mikor nem volt sulis, olyankor azok is jöttek, akik máshova jártak iskolába, tehát a hely tele volt, 30-40 ember is összegyűlt. Idegenek is jöhettek persze, más településről is akár, de ez nem volt jellemző. Inkább a már klubban lévő emberek hozták a barátait, barátnőiket. Olyan is volt, hogy benősültek.

A téli esték idejét jól kitöltötte a szereptanulás, az énekkar. Elmentünk a klubba este, beszélgettünk zenét hallgattunk, valaki könyvet olvasott, mellette volt a könyvtár. Akinek

kedve volt eltölthette ott is az idejét, megtaláltuk mindenhol a számunkra legmegfelelőbbet. Úgy gondolom, hogy nekünk nagyon kedves kis fiatakorunk volt.

Később dalestek is voltak. A klubok vetélkedőket is szerveztek egymással és klubon belül is voltak gyakran ilyenek. A témája vegyes volt, történelem, irodalom, politika, műveltség. Több klub részvétele esetén az első három helyezett jutalmat kapott, például egy szép terítőt. A klubon belül nem volt ez jellemző, ritkán könyv, váza vagy ilyesmi ajándék azért előfordult.

Teadélután

Teadélutánok az iskolában rendszeresen voltak. Amikor az új kultúrház megépült, akkor már ott is lehetett tartani. Szóltunk az osztályfőnököknek, vagy a tanító néninek, tanító bácsinak, hogy mi teadélutánt szeretnénk szervezni. Ő biztosította a magnót, a zenét, a termet, mi meg otthonról vittük a teát és a sütit, ezeket néha árultuk is. A kultúrházba a szülők is be szoktak jönni. Zenét hallgattunk, táncoltunk. A teadélutánokat a tanárok is támogatták.

4. Színjátszás

Egy színjátszókör remek lehetőség arra, hogy összehozza a közösség tagjait, minden korosztály be tud kapcsolódni valamilyen formában, a végeredmény pedig igazi közösségi élmény. A lentikápolnai városrészben már a korábbi időszakokban is színpadra álltak egy-egy alkalommal szerepelni szerető lakosok, hogy játékuikkal megörvendeztessék a nézőket.

Gaál Dénes és Gaál Dénesné Katona Márta visszaemlékezése

A régi kultúr épülete egy egyhelyiséges épület volt az iskola mellett, a 20-as 30-as években épült, az általános iskolás éveink alatt ott adtunk elő színdarabokat. Napi kétszer is volt előadás, egyszer a gyerekeknek, egyszer az idősebbeknek, a nézőtér mindig megtelt. Visszahívták azokat is néha, akik elmentek főiskolára, egyetemre, hogy zenéljenek vagy énekeljenek. Harmonikáztak, hegedültek, énekeltek, verset mondtak a fellépők.

Iskoláskorunkban rendszeres színjátszósok voltunk, de általában a felsősök játszották ezt a dolgot, inkább a hetedik, nyolcadik osztályosok. Nagyon sok színdarabot tanultunk és élveztük is, már az is, hogy elmehettünk próbálni, egy jó alkalom volt, hogy összeülhettünk.

Az iskolában több rövid kis csattanóst, például a Nekeyesdi-t, Mátyás királyos darabokat játszottunk. Ezekkel is elmentünk a szomszéd falukba előadásra, és visszahívtuk az ottani színjátszókat is. A háttérket, díszletet a falusiak készítették. Volt asztalos – Ispaiics Lajos, volt, aki jól festett – Kovács Joli, az asszonyok varrták a függönyt és a drapériákat. Nagyon komolyan vettük a felkészülést. A szüleink mesélték, hogy ők is színjátszottak régen.

A Fésűs zenekart a Táncdalfesztivál ihlette, 1964-66-ban, amikor diákok voltunk. A tagok: Kerese Öcsi, Keszei Józsi és én voltam az énekes. Telt ház előtt húztuk bemutatkozásként, pedig nem volt előtte szervezés. Nem csak fiatalok jöttek, hanem az idősebbek is. Régen is nagyon szerették a faluban ezeket a műsorokat.

Becze Klára visszaemlékezése

Sikeres és eseménydús volt a 2000-es évek elejétől a covid-járvány kezdetéig tartó időszak. A vírus több, mint két évre lehetetlenné tett szinte minden közösségi összejövetelt, eseményt Lentikápolnán is. Szerencsére a lelkesedés nem múlt el, napjainkban újra indulni látszik az élet. Én a 2000-es évek elején kerültem képbe. Akkor még volt óvoda és iskola a faluban, a gyerekek a nőnapon, és valamikor ősszel volt egy vásár, ott adtak műsort. 2002-ben alakult meg a Lentikápolnai Asszonykör. Minden évben volt jótékonysági bál, az óvodáé Mikuláskor, az iskoláé farsangkor. A cél az volt, hogy ne csak bál legyen, és hogy a bevételért úgymond kapjanak is valamit az adakozók, illetve legyen valami délutáni összekötő program is. Farsangnál ugye adott volt a beöltözés a gyerekekkel, Mikuláskor meg az, hogy adjunk valami tevékenységet is a gyerekeknek. Erre alakult meg a Lentikápolnai Asszonykör - mely 2011-ben Lenti Város Községi Életéért Díjat kapott -, a Szülői Munkaközösség hozta létre Molnár Attiláné Kerese Beáta (SZM vezetője is ő volt) vezetésével. Azzal kezdődött az egész, hogy mindig valami egy-egy dologgal készültünk. Tetszett másoknak, sikere volt a fellépéseknek, később bejött programként az idősek napja is a nőnap és a Mikulás mellé. Az óvoda megszűnése után a Mikulás ünnep helyét a karácsonyi program vette át, ezeket az Asszonykör kb. 10-12 évig csinálta. Színjátszottunk, színdarabokat adtunk elő és mellette az összes közösségi, szervezési, lebonyolítási feladatot is. Kicsit „kifogytunk, kiöregedtünk” a szereplésből, elfogytak a nekünk való darabok, jöttek a családi dolgok. Az Asszonykör kezdett lemorzsolódnival, a gyerekek meg kezdtek feljönni. Mi is láttuk az utánpótlást, úgy gondoltuk, nem probléma, ha mi már nem szereplünk, van, aki a helyünkre lép. Kb. 20 évre mentesíteni tudtuk a városvezetést az alól, hogy ide hozzánk programot adjanak, megoldottuk mi magunk. A Lentikápolnai Asszonykör 10 fővel alakult, a stabil mag 7 fő maradt. Nem voltunk zárt csoport, de mégis olyan kerek volt az egész a színjátszás szempontjából, hogy nem jöttek új tagok, segítség a szervezéshez, lebonyolításhoz igen, de a színjátszáshoz nem. A létszám elégséges volt, csak az volt a bajunk, hogy nem voltak férfiak, a férfi szerepeket is mi játszottuk. A gyerekek pedig úgy jöttek, hogy az oviból felkerült az iskolába, onnan meg a színjátszóba. Itt már kellett két csoport, kisebbeknek-nagyobbaknak, fénykorunkban voltak középiskolás színjátszók is a csoportban. Fokozatos volt az átállás az Asszonykörből, mi

kezdünk kiöregedni, az addigi gyerek mellékszereplők meg felnőttek hozzánk, tudták helyettesíteni az asszonykört. Erős húzóereje volt annak is, hogy a gyerekek látták, hogy az anyukájuk ott szerepel, bohóckodik a színpadon, milyen sok embert megnevettet, tapsolnak nekik. Valószínűleg a gyerekekben is volt egy olyan, hogy „De jó lesz majd, amikor nekem tapsolnak így fent a színpadon!” Nem csak az Asszonykör tagjainak gyerekei jöttek, mindenki, aki a faluból játszani akart, jöhetett. Nem válogattunk, aki szerepelni akart, felállhatott a színpadra, mindenkinek kerestünk neki való szerepet. Soha nem a tehetség volt a legfontosabb, hanem a közösség, a közös tevékenység, az együtt játszás. Volt olyan gyerek, aki maga akart jönni, volt, akinek a szülei akarták, volt, aki azért jött, mert jó volt együtt lenni a többiekkel. Mindig, mindenkit megkerestem és megkérdeztem, hogy akar-e jönni és akkor a szülő és a gyerek eldöntötte, hogy jön-e. Csak lentikápolnai gyerekek voltak, egyetlen egy gyerek volt a 20 év alatt, aki nem itt lakott, de neki meg a nagyszülője volt kápolnai, de ő meg annyit volt ott és nagyon szeretett volna játszani itt nálunk, szóval a kapocs megvolt. És tulajdonképpen azért volt sikerük, ennek ez a titka, hogy a helyi a helyit nézi. Azért jött el a mama, a papa, a papa lehet, hogy sosem jött volna el ilyen rendezvényre, de eljött, mert megnézte az unokáját. 9 gyerekkel indultunk 2004-ben, 2012-ben 3 csoportban (középfiskolások, általános iskolások 2 csoportban) 30 diákkal készültünk a programokra. Színjátékosok voltak, de sokan voltak és különböző korosztály, ezért úgy volt összeállítva a program, hogy általában a középfiskolások, vagy akik már régebbiek voltak és már rutinosabbak, azok voltak a színdarabban, a többiek pedig vagy egy vers vagy legalább a közös éneklés erejéig voltak benne, a picik verssel, körjátékkal, a nagyobb általános iskolások táncos énekes színjátékkal, népdalokkal, népi énekekkel. Egyik cél a közös tevékenység volt, a másik pedig a hagyományőrzés. Mindig népi énekek, színdarabok, ilyen stílusú versek adták a programot. Ezeket mindig úgy alakítottam, raktam sorba, esetleg ollóztam össze, hogy kapcsolódjon az alkalomhoz és az előtte-utána elhangzó szöveghez is. Segítette a munkát, hogy a gyerekek közül többen néptáncoltak, zenét tanultak, énekkarba jártak. Fontos volt, hogy a gyerek lásson, halljon, részt vegyen olyan dologban, amit lehet, hogy otthon már nem lát, nem hall. Azok a gyerekek, akik jártak, nagyon szerették ezt, a nyelvezetét különösen, amit mindig meghagytam ebben a stílusban. Volt sokszor, hogy egy darabot csak alapként használtam, mert olyan sokan voltak, hogy plusz szerepeket kellett beleírni, vagy éppen teljesen új darabot írtam nekik. Az alapötlet volt meg, ehhez használtam fel meglévő anyagokat vagy újakat, de mindig a közösségre alakítva, a közösséghez passzíva csináltuk meg. Szereposztásnál figyelembe kellett venni a gyerekek képességeit, leginkább az énektudását, adottságait. Ezt maguk a gyerekek is belátták, ha valami másnak jobban ment.

Sokat énekeltettem velük, sok „pacsirtám” volt, azt nagyon szerették is, látványos is volt, főleg, amikor beöltöztek népies jellegű viseletbe. De mindig törekedtem arra, hogy mindenki változatos szerepekhez jusson, például a karácsonyi műsornál minden évben más alakította Máriát, Józsefet. Minden kérést tiszteletben tartottunk, azt is, ha nem akart olyan sokat vagy egyedül szerepelni, a lényeg, hogy mindenki legyen fent a színpadon. A felkészülési idő hosszú volt, mert csak hétvégeként tudtunk egyszer próbálni, ez azért egy színdarabnál elég kevés. Úgy osztottuk be az időt, hogy már Mindenszentek idején elkezdünk készülni a Mikulás műsorra és tulajdonképpen a karácsonyira is. Aztán amikor ezek lementek akkor jöttek a következők, idősek napja, farsang, nőnap. Mikor kitaláltuk, hogy mi legyen és készen voltak a szövegek is, akkor azokat mindenki megkapta, párszor összeolvastuk. Amikor már stabil volt a szövegismeret, akkor mentünk fel a színpadra. Ez volt a próba egyik fele, a másik valami játék, ami levezette a fölös energiát. Próba, játék, aztán megint próba és megint játék. Ezt én egyedül csináltam. Az volt a tapasztalatom, hogy a gyerek nem szerette, ha ott marad a szülő. Ez nem is volt kérdéses különösebben, a szülők meg örültek neki, hogy jó helyen van a gyerek. Nagyon jó partnerségi viszony volt közöttünk, a szülők és a gyerekek is elfogadták a lefektetett szabályokat. A díszletek, jelmezek tekintetében is a közösség összefogása segített. A kitalált, megálmodott elemeket a szülők adták, készítették. Mindig megnéztük, hogy mi kell, aztán megbeszéltük, hogy kinek mi van otthon, pl. egy terítő, szék stb. Jelmezeknél is általában otthonról hoztak, régi táncos ruhákat a lenti művelődési házból kaptunk kölcsön, ami nem volt, azt megvarrtuk. Az Asszonykörben többen voltunk, akik tudtunk varrni, levettük a méreteket és néhány este alatt megvarrtuk. Ez a forma, a gyerek színjátások a Covid-járványig tartott. Egy ideig a férfi csoportnak is készítettünk jelmezeket, de egy ideje már nem, mert nem árulják el, hogy mire készülnek, legyen meglepetés! Ők menet közben alakultak meg, velünk párhuzamosan működtek. Mi már nem léptünk fel nőnapra és egyszer a fiúk „összebohóckodtak” valamit nőnapra és akkora sikere lett, hogy együtt maradtak és ebből egyfajta hagyomány lett. Valahogy látványosabb volt, és agilisabbak voltak már, mint mi. Mi már kijátszottuk magunkat a végére, kiadtuk és kihoztuk magunkból, amit lehetett. Érdekes volt, hogy a fiúk nem akartak hozzánk csatlakozni, pedig többször próbálkoztunk ezzel. És ők sem kértek maguk közé nőket. A fiúk nem mentek el máshová, mondták is, hogy ez is a közösségről szól, ez csak itt működik, a helyiek között.

Minden esetre, az akkori gyerekek nagyon szeretnek visszaemlékezni erre az időszakra, a legszívesebben arra, hogy ezt egy betlehemezéssel kezdtük. Ez nálunk ebben az időben már nem működött, megszakadt a hagyomány, újként kellett beemelni a közösség életébe.

Emlékszem, még a próbák nálunk voltak otthon. Felelevenítettük a falusi betlehemezés szokását, esténként házról-házra jártunk a kis betlehemmel, illetve a hagyományos karácsonyi ünnepségen és a karácsonyi szentmisén is előadták a gyerekek. Azt hiszem ennél nagyobb sikerélménnyel nem indulhatott volna a szereplésük. Ebből aztán hagyomány teremtődött a további évekre is. Az elején házról-házra jártunk a faluban, aztán bekuncsorogtuk magunkat a színpadra, hogy előadhassuk, aztán a szentmisén is előadtuk, később már „elvárták” a papok is, és a házaktól is már bejelentkeztek, hogy „Gyertek ám hozzánk is!” Bárkivel is beszélünk róla, mindenki azt mondja, hogy hihetetlenül erős közösséget összetartó ereje volt ennek.

A lentikápolnai fiúcsapat története Vatali Ferenc visszaemlékezése alapján

Lentikápolnán működött az iskola és az óvoda. Az óvodában voltak bizonyos időszakok, amikor az óvodai szülői munkaközösség szervezett kirándulásokat, gyereknapi programokat az óvodában. Szeptemberben szerveztek olyan őszi programot, amiben hívtak fazekast is, olyan kézműves udvar jellegű dolgot a gyerekeknek, festést, korongozást, aminek a végén volt kiállítás is. Nagyon jó volt abban az időszakban is a szülők közössége és a két óvónőt (Dányiné Kovács Tünde, Kovácsné Horváth Ildikó) is ötletesség, tettekeség jellemezte. Az iskolában is az akkori pedagógusok (Dányi József...) nagyon aktívak voltak, jól összefogták az iskolai közösséget, a szülőket, igazán jó szervező munkát végeztek, nagyon jó hangulatú gyereknapiak voltak ott is. Később, amikor az önkormányzat is belefolyt a közösségi életbe, kint a foci pályán szerveztünk családi napokat, mindig az iskola végét követő szombaton. Ezeken az eseményeken résztvevő szülők közösségéből kialakult egy olyan mag, amely a gyerekeknek adott elő különböző tréfás darabokat, jeleneteket ünnepi alkalmakkor. Ez a csoport hölgyekből állt, a férfiszerepeket is ők játszották. Ez jó pár évig tartott, aztán egy kicsit leült az egész. Néhányan elmaradtak, a gyerekek is – akikhez kötődésük volt ezeknek a szereplőknek – kezdtek kinőni a gyerekkorból.

10 évvel ezelőtt, 2013-ban volt a férficsoporthoz debütáló előadása. A szilvesztereket a helyi közösség batyus bál keretében ünnepelte a kultúrházban. Egy ilyen batyus bálon indult el az egész. Egy kápolnai származású hölgy (Kerese Rita) férje mesélte el, hogy Nován, ahonnan ő származik, volt egy férficsapat, akik szoktak előadni a nőknek műsorokat és innen jött az ötlet, hogy csináljuk meg mi is ezt nőnapra. Fel is készültünk és valahogy hagyománnyá vált ez az egész. Először a „Hattyúk tavá”-t adtuk elő. Mindig úgy szerveztük ezeket a tavaszi fellépéseket, hogy még a tavaszi munkák előtt sor kerüljön ezekre. Próbákra, ötletelésre mindig van alkalom, hiszen vannak Tamások, Szilárd, Zoltán, születésnapok. 12-en

vagyunk, a fellépéseknél nem mindig sikerül teljes létszámban ott lenni, az élet, a munkabeosztás időnként felülírja ezt a programot. Az ötletek mindig a tagoktól jönnek, meglátnak valahol valami paródiát, mókás feldolgozást és akkor azt átküldik, megmutatják a többieknek is. „Koppintunk” is kicsit, meg összedolgozunk időnként több darabot is, bővítjük, rövidítjük, a magunk szája íze szerint alakítjuk. Most már úgy érezzük, hogy kifogyóban vannak ezek az átvehető dolgok, most már magunknak kellene inkább kitalálni az újakat. A vírus előtti utolsó előadásunk is egy máshol látott ötlet tovább gondolása volt. Nagyon sok munka van egy ilyen darabban, nem csak a szöveg, zene, hanem a technikai-gyakorlati megoldások, az eszközök elkészítése. Az ötlet után sokszor napokig tart a részletek, a kivitelezés megtervezése. Olykor még az előadás előtt is történnek apróbb változtatások. Kikockázzuk a felvételt, alaposan megnézzük az eredetit, kitaláljuk, hogy milyen zene legyen hozzá. Van informatikus tagunk, aki ebben nagyon sokat segít. Végiggondoljuk az alapanyagokat, eszközöket, nagyon sokat számít, hogy ki mivel foglalkozik, mi a szakmája, mihez ért, mit tudunk ezekből hasznosítani. Ha tudjuk, újra felhasználjuk a korábban már használt dolgainkat, otthonról is hozunk ezt-azt, településrészi önkormányzati támogatásból is fordítunk ilyen célra és gondolkodunk azon is, hogy a már nem használt dolgainkat értékesítjük. Bár sok szervezést is igényel, hogy elégszer össze tudjunk jönni, de mégis nagyon fontos ez mindannyiunknak. A munka mellett egyfajta pihenés, kikapcsolódás, szórakozás is, aminek eredményétől nem csak mi, hanem a családtagok, rokonok, barátok, a közösség tagjai is jól érzik magukat. A fellépésekkor van egy kis lámpaláz, de már sokat edződött a csapat. Külsősöktől is számíthatunk segítségre, erre egy jó példa a szinkronúszásos darab. Ehhez a Radetzky indulót szerettük volna felhasználni, de nem jutott eszembe a címe. Ezért egy este felhívtam Gyulavári Adrien zenetanárnőt, akinek eldúdoltam a dallamot és ő mindjárt rávágta a címet. Az előadásokra általában egy hónapot próbálunk hétvége, amikor jobban ráérnek a tagok. Először pénteken és vasárnap, aztán ahogy közeledik az előadás, akkor már péntek-szombat-vasárnap is próbálunk. Nem csak az előadásig és az előadáson tart a közös munka, hanem a rendrakás, pakolás is közösen történik. Ebben már a családtagok, a hölgyek is részt vesznek. De csak az elő- és az utómunkálatokban, közös fellépésekre annyira nem gondolunk. Vállaljuk a női szerepeket is, hiszen ez, amit mi csinálunk, vidám dolog és szükség van a háttérmunkára is, a segítségre, amikor mi nem tudunk ott is lenni. Szeretnénk egy kicsit fiatalítani is, úgy tűnik, vannak is vállalkozó kedvű fiatalok, akkor egy kicsit a feladatok is átcsoportosításra kerülnének. Mindig figyeljük, hogy kik lehetnek a potenciális új tagjelöltek, ismerjük a falubelieket, nagyjából tudjuk, kinél érdemes próbálkozni. Leginkább a fiatal nős, családos férfiakat keressük meg, szerencsére, most többen is vannak és velük

együtt több kisgyerek is. Nagyon örvendetes volt, hogy a legutóbbi Mikulásünnepségre (8. osztályosig ajándékoztunk) 67 csomagot készítettünk. Az viszont szomorú, hogy hiányzik a 12-25 év közötti korosztály, ezért is szűnt meg a futball csapatunk, hiányzik ez a korosztály. Visszatérve a hölgyekre és az ő közreműködésükre: mindig is támogattak bennünket, sok ügyes kezű varrni tudó él itt Kápolnán, akik mindig segítenek nekünk a jelmezek elkészítésében. Persze nem teljesen és nem mindenkit avatunk be a részletekbe, főleg a nőnap környékén, szeretjük meglepni őket a műsorunkkal. Nem vagyunk profik, de igyekszünk mindig a legtöbbet kihozni a lehetőségekből az igényesen elkészített jelmezekkel, a zenével, hogy ütemre, egyszerre lépünk, hogy igazán kellemes legyen a színpadi összkép. Fel is vesszük az előadásokat és utána megnézzük, megbeszéljük.

Felléptek Lentikápolnán külsős előadóművészek is, de a településrész lakói várják, a Covid idején pedig nagyon hiányolták a sajátjaik fellépését. Nem kelt rosszérzést, nem okoz nézeteltérést sehol, amikor készülünk, tudják, hogy nekik és értük is van ez az egész. Jelenleg ez az egyetlen helyi közösséget formáló és a közösségnek belülről érkező közös élményt adni tudó formáció Lentikápolnán.

Kovács Erzsébet visszaemlékezése

Volt itt Máhomfán egy asszony, aki nem volt tanult asszony, de hatalmas tehetsége volt ahhoz, hogy betanítsa színdarabot, meg összefogja az egész közösséget, az egész falut. Máté Józsefné Gizi néninek hívták, és ő tanított nekünk minden évben, minden télen színdarabot, kettőt biztos, de volt, amikor hármat. Az elsőt mindig karácsony előtt, mikulás táján adtuk elő, és akkor szinte majdnem minden gyerek szerepelt. Volt három felvonásos színdarab, a felvonások között voltak szavalatok, volt ének, én voltam a szólóénekes. Én énekeltem, szavalni nem szerettem. Akkor dugig volt a kultúrház, mert mindenhol jöttek a szülők, nagyszülők, testvérek, ahol voltak.

A szüleink is be voltak vonva mindenbe, segíteni például a díszleteknél. Emlékszem, amikor karácsony előtt volt előadás, volt egy hatalmas karácsonyfa is. Akkor minden szülő vitte a karácsonyfadíszet, és a Gizi néni mondta, hogy „Te zölddel kötdöd föl, te meg pirossal, te meg sárgával”, hogy tudják, melyik dísz kié, amikor le kellett szedni a fát.

A színdarabokat a kultúrházban adtuk elő. Amikor még csak összeolvasás volt, akkor a Gizi néni házába mentünk, a konyhájukban körbe ültünk, ott gyakoroltuk. Amikor már úgy ment a szöveg, meg a Gizi néni is úgy érezte, hogy most már mehetünk próbálni rendesen kultúrházban, akkor ott csináltuk tovább. Rendszeresen jártunk próbára, hú, de élveztük, ugye akkor esténként mehettünk próbára. Aztán nagyon jó, nagyon jó hangulatba telt mindig. Az

énekekre emlékszem, de a színdarabok, azt tudom, hogy nagyon jó darabok voltak és nagyon nagy sikere volt mindig, de elfelejtettem a címeket. Gyerek voltam még én is, iskolás gyerek. De az énekek közül néhányra még emlékszem, akkor itthon is szoktam gyakorolni: Kék ibolya búra hajtja a fejét, Ereszkedik le a felhő, ezek jutnak most eszembe.

Volt olyan, hogy elvitt bennünket, gyerekeket Lovásziba, bábszínházba, az is hatalmas nagy élmény volt nekünk. Gizi néni férje ott dolgozott Lovásziban, ő tudta, hogy ott mikor, mi van. Aztán akkor megbeszélte a szülőkkel, hogy ennyi a belépő, aki úgy gondolta, az elengedte a gyerekét, aztán mentünk bábszínházba.

Gizi néni is idevalósi volt, máhomfai, de aztán ők is elmentek Lentibe, vettek egy házat, mert itt egy elég kicsi házuk volt, és akkor elmentek innen sajnos. Ő szokott szervezni bálakat, kirándulásokat a Balatonra, már nem nekünk, gyerekeknek, hanem a felnőtteknek. Megtervezte, megszervezte az egészséget, megrendelte a buszt is. Gizi nénire mindenki hallgatott, a szüleink is, nem volt olyan, hogy „most én nem, én kihúdom magam”, „én nem, mert én mondjuk egy picit több iskolát végeztem, mint a másik, akkor már nem”.

5. Sportélet

A kezdetek...

A mumori születésű Ferincz Pál többszörös válogatott nehézsúlyú ökölvívó bajnok, aki az 1940-es években számtalan bokszmérkőzést vívott sikerrel szerte az országban. Ferincz Pál 1943. október 17-én mérkőzött meg Lentiben a kubai néger ellenfelével (Geho Moreyon), akit legyőzött. A mérkőzés plakátja igazi sportereklye.

Kerese Zsanett visszaemlékezése – sport, egészséges életmód

Kerese Zsanett vagyok, 27 éves és születésemtől fogva mumori lakos. Gyerekkorom óta része az életemnek a sport, ha visszatekintek az elmúlt 20 évemre, tulajdonképpen a mozgás és a sport "formált" azzá, aki ma vagyok.

Minden 6 éves koromban kezdődött, amikor az általános iskolai tanulmányaim mellett tagja lettem az ügyességi játékosok csapatának. Számos városi, megyei, és országos versenyen is remek eredményeket értünk el. Emellett 8 évesen atlétikában is sportoltam, az akkori testneveléstanárom felfigyelt rám, a futásban elért eredményeimre, elkezdett városi, megyei hosszútávú versenyekre felkészíteni /8-9 évesen a 2-3000 m számított hosszútávnak/, így sikerült elérnem több éven keresztül az I. helyezést Lenti Városi Diákolimpián mezei

futásban. Azokban az években /2003-2006/ nagy híre ment a "FUTALENTI"-nek, ahol a korcsoportomon belül szintén sikerült elhoznom az első helyezéseket több éven keresztül.

Aztán 10 évesen beléptem a Zeneiskola mazsorett táncsoportjába, mellyel több fellépésünk volt. Amikor belekóstoltam a tánc világába, tudtam, hogy ezzel szeretnék majd foglalkozni, hiszen a tánc olyan volt számomra, mintha ezen keresztül tudtam volna kommunikálni, persze azokkal, akik értették a tánc nyelvét. 2007-ben léptem be az EnergyDabaston modern táncgyegetbe, ahol már komolyabb koreográfiákat tanultunk, és a felkészülést követően vittek minket megyei, országos versenyekre. Hip-hop formációban értünk el arany és ezüst fokozatot, majd az országos döntőt követően sikerült kijutnunk az Európa Bajnokságra 2010 májusában Lódz-ba, Lengyelországba.

Gimnáziumi éveimet folytatva 2010-13-ban egy időre abba maradt a moderntánc, és felváltotta helyét újra az atlétika és a futás. Ez időben próbáltam ki a zumba társastáncot, küzdősportot, lovaglást, mert éreztem, hogy kell valami sportág, ahova "tartozhatok" a futáson kívül.

Az „átkattanás” éve 2016 volt, amikor hazakerültem Hévíztől /gyógymasszőr voltam/ és Lentiben dolgoztam újra. A teljes életmódváltás mellett célokat tűztem ki, eldöntöttem, hogy le fogom futni 2018-ig a maratont, amit mások akkor még lehetetlennek tartottak. De mindig csak az adott célt láttam magam előtt, elkezdtem a sprinttávra /5km/ majd a 10 km-re edzeni, versenyekre járni. Aztán 2017 nyarán eldöntöttem, hogy még azon az éven lefutom az első félmaratonom, majd a következő évben a maratont Budapesten.

Ezek a célok, mindeközben nemcsak a testemet fejlesztették, hanem az elmémet is. Tudtam, ha valamit igazán el akarok érni az életben, azért tennem is kell, de a kitartásom eredménye mindig ott lesz, és olyan kapuk nyílnak meg előttem, amit korábbiakban még remélni sem mertem.

A maraton teljesítése után szó szerint kinyílt előttem a világ. Szinte a semmiből kaptam munkalehetőséget, amivel éltem is. 2018-ba Svédországba költöztem és IFSTART svéd futóegyesület tagja lettem Örebroban, akikkel szintén versenyekre jártam. Jó érzés volt közéjük tartozni, rengeteg tapasztalatot szereztem, és elhoztam a PARKRUN közösségi futás ötletét is, amit a mai napig online felületen hirdetek, biztatva a fiatalokat a mozgásra. De a tánc ott is megjelent, mindig kaptam a jeleket. Ekkor majdnem egy időben tagja lettem a társastánc Egyesületnek Örebroban, akkor ismerkedtem meg igazán a bachata és zumba táncstílussal. 2019-ben elég nehezen indult a kintlétem Svédországban, mélypontra kerültem, de tudtam, kell, hogy legyen kiút, és mindez csak a saját elmém szüleménye. Eldöntöttem, hogy szeretnék maradandót alkotni, és visszaadni a világnak, így találtam rá és csatlakoztam a

BátorTábor kampányhoz. 150 km-et tűztem ki 2 hónap alatt, és ez alatt 150.000 Ft-ot sikerült összegyűjtenem a beteg gyerekek számára. A legemlékezetesebb az utolsó 21 km volt, amit Spanyolországban, Madridban teljesítettem a Rock 'n' Roll Marathon-on. 2020-ban, miután hazaköltöztem, teljesült egy másik nagy vágyam. Csoportos Sportinstruktor lettem, és nem sokkal később, 2021 őszén elkezdtem gyerekekkel foglalkozni. Jelenleg is StepUpFitness néven futó táncórákat tartok, már több fellépésen és versenyen részt vettünk, és boldogság látni, hogy ma már én készíthetem fel őket, mint mentoruk. 2020-ban létrehoztunk egy szlovén futóegyesületet és még abban az évben megrendeztük az első futóeseményünket PANORÁMAFUTÁS néven. 2022-ben a mindennapjaimat a tánc, a futás és egy újabb szenvedély, a magashegymászás teszi ki, amit párommal vagy csapattal igen aktívan üzünk, amikor lehetőség van rá. Jövőbeni célom, hogy minél több fiatal életébe eljuttassuk az egészséges életmód és sport szeretetét.

Balog Norbert visszaemlékezése - Futball

Hogyan kezdődött?

A Vörösmarty suliba jártunk, anyukám kézilabdázott fiatal lány korában, meg hát mindig ott volt a mumori rét, kijártunk nagyon sokan oda focizni, az én korosztályom és a nálam fiatalabbak is. Akkor nem volt számítógép, nem volt nagyon más lehetőség a nyári szünetben, mint a foci, rengeteg gyerek volt akkoriban, 10-15 is, és akkor esténként, amikor már nem volt annyira meleg, akkor lementünk focizni. Akkor még nyitva volt a kocsmá a sarkon, amikor végeztünk, akkor mindenki oda ment be, megbeszéltük a dolgokat: „Na, mennyi gólt rúgtál, hogy sikerült, hogy ment?” Megittunk egy kólát és beszélgettünk. És nyugodtan mondhatom, az a 15 fiatal, azok szinte mindennap lementek. És ez megalapozta a jövőjét az embernek. Minden nagy futballista onnan indult, a grundról. Éjjel-nappal fociztak. Azért nálunk az nem fordulhatott elő, hogy nem mentünk el iskolába, hanem helyette fociztunk, de ha hétvégén az idő engedte, akkor is fociztunk. Nekem a Román Peti (Román Péter) volt a testnevelő tanárom, meg a Macó (Horváth László), ők patronáltak, talán láttak bennem egy kis fantáziát. Látták, hogy ez a gyerek csintalan - rossz gyerek voltam - és a foci az emberből egy kicsit kivette a vitamint, az energiát. Látták az emberben azt is, hogy akar, szorgalmas. Én a szorgalmam által nagyon sokat elértem. Ha hó esett, akkor is jártam edzésre, sose kerestem a kifogást, hogy most ide megyek, oda megyek. Én nagyon szerettem focizni. Játsoztam az iskolai csapatban, az iskolatársakkal játszottunk, aztán jött a serdülő, az ifjúsági, lépcsőről lépcsőre tovább.

Én mindig inkább hátsó védő, középső védő voltam. Kemény gyerek voltam, az edzők mindig csiszoltak, finomítottak, ahogy fejlődött-növekedett az ember, szépen lassan kiforrt magát az egész. Ehhez kellett nagyon sok jó edző, hogy az ember elérje azt, amit elért. Mindig is a védelmet erősítettem, én ott éreztem jól magam. Nem voltam lassú, határozott, megbízható voltam. Erre voltam úgymond alkalmas, ezt látták meg az edzők bennem.

Jó, azért ehhez kellett egy kis tehetség. Sok nagy játékos is volt védő, egy csapatnak a védelme az az alap. Ott nincs arra lehetőség, hogy hibázzunk. Mindig szokták mondani a csatárnak, hogy „Nem baj, majd a következő sikerül!”, de hát egy védőnél ez nem történhet meg, mert ha az hibázik, akkor annak következménye lesz.

A mumori fociról:

A lényeg, hogy a nagybátyámék indították el ezt az egészet, ők alapították meg a mumori futballcsapatot. A lépcsőfokokat be kellett tartani, a járásiban indult a mumori csapat, rá egy évre vagy kettőre megnyerték a bajnokságot. Utána följutottak a megye II-be, akkor ott jöttek a sikerek, játékosokat igazoltak, volt rá anyagi fedezet, volt annyi pénze a városrésznek, voltak támogatók, szponzorok pl. a Traumland, később a Creaton is. Utána visszakerültek a járásiba és próbáltak a helyi játékosokra támaszkodni és más csapatból igyekeztek „szerezni”. Miskafán már volt járási csapat, onnét nem tudtak, próbáltak akkor Lentiből kiöregedett vagy ifista játékost hívni, aki nem fért be valami folytán vagy nem tudott ott edzésre járni és akkor megpróbálták Mumorba csalogatni. Én is úgy kerültem már oda, levezetésképpen, korábban Lentiben, Rédicse, Csesztregen játszottam. A nagybátyám mindig fűzött, hogy „Gyere Norbi!” és akkor én már ugye mentem, 2018 környékén, 1-2 szezont húztam le itt. Én és a kortársaim - Szabó Pisti például -, mint régi motorosok, szerettünk a grundon focizni, kitartóak voltunk. Eljött az az idő, hogy egy csapatban játszunk a nagybátyámmal, ilyenkor mindig védelmeztük, segítettük egymást, Lehet, hogy én voltam egyfajta motiváció a többi embernek, hogy hát nézd, eljött a Norbi, akkor gyere te is, lesz egy jó csapat. Ez ment egy ideig, de hát hosszútávon nem.

Ennek a jó szériának vége szakadt, pedig a nagybátyám mindent elkövetett, hogy jó csapat legyen. Mindenki hivatkozott mindenféle elfoglaltságra, munkahely, hétvégén a családtól veszi el az időt. Szép lassan vége lett a mumori futballéletnek.

A következő generáció:

Két fiam van, ők ugyanazon az útvonalon indultak el, mint én. Ők az Arany iskolába jártak, ott külsős volt az edző, a Györe Laci bácsi (Györe László). Ő foglalkozott külön az iskolában a futballcsapattal, úgy emlékszem, két évente voltak a korosztályok. A gyerekeim a Laci bácsi

meg a Drávecz Gyuszi bácsi (Drávecz Gyula) keze alatt nevelkedtek, ugye ő is testnevelő tanár volt. Hála istennek, mind a kettő szeretett focizni!

Én ezt nem erőltettem, a végeredmény mindig az volt, hogy a legjobb, az a foci. Meg a kézilabda, ami a többi embert is megmozgatta. Meg a másik dolog ugye a közösség. Én nagyon szeretem a közösséget, máig is nagyon szeretem, a régi csapattársaimmal még mindig tartom a kapcsolatot. A kisebbik fiam a Milán, ő egy kicsit huncutabb, őbenne egy kicsit több fantáziát láttak, már nyolcadikas korában elvitték Zalaegerszegre a Landorhegyibe, ő már játszott U14-ben, U16-ban. Utána meg a Ricsi is ment. A Laci bácsinál nevelkedett mind a kettő, ő észrevette, hogy melyikben milyen poszt rejlik. A Milán csatárposzt, a Ricsi egy kicsit komolyabb, fegyelmezettebb volt, ő meg hátul. A nagyobbik fiam abbahagyta a focit, mert volt egy sérülése. A másik fiának elvették a kedvét, olyan edzők voltak - sajnos azt kell, hogy mondjam -, akik nem látták meg a lehetőséget benne.

Igazából nem is az a lényeg, hogy úgymond profi karriert fussanak be, hanem a sport, a közösség, a csapat, meg hogy együtt mozogni, ez mennyire fontos meg jó dolog.

Balogh Lajos visszaemlékezése - Futball

Kasza Gyuri keresett meg engem annak idején, volt neki egy Törpe Csárda nevezetű kocsmája és hogy föllendüljön a kocsmának a forgalma, kitalálta, hogy kellene egy futballcsapatot indítani. Én előtte futballoztam Lentiben, Zalabaksán, Lovásziban, több helyen is. És akkor úgy leálltam, nem tudom, miért, csak leálltam és akkor a Kasza Gyuri megkeresett engem. Tudta, hogy én ilyen fociőrült vagyok, hát próbáljak meg összeszedni embereket.

1994-ben kezdődött, rajtam kívül volt egy-két környékbeli gyerek is, meg voltak, akiket ismertem és így megkerestem őket, hogy nem jönnek-e el Mumorba futballozni. A Tivadartól (Tóth Tivadar) kezdve pár ember akkor még Nován futballozott, közülük egy-két gyerek elindult, hogy eljönnek és akkor a többit húzták magukkal. Akkor jöttek el valami 6-an vagy 7-en Nováról. Megalakult a futballcsapat az első pályán, az nem a mostani, hanem a régi pályán. Az olyan volt, hogy amikor nagy eső volt, akkor szivattyúztuk le róla a vizet, - futkostam be a tűzoltósághoz, hogy adjanak szivattyúkat, - hogy a meccset le lehessen rajta játszani. Ez volt az első pályánk. Nem tudom, hogy akkor volt-e már edző, a Kisgyura vagy ő utána később jött oda. Akkor még nem volt ificsapat, az utána alakult, mert kezdő csapatnak nem kellett ificsapat. Ez megyei III. osztály nyugati csoport volt.

A legelején nem volt semmi pénzünk. Arra emlékszem, hogy az akkori polgármesterhez a Horváth Józsefhez mentem be. Akkoriban 100.000 Ft-os kerete volt és azt mondta, hogy

ebből a pénzből 20.000 Ft-ot ad a csapatnak. Sőt, a Bazsika Ferivel jártuk a falut, szedtünk össze pénzt, 500 Ft-ot, 200-at, ki mennyit tudott adni. A temetőben kivágtak két nagy fenyőfát, a Bazsika Feri vette meg, 10 vagy 20.000 Ft-ot adott érte, azt is a csapatnak adta.

A vasakat, a kapufákat már nem is tudom, honnan szereztük. A másodikat még a bátyám rendezte a honvédségnél, mikor megszűnt a honvédség, akkor kivetették és áthozták ide. Vaskapukról van szó, ami most is fönt van.

Megvolt a pálya, jó pár évig azon játszottunk és akkor úgy döntöttünk, nem is tudom, hogy milyen megfontolásból, hogy nem volt jó az a pálya, ide az út mellé kéne egyet csinálni. A Szabó Laci traktoros szántotta föl, ez egy rét volt, göröngyös rét, fölszántotta, leboronálta, kézzel elegyengettük, ez volt az indulás. A pályacsinálás meg úgy történt, hogy a Kovács Tibinek volt ilyen háztáji szekere, azzal hordtuk a földet és akkor már itt volt nálunk a Varga Miki, ő volt a kapusunk, ő viszont Pötrétéről pótos IFA-val hordta a földet rá, én adtam a fűmagot, a vaskaput a pályához akkor már a bátyám rendezte és a Varga Feri - ha jól emlékszem ő - állította fel. A korlátot azt megint a bátyám csinálta meg, a vasakat nem tudom már, hogy honnan szereztük, egy részét kaptuk talán a MÉH telepről, a kispadoknak az alumíniumlemezét azt a Verein Józsi adta. Ez tulajdonképpen szponzorálás, támogatás, társadalmi munka volt, nem fizettünk érte, csak kaptuk.

Amikor még a „Hangosékkal” (Kovács Tibor) csináltuk a dolgokat, a pályánál lévő kőrisfákat ő hozta, ők ültették. A fenyőfákat pályázat útján a Parlagfű-mentesítési programban rendeztem és a novaiak csinálták. A Traumland (Traumland-Ungarn Kft.) intézett annak idején szerelést. A keresztapám, a Csordás Jóska kisgazdapárti volt, ők is vettek mezt. Volt olyan, hogy a Traumlandos kihozatott 20 vagy 30 láda sört és ingyen lehetett inni. Egyszer osztrák csapatot is meghívott ide, és utána az öreg kivitt bennünket a Bagoly Csárdába. Volt, hogy vasárnap meszeltem, saját fűnyíróval nyírtam a pályát, nem volt akkor KHT, LEKO. Bált tartottunk, valami kis pénz azon is maradt, amit a csapatra fordítottunk.

És akkor elindultunk. 1997-ben a bajnokság állása: Mumor: 6 meccs - 6 győzelem, 31:4-es gólarány. Akkor 10 csapat volt, például Szécsisziget, Lentikápolna, Nova, Gutorföldre. És akkor megnyertük a bajnokságot, a Györe Laci bácsi adta át az érmeket. 1-2 évig nem mentünk föl a másodosztályba, amikor fölmentünk akkor kellett már ificsapat.

Volt olyan meccs Becsvölgyén, hogy a tartalék csapatban 22 ember volt. Nem a nagy csapatban, hanem a tartalékban. Akkor nagyon jó csapatunk volt másodosztályban, azt hiszem negyedikek voltunk. Amikor följutottunk a másodosztályba, akkor lett az edző a Román Péter, ha jól emlékszem, utána azt hiszem a Fekete Józsi vette át az edzőséget. Jártunk tornákra, Szlovéniában is volt egy pár jó kapcsolatunk, voltunk Lendván, Kapcán, sok helyre mentünk

edzőmeccsre. Egyszer lehoztam egy a megye II-ben lévő női csapatot is, akikkel játszottunk 350 néző előtt. Ez igazából egy bulimeccs volt, utána búcsúkor visszahívtak bennünket.

A másodosztályból nem estünk ki, hanem úgy léptünk vissza, mert nem volt annyi ember. A harmadosztályban még egy darabig elevickéltünk, de utána fogytak az emberek és sajnos oda jutottunk, hogy maradtunk 10-en, 12-en.

A visszaemlékezés során a következő volt mumori játékosok kerültek név szerint, a leírt formában említésre: Tabáni, Koczfán Roli, Balogh Lajos, Bazsika Sanyika, Csucus a novai, Rábel, Kiss Gyula, Horváth Tamás, Sente, Zsemeri, Devecz Laci a Dözse, Csondor Laci, Rigó Norbi, a kápolnai Pisti, Lábodi Tomi, Pető Robi, Muki, Kerti Pista, Román Péter, Domján Peti, Tibold, Lakatos Roland, Varga Miki, Máté Jani, Papa-Bazsika Gyuri, Kaszás Józsi, Putz Gyula, Ernszt Zoli, Csernovicz Csabi, Szekeres Zsolti, Szmolicza Tomi, Pilács, Piku, Hácskó Zoli, Kefir Miki fia, Csernovicz Attila, a Legény.

Csondor László visszaemlékezése - Futball

Az öreg fák alatt az árnyékban, a Törpe Csárda nyitott teraszán, minden vasárnap délután lengő teke/kugli verseny volt. A jelenlegi harangláb mellett is működött kocsmá és bolt, ott is lehetett lengő tekét játszani. Az Arany János úttal párhuzamosan a réten grundfoci volt esténként 11-ig.

A Mumor Sportegyesület három alapító tagja: Balogh Lajos, Kasza György és Csondor László. A régi kultúrházban került sor az alakuló megbeszélésre, ahol elfogadtam, hogy elnök leszek. Mindenki mögém állt, megvolt a csapat, de nem volt pálya. A 75-ös úttal párhuzamos pálya osztatlan közös tulajdonú volt, sok tulajdonossal. Mindenkinek bele kellett egyezni a pályahasználatba. Ezen a pályán nyert bajnokságot a csapat. Közös összefogással készült el a mai pálya. Nagyon sok munkával, sokak részvételével, összefogásával sikerült egy nagyon jó minőségű pályát létrehozni. Fő támogató az önkormányzat volt. Támogatta még a csapatot pl. a Traumland Ungarn Kft., a Dreher Sörgyárak Zrt. és a Független Kisgazdapárt is.

Kasza György visszaemlékezése - Futball

1994 nyarán alakult az Egyesület. Kezdetben létszámproblémák voltak, nem volt meg a tartalékcsoport. A város önkormányzata kezdetektől támogatta a csapatot. A támogatásból felszerelést vásároltunk. A Lentiben található pályát béreltük, utána pedig Lentikápolnán működött a csapat.

Miután lezajlott a kárpótlás, kialakítottuk az ideiglenes pályát a tulajdonosok beleegyezésével. Segítséget kaptunk a zajdai parancsnoktól, a kapuk onnan érkeztek. 1996 körül elkészültek az öltözők is. Az új pálya társadalmi munkában készült, nagyon nagy szerepe volt benne többek között Csondor Lászlónak és Balogh Lajosnak. Nagyon szívesen emlékszem vissza a kezdeti időszakra. A csapat, a meccsek összehozták az itt élőket, a sokszor telt házas meccsek után a szurkolók és a játékosok együtt töltötték a nap hátralévő részét. A törzsszurkolók (pl. Kovács „Hangos” Tibi) étellel, itallal támogatták az összejöveteleket.

Takács Gergő visszaemlékezése - Futball

Családunkban nagypapám és apukám is focizott, az ember sokat látott focilabdát, voltak kedvenc csapatok, így elkezdtem én is vonzódni a foci felé. Ez lett a hobbi, efelé hajlottam legjobban a sportok közül.

Itt a házunk mögött alakítottunk ki a srácokkal egy focipályát, mindent magunk csináltunk, vettünk hálót, csináltattunk kapukat. Legalább 10-en összejöttünk és amíg nem sötétedett be, addig rúgtuk a labdát. Egy labda volt, meg két kapu, nem kellett semmi különösebb luxus körülmény, csak hogy együtt focizhattunk. Nyilván voltak, akiket el kellett csalogatni, hogy hagyják ott a tanulást, előbb fejezzék be a leckét, vagy a számítógépet, de mindig összegyűltünk. Nekem itt indult el a pályafutásom, itt kezdett kialakulni a gyakorlati tudásom. Iskola után egyből kimentem, órákat el tudtam dekázni, cseleket gyakorolni, az internetről is néztem videókat, gyakoroltam több órát minden nap. Nagyon sokáig csak itthon fociztam, itthon gyakoroltam, olyan 12 évesen a srácok nagyon sokszor próbáltak elhívni edzésekre, de nem mentem el, aztán 15 évesen vettem rá magam, hogy elmenjek Lentibe, ott kezdődött a komolyabb foci karrierem.

A helyi csapatban nem játszottam, a városrészek tornáján szoktam részt venni a mumoriakkal együtt.

Első évemet Lentiben kezdtem az U16-os korosztályban, akkor egy nagyon jó edző volt ott, Szekeres Zoltán, az ő keze alatt nevelkedtem. Mindjárt az első évben sikerült is elérnem egy jó eredményt, NB II-es gólkirály lettem 45 góllal, illetve a lenti csapat is második helyet ért el az NB II-ben, ez az a siker, amire a leginkább büszke vagyok.

Voltam a Telki edzőközpontban, utána felajánlottak egy helyet az Illés Akadémián, ez sajnos sérülés miatt nem jött össze, így maradtam Lentiben. Bekerültem az ifjúsági csapatba, onnan sikerült gyorsan felkerülnöm 18 évesen a felnőtt csapatba, lehetőséget kaptam a megyei első osztályba.

21 éves koromig játszottam Lentiben, utána sikerült kimennem Szlovéniába, ott megint egy magasabb osztályban játszottam NB III-as szinten két fél évet. Ott kicsit nehezebb volt a nyelv miatt, mert Turnisce-ben, ahova kerültem, nem beszéltek a magyar nyelvet.

Általában megkerestek vagy felfigyeltek rám, de ezért nagyon sokat kellett tenni, gyakorolni, eljárási edzésekre.

Általában középpályán játszottam a szélen, vagy egy kicsit föltolt csatárként. A szélen gyors ember kell, ott nem kell magasnak lenni, mint középen, nem kell fejelni, viszont jól kell cselezni, ezért fekszik nekem ez a poszt.

12 éves koromtól sok időt szántam a sportra és mellette tanultam. A kettőt úgy tudtam összeegyeztetni, hogy reggel korábban keltem, 5 óra felé és akkor tanultam. Az Arany János iskolába jártam, majd a Gönczi Ferenc Gimnáziumba és így sikerült beosztani az időt. Az iskolában tudták, hogy komolyan sportolok, mindig bekerültem a csapatokba, diákolimpiákon vettünk részt, számítottak rám.

A sport révén nagyon jó barátságok kötődtek. A sportnak a másik előnye, hogy rengeteg ismerőst szerzel, meg barátot, akikkel később, ha találkozol, fel lehet idézni az emlékeket és ez nagyon jó. Ezért jó a foci, mert nem csak jó fizikumot, mozgást ad, hanem barátokat lehet szerezni.

Úztem egyedül is sportot, a freestyle focit, de nem versenyszerűen. Akkoriban felkapott sport volt, sok trükköt megtanultam, több órát gyakoroltam naponta. De jött a foci és a kettő nem fért össze, mert más izomzatot kell használni, a térdnek elég megterhelő, végül a focit választottam, az jó csapatsport. Sok mindent tudtam kamatoztatni a fociban is ebből, technikailag rengeteget fejlődött az ember, kisebb érintések, gyorsaság terén, mindenképp előnyömre vált.

Pályám során nagy hatással volt rám, példaképem lett az edzőm és apukámék is. Az első mez, amit kaptam az Dennis Bergkamp-os volt, az Arsenal-t szerettem nagyon, meg a Ferencvárost. A családban mindenki Fradista volt, úgyhogy ezt a csapatot választottam én is. Füzetbe mindig leírtam, hogy hány néző volt a meccseken, ki rúgott gólokat, milyen összeállításban játszott a csapat. Vannak fradis ereklyém.

Legemlékezetesebb meccsem itt történt Lentiben a serdülő korosztályban. Zalakaroson nyertünk 49-0-ra, és csalódottak voltunk, mert a végén volt egy helyzetünk, amit nem sikerült belőni és nem lett meg az 50. gól. Többen a földre rogytak, hogy „Úristen, nincs meg az 50!”

Ez egy kis falu, de innen is el lehetett jutni külföldre, kitartással, odafigyeléssel, szorgalommal. Játszottam Ausztriában 4 évet. A saját hozzáállásomon kívül kellett ehhez a szülői segítség és a jó képzés, amit Lentiben megkaptam.

Fehér Rudi volt akkor az elnök, jó korosztály volt, voltak lehetőségek, biztosítva voltak a jó edzések, egy év alatt nagyon sokat lehetett fejlődni.

Van az a vereség, amit könnyebben elfogad az ember, amikor megteszünk mindent a pályán, de látjuk, hogy az ellenfél jobb, viszont amikor megteszünk mindent és egy szerencsétlen góllal kapunk ki, az dühítő. A meccs után megbeszéljük a történeteket, ami segíti a feldolgozást, elfogadást.

Nem vagyok reklamálás játékos, nem sok sárga lapot kaptam emiatt, olyan öt körül. Egyszer állítottak ki. El szoktam magamban dönteni, hogy hiába reklamálok, úgysem fogja már visszafújni. Előfordult egyszer-kétszer, hogy nem tudtam visszafogni magam, de szerintem jól szoktam kezelni.

A szurkolókkal mindenhol más a kapcsolat. Szlovéniában nagyon barátságosak a szurkolók, mindig jöttek oda meccs előtt, meccs után, volt, hogy még autogramot is kértek. Ausztriában voltak talán a legbarátságosabbak, meccs után hozták a sört, ételt, még akkor is odajöttek, amikor kikaptunk, ki kellett menni hozzájuk tapsolni és nagy létszámban ott szoktak maradni meccs után is. Magyarországon több a negatív kritika, de itt is volt sok szurkoló, akik bíztatták a csapatot.

Ténylegesen tud pluszt adni, amikor ott vannak a szurkolók, biztatnak és bíznak bennünk. Tapasztalat, rutin és játékos függő, hogy mennyire van hatással valakire a bekiabálás. Profiként ki kell tudni zárni, de azért a pozitív kritika jól esik és sokszor segít is.

A jövőben, ha már nem leszek aktív sportoló, szívesen maradnék a sport közelében, a lehetőségek közül talán a sportmasszőr áll a legközelebb hozzám. Ezt majd inkább 40 éves kor után.

A sport rengeteg sok élményt, tapasztalatot ad az embernek, nem csak a sikerek, hanem bukások is. A csapattársak, a közösség szerintem nagyon fontos. Véleményem szerint lesz Mumorban még csapat, mert ha a mi generációnk egy kicsit idősebb lesz, akkor biztos ide visszatérünk, 5-10 évre van még szükség. Reméljük, hogy lesz még Mumorban csapat.

Tállainé Gyécsek Zsófia visszaemlékezése - Íjászat

A család férfi tagjai íjászkodnak, én többnyire kísérem őket, fotózok és szurkolok nekik. A Pistinek és Gergőnek kerestünk sportot, többfélét is kipróbáltak, az íjászat maradt, hozzájuk csatlakozott apuka is. A fiúk tradicionális íjjal kezdtek, aztán később Pisti fiamnak volt elsőként vadászija, az jobban tetszett neki, aztán a férjem is váltott. Az elején még fa íjak voltak, használtak Kassai íjat is most már inkább vadászíjjal lőnek. A felszerelést sport szaküzletben vásároljuk, de van több olyan íj is, amit készítettünk. Körmenden Molnár József

– aki maga is íjászkodik – készített nekünk felszerelést. Vannak fa vesszőink is, bár mostanában inkább üvegszálas vesszőket használnak. A használat megkönnyítésére meg a sérülések elkerülésére használnak a fiúk tabot (ujjvédő) és alkarvédőt is.

Magyarországon Alsóórstól Kecskemétig, Körmentől Litérig, Ajkától Budapestig sok helyen vettek részt terem- és pályaijász helyi, régiós és országos versenyen. Férjem 2017-ben az IFAA Fedett Íjász Világbajnokságán csapatban 2. helyezést ért el.

A teremíjászon általában sportcsarnokokban voltunk, jártunk a BNV területén tartott FeHoVa versenyén, ahol a helyszínek fémkerítéssel voltak elválasztva.

Kinti vagy terepijászatnál sport- vagy focipályán, a mező vagy az erdő egy kijelölt területén volt a verseny. Céltáblára, történelmi versenyen például különböző mozgó célokra vagy 3D célokra – például nyúl, őz – lönek.

6. Vallási élet

6.1. Vallásosság, hitélet

Váradi Tiborné visszaemlékezése

A 230-240 lelket számláló kis falu, (a mai Lentiszombathely) a lenti plébániához tartozik. Templom, kápolna nincs. Havonta egyszer van szentmise a kultúrház nagytermében. Szintiszta magyar, római katolikus vallású lakosságról írnak a régi feljegyzések, melyek általában püspöki vizitációk alkalmával készültek.

Régen, a történelmi időkben volt temploma a településnek.

1322-es feljegyzés Szt. Márton tiszteletére szentelt templomot említ. Ekkor Zombathely néven szerepel a falu. 1343-as adománylevelben szintén megemlítik a Szt. Márton templomot, amely „nem Lentiben van”.

1501. Zombathelen Gergely nevű plébánosról írnak.

1688-as emlék. Volt templom, de teljesen elpusztult. A harangot Bedilakosba vitték.

1698. Szombathelyen egykor plébánia volt.

A török időkben elpusztult templom helyett a lakosság kápolnát épített szintén Szt. Márton tiszteletére.

1747. Szt. Mártonnak szentelt fa kápolna van, mellette kerített temető. Misefelszerelés van.

1750. Szombathelyen a Szt. Márton változatlan állapotban van.

1756. A Szt. Márton kápolna a falusi házak között volt, és az ott keletkezett tűzvészben földig leégett.

1760. A Szt. Márton kápolna 4 éve leégett. A négy aszályos év miatt a helység nem tudja újjáépíteni. (Forrás: vizitációs jegyzőkönyvek adatai.)

Az istenhit természetes része volt az emberek mindennapjainak. Betartották az egyház által elvárt szabályokat, a tízparancsolat volt az erkölcsi iránytű. Ezek ma is érvényes szabályok, de már nem vallásos tartalommal.

Gyermekkoromban még nemcsak a törvény, de a közösség is kontrollálta az emberek viselkedését. A falubeliek ismerték egymást, tudták kitől mire számíthatnak. Nagyobb volt az egymás iránti bizalom. Nem zárkóztunk be, mint manapság. Nálunk mindig nyitva volt az ajtó, nem is emlékszem, hogy volt kulcs a bejárati ajtónkhoz. Másoknál is hasonló volt a szokás. Figyeltek egymásra, megadták a tiszteletet, ahogy kellett.

Az emberek „Adjon Isten”-nel köszöntötték egymást. Mi gyerekek „Dicsérettessék a Jézus Krisztus”-sal köszöntünk. Ezt várták el tőlünk és mindenkinek köszönni kellett. Igaz, sokszor csak „...csértessék...”-re futotta a türelmünkből, mert sietni kellett játszani. Így is elfogadták. A faluban több kereszt volt (van ma is). Ha elmentünk előtte, keresztet vetettünk. Ezt tették a felnőttek is, különösen az asszonyok.

Nagyobb munkába „Jézus Mária” nevében kezdtek bele (aratás, kaszálás, kenyérsütés). Ezzel a fohással indultak hosszabb útra is.

A kenyérré megszegés előtt keresztet vetettek. Tisztelték a kenyeret, eldobni nem volt szabad, a szárazat is elfogyasztották. Ha leejtettem egy kenyérdarabot, fel kellett venni és megcsókolni, a nagymamám tanított erre.

Ő tanított az esti imádságra is. Vele aludtam a szalmával töltött derékaljas ágyban, vastag tolldunyhával takaróztunk. Mielőtt elaludtam, az ágyban felülve imádkozni kellett. Drága nagymamám nem a „Miatyánk”-ot tanította, valami ősi, archaikus imát mondtunk, amitől én félttem. Leírom, mert ilyen szöveget már csak néprajztudósok gyűjteményeiben találhatunk.

„Én lefekszem az ágyamba,

Mint a test a koporsóba.

Őrizzetek szent angyalok,

Forogjatok szent keresztetek.

Szent sebeidbe zárkózom,

Aztán biztos alhatom.”

Én a koporsótól meg a forgó keresztetektől félttem.

Fontos szerepe volt a harangszónak is. Megadta a mindennapok ritmusát, jelzett, tájékoztatott, figyelmeztetett. Elkísért a „Bölcsőtől a koporsóig...”, ahogy mondani szokták. Harangozót a falu választott. Fontos megbízás volt, érteni kellett hozzá, valami juttatás is járt érte. Másképp szólt a harang délben, másképp, ha meghalt valaki, veszély esetén félreverték a harangot, ha vihar közeledett „megkondították”. Mindenki értette a harang szavát. Naponta háromszor harangoztak. Hajnali 5-kor, délben, pontban 12-kor és este. A hajnali harangszóra keltek, délben megálltak egy kicsit, megpihentek. Ma is magam előtt látom drága nagypapámat, amint – meghallva a déli harangszót – megáll, leveszi a kalapját, keresztet vet, talán egy rövid fohászt is elmond magában, majd megfeni a kaszáját aztán nyugodt, megfontolt tempóban folytatja a munkát. Valami ősi ritmus volt ezekben a mozdulatokban. Az esti harangszó a munka végét jelezte, „Úrangyala” imádságra szólította az embereket. Mi gyerekek tudtuk, hogy vége a játéknak, szaladtunk haza. „Harangozásra itthon legyetek!”, szölt a regula. Ezt minden gyerek tudta.

Az egyház által elvárt szabályt követve pénteken böjtöltek. Ezen a napon minden háznál bableves volt, jó sűrű, sok csipetkével, hogy laktató legyen. Ez a szokás később a közétkeztetésben is megmaradt. Pénteken volt a „hústalan” menü, de már vallásos tartalom nélkül. A nagyobb ünnepek előtti böjtök közül a húsvéti négynapos nagyböjt volt jelentősebb, többnyire meg is tartották. Erre az időre elfogyott a télen levágott disznó minden része. Legfeljebb a húsvétra félretett sonka meg némi megavasodott szalonna maradt belőle. Sokféle böjti étel volt, de ez már külön fejezet.

Vasárnap nem dolgoztak, megszölták, aki ezt tette. Már szombaton kitakarítottak, felseperték az udvart. Nálunk ezt mi, gyerekek végeztük. Még a ház előtti portánkat is szépen megtisztítottuk, elgereblyéztük. Templomba nagymisére mentek, szépen felöltözve ünneplőben. A miseút az erdőn keresztül vezetett, levágva a mumori kerülőt. A férfiak inkább a hosszabb utat választották, különösen hazafele. Ebben része lehetett a régi, zsuppfedeles mumori csárdának is, ahova betértek egy-egy fröccsre, beszélgetésre. Délután kiültek a kispadra a ház elé. Szomszédok, ismerősök itt vitatták meg a világ dolgait. Gondos gazdák körbejárták a határt, ellenőrizték, rendben van-e minden a földeken. Nagypapám az első búzakalászköböl mindig hazahozott néhány szálat, amit a mamám aranyszínre festett. Ez a kis csokor díszítette az előszobát egész évben.

Joós Ferencné visszaemlékezése

Dömeföldén születtem, ide jöttem férjhez. Itt Lentiszombathelyen templom nem volt. Misére Lentibe jártunk gyalog. A kisvasúton onnan volt egy gyalogút, a Kerka folyóhoz nyúlt ki, azon szoktunk menni. A pap akkor jött ki, amikor temetés volt. Esküvő, keresztelő, elsőáldozás, bérálás Lentiben volt.

Itthon a gyerekekkel is szoktunk imádkozni, karácsonykor, szenteste, szilveszter napján. El szoktunk menni hálaadásra misére is Lentibe gyalog. Esténként is szoktunk mondani imát. Húsvét előtt a húsvéti stációt. Házakhoz szoktunk elmenni. Mindig kiválasztották, hogy kihez menjenek. Szerdán és pénteken este ugyanahhoz, énekeltük a nagyböjti énekeket és a rózsafüzért. Volt, amikor 20-an voltunk, volt, hogy 10-en, volt, amikor 6-an. Csak nők szoktak menni. Hamvazószerdával megkezdjük, utána pénteken, a következő héten megint szerdán meg pénteken és ez így ment húsvétig. Nagypénteken este volt az utolsó.

A Kondákor Gyula, amikor idekerült Lentibe, megbeszélte az emberekkel és volt litánia, minden hónapban mise, elmentek a Mária-fához is. Az idősebb asszonyoknak ez messze volt lent a vasútnál, bent az erdőben. Múlt éven már én sem tudtam elmenni. Régen arra mentünk a hegyre, szoktunk virágot vinni a fához. Csak a Máriát ellopták. Amikor a szobor volt hozatva ide föl akkor ezek a gyerekek csináltattak Máriát és le is vitték. Mert ami a fán volt ellopták, de utána meglett. A Tüske esperes odajött hozzánk - mert mi énekelni is szoktunk - és mondta: „Asszonyok, megvan ám a Mária, rédicsi cigányasszony vitte el.” Mi meg mondtuk neki: „Nem a rédicsi cigányasszony vitte el, hanem elvitték neki ilyen sihederek, aztán pénzért eladták.” Meglett a Mária, egy darabig megint megvolt, egyszer csak megint elvitték. Aztán egy másik Mária volt odatéve.

A másik szobor, ami ott fent van, az is régen nagyon el volt hanyagolva. A kommunizmusban annyirán tönkrement, fölverte a csádé. Akkor már itt volt, amikor én idekerültem. Erre a szoborra kerültek a hősök nevei és van előtte egy magyar korona.

Az erdőben négy csíkszeredai katona lett eltemetve a második világháborúban. Felhozták őket a temetőbe, el lettek búcsúztatva szépen, a Tüske József esperes rendezte. A férfiak gyertyát tartottak. Elbúcsúztatta mindegyiket külön-külön. Egy sírba vannak temetve.

A szobor előtt lévő korona sokáig az iskola padlásán volt.

Kondákor Ferenc visszaemlékezése

A nagymamámmal jártunk gyalog Lentibe misére. Nagy öröm volt, amikor már járt Nagykanizsáról Lentibe busz, ami 8-kor volt Lentiszombathelyen, 12 órakor jött visszafelé, addig vagy kettő misén részt vettem, vagy moziba mentem. A falu végéről indultunk, a többiek pedig folyamatosan csatlakoztak hozzánk, így mentünk együtt Lentibe, végig az út szélén. Általános iskolás koromban végig ministráltam, a nagyobbak tanítottak meg rá. Nyolcadik osztályból kikerülve egyre kevesebb idő jutott rá, egyre kevesebbet jártam templomba, de vallásos maradtam. A fiammal együtt kezdtem újra templomba járni, minden vasárnap. Hogy jobban lásson a gyerek, felmentünk a kórusba. Egyik alkalommal a cserkészek esküje volt, ami felkeltette a fiam érdeklődését, talált társakat, olyan fiút is, akivel egyszerre volt a keresztelőjük. A fiúk is rendszeresen ministráltak. Bővíteni akarták az egyházközség tagjainak létszámát, fiatal, templomba járó embereket kerestek, Kancsal Gyula és Tüske esperes úr felkérésére én is beléptem.

Nyáron általában kevés, vagy egyáltalán nincs gyerek ministráló. Peti fiam felkérésére, hogy ne legyen egyedül, 2013 nyarán beálltam ministrálni. Köbli Tamás lett a pap, aki szintén biztatott, hogy felnőttként is ministráljak. 2014 januárjában nagyon súlyos szívinfarktust kaptam, fogadalmat tettem, ha túlélem, maradok a templomban rendszeresen ministrálni. Az albát, amiben ministrálok, Köbli Tamás atyától kaptam, Kondákor Gyula atya hagyatékából származik. Gyula atya kezdeményezésére van havonta egyszer mise Lentiszombathelyen. Az oltárnál szolgálni, a pappal együttműködni teljesen más érzés, mint a padban ülni és hallgatni a misét. Fiatal koromban elgondolkodtam a papi hivatáson, de inkább a családot választottam.

Tánczos Péterné visszaemlékezése

Ami nekem a legfájóbb az elvesztések között, amikor elvesztették az emberek a faluba a becsületüket, a parasztszületüket. Azt nem lehetett megtörni! Az, aki megtörte, az vezekelt, utána visszatért a normális élethez. Mert az olyan elvárás volt a közösségen belül, hogy becsülettel helytállni, hogy becsülettel egymáshoz közeledni, hogy –nem az, hogy nem voltak súrlódások, voltak–, de az bent ült, az az évszázados eszme bent volt nagyon mélyen az emberekben. Én, ha visszagondolok a régmúltra az a legmeghatározóbb, hogy milyen tisztességesek voltak az emberek és milyen barátságosak. Ó, veszekedtek, de olyan nem volt, hogy ha az utcán vagy a mezei úton bárhol találkozott két falusi ember, akkor csak úgy egyszerűen köszöntek, hogy „Adjon Isten!”, mert ahhoz mindig dukált szöveg. Ha csak egy mondat vagy két mondat vagy valami sürgős megbeszélni való, mert ha csak annyi volt, hogy

„Adjon Isten!”, akkor a másik emberben olyan érzet keletkezett, hogy „Ez meg most miért haragszik rám?” Ennyire kapcsolódtak az emberek egymáshoz. Fontos volt, hogy mi van a másikkal, Meg ugye régen szinte egy nagy rokoni közösség volt a faluban, volt, akinek kevesebb, volt, akinek több rokona volt a faluban, de a rokonság is nagyon dominált a kapcsolattartásban.

Vasárnap mentünk misére, ez természetes volt, egyfajta kikapcsolódás volt a hétköznapi életből. Eleve ünnepi ruhát kellett felvenni, ami nem sok volt, de mégis olyan jó volt azt felvenni. Cipőbe kellett járni nem mezítláb, igaz, hogy hazafelé már a hónuk alatt volt a zűrösebbeknek a cipő. És hát az erdőn keresztül és az út mentén –télen persze cipőben–, de nyáron mezítláb a porban jártunk és az milyen jó volt!

A legnagyobb ünnep a húsvét volt. A karácsony az más ünnep volt, vallás szempontjából is a húsvét a legnagyobb ünnep a katolikus hitvallásban, a húsvét valahogy szentebb ünnep volt, mint a karácsony. Manapság karácsonykor vannak a nagy családi összejövetelek, régen húsvétkor volt, mert minden háznál ott volt a sok gyerek, akiknek keresztszülői és bérmaszülői is voltak. Ilyenkor leginkább a rokonság jött, hiszen legtöbbször a keresztszülők is a rokonságból adódtak. Jöttek a komák, esetleg a szomszéd falukból is, hatalmas ünnep volt a húsvét. Csütörtökön elhalkultak a harangok, elmentek Rómába, szombaton már készülődtünk a húsvétra, anyám előkészült az étellel, sütött-főzött, de délutánra be kellett fejezni ezeket a munkálatokat neki is és akkor mentünk a feltámadásra, az egész család. Nagyszombaton mentünk Lentibe, akkor kivonult az egész falu, alig maradt itthon valaki. Szépen ünneplőbe felöltözve részt vettünk a körmenetben, amikor hazajöttünk, este már lehetne húst is enni. Minden családnak megvoltak az étkezési szokásai, de általában a misén megáldott sonka volt a vacsora és a reggeli is. Anyám mindig sütött nagyon finom kuglófot is és azt ettük tejeskávéval.

A faluban is volt jó néhány harmadrendű, ezek az emberek nagyon szorosan bent voltak a miserendben. Minden nap korán reggel elmentek a misére Lentiszombathelyről gyalog. Azt már nem tudom, hogy hány órakor, de mire ébredt a falu, elkezdődött a mozgolódás, amikor például indultunk a mezőre, a Fáni néni meg a Bözsi néni meg a többiek már itthon voltak a templomból. És minden vallási ünnepen, ami szentmisével járt, azokon a miséken is ott voltak. Ennyire szorosan nem tartották mások a vallást, csak a harmadrendűek. És tudom, hogy amikor iskolások voltunk korábban a „Dicsértessék!” volt a köszönés, de az iskolában már nem –és később már nem is lehetett így köszönni–, ha ezeknek az asszonyoknak „Csókolom”-mal köszöntünk, nagyon megszóltak bennünket. „Hát te gyerek, nem tanított meg az anyád köszönni!”

A harmadrendűek kötelezték magukat ezzel a mélységes hitükkel, hogy ezt az életet éljük, nem lehetett eltántorítani őket, amíg képesek voltak elmenni a misékre ők így éltek. Akikre én visszaemlékszem, ezek az emberek elsősorban parasztok voltak, a zsellérek életében a mindennapokat a létfenntartás, a munka töltötte ki. Azok, akik ilyen mélyen gyakorolhatták a vallásukat, ott a kamra tele volt. Ők megtehették azt, hogy például csak délután mentek el a mezőre dolgozni.

Mi még megszenvedtük azt, hogy nem mehettünk hittanra, bár én 7. osztályos koromig jártam hittanra, egyedülként. Arra szorították a tanítókat is, hogy a gyerekek egyáltalán ne járjanak oktatásra, de ezt az alsó osztályokban nem tudták elérni. Annyira mélyen élt ez a vallásosság a faluban, hogy azt nem bírták volna elviselni a szülők, hogy a gyerekük ne legyen elsőáldozó vagy ne bérmálkozzon. A bérmálkozás már komoly gondot okozott, mert nem engedték ide a püspököt, ezért több éven keresztül összegyűltek a gyerekek, akik bérmálásra vártak. De miután megtörtént a bérmálás, vége lett a hittannak is. Akkor már részben a szülők is beleegyeztek, meg lehet, hogy ilyen felsőbb utasítás is volt –ezt nem tudom biztosan–, de felső tagozatos gyerek már nem járt hittanra. Engem valahogy a tanítónéni beírt még ekkor is, de én is megszöktem, mert már olyan nagylány voltam és senki nem ment, csak én. Akkor már annyira tiltották a vallásosságot, hogy a szülőknek nem volt kedvük harcolni azért, hogy a gyerekek hittanra járhassanak.

A bérmaszülő választásnál a szülőknek volt egy elképzelésük, hogy ki legyen, de amikor akkorák voltunk, már sokszor előre mondtuk, sőt, már előre megkérdeztük mi gyerekek az illetőt. Azokban a családokban határoztak a keresztszülőségről a szülők, ahol nem volt mindegy, hogy ki a koma, a jobb módú családok igyekeztek jobb módú keresztszülőt felkérni. Esetemben így hangzott a kérdés: „Mariska néni, lenne nekem a bérmakeresztanyám?” Miért éppen ő? Mert szerettem, ez egy személyes vonzalom volt. Az én keresztanyám a falu legszegényebb asszonya volt. Bár ajándékot is alig tudott venni, de biztos, hogy mindig hozott nekem valamit. És hogy szeretett engem a keresztanyám! De én is! Ott voltam a halálakor, én öltöztettem föl, amikor meghalt. A kapcsolat tehát nem csak a bérmálásig tartott és nem csak a húsvétra korlátozódott.

A dombon van fent a Jézus szobor. Nekem ezt úgy mondták mikor kérdezgettem, hogy az 50-es években ezt meg akarták szüntetni. Most lehet látni a szobor alatt egy koronát. Emlékszem rá, hogy gyerekkoromban fölmentünk meglesni az iskola padlására, mert ezt el kellett tüntetni és ide rejtették el. Az akkori bíró Balaicz Sándor bácsi azt mondta, hogy márpedig ezt nem viszik el innen. Az akkori ávós azt mondta neki, hogy „Én behunyom a szemem, de tűnjön el a korona!”, mert különben összetörték volna. És hát volt olyan bátor a Sándor bácsi, hogy

fölvitte az iskola padlására, oda rejtette el a koronát. Vállalta azt, hogy esetleg elviszik őt, aztán jól megverik. Azt nem tudom megmondani, hogy hányban, ötvenbe vagy negyvenkilencbe talán, amikor a Jézus szobrot fölállították, körmenet volt a faluban, díszkapuk meg minden. Kisgyerek voltam, de arra emlékszem, hogy egy díszkapu itt volt a Harasztovicsék előtt és hatalmas nagy ünnep volt a faluban. Az egyház keretein belül volt ez a Jézus szobor állítás meg ez a nagy ceremónia, de a falu szerette volna, hogy legyen szobor, a közösségből indult a gondolat, a falu rendezte az egyház segítségével.

Ahol most a szobor van, a mögött volt a harangláb. Ezt a haranglábat úgy vontatták föl, farönköket tettek alá és lovakkal húzták. A temető az itt kezdődött, ahogy kettéválik az út a kultúrház előtt, az egész felső rész az a temetőből meg községi területből állott. Több száz évvel ezelőtt ezen a magas dombon nem laktak emberek, mert nem volt víz, később Lábodi Mariska néninél 32 méter mélyen találtak vizet. Amikor iskolások voltunk és jöttünk hazafelé, az út mellett koponyák meg emberi csontok voltak, azt dobáltuk mi gyerekek. Anyám mondta, hogy amikor épült az iskola és hordták le azt a dombot, tömegsírokat találtak. Ezek a sírok valószínűleg a török időkből, a nagy járványok idejéből származnak. A parasztember az nem temette volna tömegsírba a halottait, de olyan sok volt a halott, hogy alig maradt pár elő ember, nem volt, aki rendesen temessen.

6.2. Búcsúk, zárandoklatok

Hajdu Istvánné Molnár Katalin, Hajdu Istvánné Szekeres Csilla és Hajdu István visszaemlékezése alapján

Mikor mentek búcsúra Búcsúszentlászlóra, a mama mondta, hogy innen hazulról mentek gyalog. Mi már vonattal mentünk Bakig, ott kiszálltunk délben, mentünk, amerre kell, arra Búcsúszentlászló felé. Ott mindjárt van egy nagy erdős rész, annak a szélibe olyan szép nagy fák voltak, meg olyan tisztás rész is, ottan nekiheveredtünk, mindenki vitt egy kis batyu ebidet. Megebédeltünk, akkor fölkeltünk és attól fogva énekszóval mentünk egész Búcsúszentlászlóig. Nem tudom hány km lehet, este értünk oda. A postaúton mentünk végig, nem mentünk erdőben, akkor még nem volt ilyen forgalom. Amikor Pölöskére értünk, már esteledett, ott megálltunk, de mindig ment ám az ének egész odáig. Egy-két férfi volt velünk, jobban csak asszonyok, meg leányok voltunk. Aztán akkor megálltunk, egy, aki már ismerte a járatot szedett össze pénzt –még abba az időbe 1 Ft-ot kellett adni, de annyi összejött–, elszaladt előre, a többi meg szépen énekelt tovább, aztán akkor bevitte a templomba a

sekrestyésnek, mire ideér a menet, harangozzanak elénk. Harangszóval fogadtak és ezért egy pár forintot adtunk. Keresztet, zászlót vittünk, azok a szegény idősebb asszonyok annyi kosarat vittek, aztán a fiatalok, mi segítettünk nekik, hogy csak imádkozzanak, meg énekeljenek. Volt a kereszt, azt mi fiatalabbak vittük, aki egy jó km-t vitte, akkor átvette tőle a másik. Nem volt olyan nehéz, de hát azért még menni is, énekelni is, zászlót is vinni. Este lett, mire oda értünk, bementünk a templomba, de mennyi nép volt más megyéből, mind ilyen nagy protekcióval jöttek be.

Mikor hazafelé jöttünk a vonaton is énekelünk, hazának is meg már arrafelé is. Már amikor szálltunk le a vonatról azt figyelte mindenki, hogy ugyan ki várja majd az állomáson. Mert mikor én mentem el, engem az anyám várt és a testvérem jött le, ha azok mentek, akkor én. Kisebb gyerekeket is hívtak, sokszor többen mentek le eléjük, mint amennyien voltak. Aztán mikor énekszóval szálltunk le az állomáson a vonatról, akkor már mind ott álltak, mindenki ölelgette egymást és elindultunk hazafelé. Megint elkezdünk énekelni együtt és ott a szélső háznál volt az a kereszt, ott lett az első megálló, ott megint az előimádkozó asszony imádkozott is egyet, énekelünk, akkor jöttünk tovább, fönt a Farkas Józsi előtt a kereszt, ott is. Akkoriban a keresztnél ott hagytuk abba, mert az alsó utcában voltak, akik lemaradtak, akik közben már hazaértek. Akkor már csak beszélgettünk, jött mindenki nagy fáradtan este haza. Nagyon nagy öröm és boldogság volt annak, aki elment, meg annak is, aki jött elénk.

Búcsús sátrak voltak, talán még most is vannak, rózsafüzért, imakönyvet vettünk.

Én nemcsak Búcsúszentlászlón voltam, hanem Sümegen is, Vasváron is, csak ott nem annyiszor. Az anyám meg Csatárba is járt. Mikor a gyerekek kisebbek voltak, akkor már nem annyira mentem, a sok utat leánykorban tettem meg.

De mikor kicsi volt a Kati, azt elhívtam Búcsúszentlászlóra. Egész éjszaka ment az ének a templomban, de még éjjel misét is tartottak. A Katit odahoztam az oltárhoz, kiskanizsai asszonyok voltak ott olyan sokszoknyások, én oda a Katit ráfektettem, egész reggelig az olyan jóízűen aludt, mi meg a padba ültünk, egy kicsit bókkutunk. Azután mentem kocsival is meg vonattal, de csak reggel, de az már nem volt olyan szép, mint az éjszakai, mert az nagyon szép volt, hangulatos volt. Amikor reggel láttuk, hogy kezd világodni, akkor elmentünk oda a szent kúthoz, a Szent László kútjához, ott megmostuk magunkat. Vittünk kis üveget, ittunk is meg hoztunk is mindig abból a kútból vizet.

Hajdu Istvánné Szekeres Csilla: Édesanyám is járt zarándoklatokra, szalagokat is hozott emlékül. Ezek már ilyen szervezett buszos kirándulások voltak, Lentiből jött a busz értük. A Bálint Márta nénivel szoktak együtt menni, Köbli Tamás atya is ment velük. Több helyen

voltak, de ezek már az új idők zarándoklatai. Busszal mentek odáig, a misét meghallgatták, megjárták, amit meg kellett, aztán hazajöttek, hazafelé a buszon énekeltek.

Joós Ferencné visszaemlékezése

Vallásos voltam nagyon, mint az egész család. Mindszenty József zalaegerszegi látogatásakor is ott voltam. Mentünk búcsúkra Szentlászlóra, Vasvárra, Sümegre, ahol nagyobb búcsúk voltak. Az anyósom előimádkozó asszony volt, az éneklést szokta vezetni. Eltanultam tőle az énekeket. Első években el szoktunk menni Szentlászlóra gyalog, a pákai templomtól indultunk, ott volt mise. Utána onnan gyalog mentünk Ortaházára, majd Gutorföldre. Ott voltunk egy éjjel, ott aludtunk a templomban, ott szoktunk imádkozni. Volt ott pap is, meg énekes férfiak, akik vezették az éneket. Innen nem emlékszem férfira, hanem a mi mamánkra, a Fáni nénire és a Harasztovics Mariska nénire. Induláskor a szobornál találkoztunk, ott imádkoztunk, aztán onnan a vasútállomásra, ha vonattal mentünk, de ha gyalog akkor gyalog mentünk végig az úton, egészen odáig. Mentek sokan, akkoriban nagyon eljártak ám, nem úgy, mint most. Voltak férfiak, nők meg gyerekek is. Ott is szoktunk aludni a templomban. Este is volt mise, és reggel háromszor is, 6 órakor, 7 órakor és 8 órakor. A 8 órai miséről szoktunk elindulni gyalog hazafelé. Egy évben többször is mentünk. Az anyóssal egyszerre nem tudtunk menni, mert az egyikünknek itthon kellett maradni. De azért én is szoktam menni, jobban Sümegre, Vasvárra, Szentlászlóra, mikor hogyan. Énekelni én is nagyon jól tudtam, akkor még fiatal voltam, mikor idekerültem, az asszonyok be szoktak ide jönni, Juliska honnan tanultad ezt az éneket, hát mondom még Pákáról hoztam. Akkoriban volt a Fogolykiváltó Boldogasszony Szentlászlón, oda minden éven, ha lehetett elmentünk.

6.3. Temetés

Váradi Tiborné visszaemlékezése

Mai rohanó világunkban a halál gondolata és elfogadása távol áll az emberektől, pedig ez az élet elkerülhetetlen velejárója. Régen, mikor otthon haltak meg az emberek, nagyobb lehetőség volt arra, hogy ez természetes módon a szeretteik körében történjen meg. Minden családban volt haláleset, így már gyermekkortól látták, megtapasztalták az élet mulandóságát. Felkészültek a halálra. Idős emberek között napi beszédtema volt. „Na, komám, még meddig, meddig...?” mondta nagyanyám, ha találkozott Szabó Sándor bácsival, „Juci komával”, akivel „egyivásúak,, voltak. Akkor nem értettem, de ma már tudom mit jelentett nekik. Ők

értették egymást. Az asszonyok a ruhájukat is előkészítették. A szomszéd Cifra mama fel is próbálgatta, ügyelt arra, hogy a szoknya slingelése látszódjon.

Ha egy családban haláleset volt, generációk által kialakított szokásrend szerint történt minden. Tisztelettel búcsúztak az elhunytól. A falu közössége nem hagyta magára a gyászoló családot. A haldoklóhoz papot hívtak, aki feladta az utolsó kenetet, ez gyakran már a halál beállta után történt meg. A halottat otthon, a „tiszta szobában” ravatalozták fel. Öltöztetésben, lemosdatásban olyan asszonyok segítettek, akiknek ebben gyakorlatuk volt. Felkötötték a halott állát, szemére pénzérmét helyeztek, gyertyát gyújtottak, a tükröket is letakarták. Ennek valamiféle hiedelem volt az oka, „Ha meglátja magát a halott, akkor visszajár” mondták. Félték a szellemektől. A halottasházhoz este virrasztók jöttek, akik imádkoztak az elhunyt lelki üdvéért. A temetés napján a háznál gyülekeztek a gyászolók, akik utolsó útjára kísérték a halottat. A ház előtt elhelyezett „Szt. Mihály lovára” tették a koporsót. Ezt virágokkal, koszorúkkal díszítették. Megtörtént a pap által végzett búcsúztatási szertartás, majd szigorú rend szerint felsorakozva indult a temetési menet. A koporsót az említett „Szt. Mihály lován” vitték. Ez egy fából készült, csak erre a célra használt alkalmatosság volt. Ma is erre teszik a felravatalozott halottat. A gyászmenet élén a keresztet és zászlót, ezután a koporsót vitték az erre felkért rokonok, hozzátartozók. A koporsó mellett négy nagyméretű gyertyát is vittek, „duplér”-nak nevezték. Ennek díszes tartója volt, amit virággal, puszpángágakkal díszítettek. A pap és a családtagok a koporsó után mentek, majd a gyerekek sorba állítva szigorú rendben. Utána a férfiak, végül az asszonyok következtek. Így haladt a menet a temetőig. Közben énekeltek, imádkoztak és mindvégig szólt a harang. A halottat a maihoz hasonlóan helyezték örök nyugalomra. A pap megáldotta, szentelt vízzel meghintette a koporsót, majd leengedték a sírgödörbe és elhantolták. A gyászolók mindvégig jelen voltak, imádkoztak, énekeltek. Végül a sírhalomra a szerszámok nyelével keresztet ütöttek, majd elhelyezték a virágokat, koszorúkat, melyek a mainál sokkal szerényebbek voltak. A sírhoz ezután hosszú ideig nem nyúltak. Csak akkor szedték le a koszorúkat, amikor az megrokkant. A családtagok meggyászolták a halottat, a gyász egy évig tartott. Ez alatt feketében jártak, nem mulatoztak, nem tartottak lakodalmat. A temetőlátogatásnak nem volt akkora kultusza, mint manapság. Egyszerű, kevés gondozást igénylő virágokat ültettek a sírra. Mindenszentekkor méltóképpen emlékeztek halottaikra.

Hajdu Istvánné Molnár Katalin visszaemlékezése

Mikor meghalt valaki, régen még férfiak vitték a háztól a halottat. Aki vitte négy ember, annak ilyen fekete kis szalag volt gombostűvel a gallérra vagy a kihajtójára rátűzve. Az asszonyok fekete ruhát viseltek, és az egész családnak föl volt tűzve a szalag, a kicsi gyerekeknek is.

Temetéskor egy vitte a keresztet, egy a fekete zászlót, meg volt négy férfi, ha férfi halott volt. Volt egy eszköz, olyan, mint a tortaforma, fémből készült, volt neki egy nyele, abban volt bent a gyertya, meg volt gyújtva, apró virággal feldíszítve és négyen a koporsó négy sarkánál – úgy, hogy ne zavarják azért a koporsóvivőket –, vitték ezeket. Amikor a halottat beletették a sírba, akkor azt a kis virágkoszorút levették, aztán beledobták a sírba. Régebben nem volt még ravatalozó, a sírásást is a közeli ismerősök végezték. Otthon tartották a háznál a tort, aki odatartozott, meg akik vitték a koporsót, meg még a harangozót is behívták utána a torba. Én még nagyon sok halottat felöltöztettem, akik itthon haltak meg.

Hajdu Istvánné Szekeres Csilla és Hajdu István visszaemlékezése

Pityu apja mikor 1992-ben meghalt, őt még így temettek. A Kondákor Feri bátyám volt az egyik sírásó. Kellott egy zászlótartó, egy keresztvivő, négy, aki vitte a Szent Mihály lovát, amin a koporsó volt.

Joós Ferencné és Doma Istvánné visszaemlékezése

Régen nem volt siralomház, aki nem kórházban halt meg, azt otthon ravatalozták fel. Ha meghalt valaki, akkor idejöttek a mamához és megkérték, hogy legyen szíves menni, felöltöztetni. A nagymamámat még nem a temetkezési vállalat temette el, hanem a rokonság. A háznál volt a virrasztás, este jöttek az asszonyok, az anyósom volt az előimádkozó. Addig tartott, amíg el nem temették. Előfordult, hogy három éjjel. Amikor elmentek a virrasztóba, akkor szokták a rózsafüzért imádkozni. A fájdalmas rózsafüzért, a dicsőségeset, mind a hármat elmondták. Közben mindig volt ének is. Amikor odamentünk, az úrangyalával kezdtük az imádságot, a fájdalmas rózsafüzér, dicsőséges rózsafüzér és közben halottas énekek, mindig a tizedek után. Sokan szoktak menni virrasztásba, teli volt a szoba. Elég sokáig ment, mikor idekerültem, 1957-ben még akkor is ment. Csak hát ezzel a kommunizmussal úgy elment mindenkinek a kedve mindentől. Egyik itt dolgozott, a másik ott dolgozott, idő se volt hozzá, aztán abbamaradt, nem olyan nagyon régen. Talán a Fehér Jani bácsi volt az utolsó. Abban a szobában szoktak jobban imádkozni, ahol a halott volt.

7. A lenti fürdő és a hozzá kapcsolódó közösségek

7.1. Strandolási lehetőségek a fürdő megnyitása előtt Lentiben

Kovács Zoltán: Volt egyszer egy strand... a Kerkán

Mindig van egy pillanat, amit talán észre sem veszünk és mégis szinte hosszú időre megváltoznak a dolgok. Ilyen pillanatok sorozata vezetett oda, mely aztán segített abban, hogy Lentiben strand legyen a Kerkán. A község fejlődése különösen a Trianoni Békediktátum életbe lépése után indult el. A XIX. sz. végén megépült vasútvonal lehetővé tette Lentiből a több irányú közlekedést.

A korabeli helyzetről, történésekről a sajtóban megjelent írások:

Zalamegyei Újság 1934. május 2.

„Megmozdult Lenti is. Weekend bizottság alakult és nagyarányú nyaralási propaganda megindítását határozták el.

Lenti, május 1. Amilyen örömmel vettük tudomásul azt a mozgalmat, amely a zalai faluknak, mint nyaralóhelyeknek a propagálását tűzte ki célul, annyira lehangoló volt ránk nézve, hogy ezzel kapcsolatban Lentiről egy szó sem esett. Még abban a kimutatásban sem szerepel Lenti, amely a zalai klimatikus és folyóparti nyaralóhelyeket felsorolta, pedig Lentit Zala ismerői előtt egyik vonatkozásban sem kell fölfedezni. Tudott dolog, hogy Lenti az egyetlen hely egész Alsó-Zalában, ahol strandfürdő is van. Ezenkívül Lenti az egyetlen hely, amely heti piaccal is rendelkezik. Nem is beszélve arról, hogy olyan rendezett utcákat, nagy választékkal rendelkező üzleteket, szép sporttelepet, tenispályákat, artézi kutat és kirándulóhelyeket sem lehet minden faluban csak úgy a szegről lekasztani, mint amilyenek Lentiben találhatók. Most aztán ha kissé későn is, örvendetes megmozdulás történt ebben az irányban. A községben minden társadalmi réteg bevonásával értekezlet ült össze Krenner Jenő hercegi főmérnök elnöklete alatt s megalakították a helyi weekend bizottságot. Kimondták, hogy a legerősebb akciót indítják meg Lentinek, mint nyaralóhelynek propagálása érdekében. A propaganda költségekre máris jelentős összegeket adtak össze s a nyaraló vendégek részére számba jöhető lakások összeírása is megtörtént. Remény van arra, hogy a közeljövőben a nyaralási problémákkal kapcsolatban Lentiről is többször hallhatunk.”

Zalamegyei Újság 1935. június 20.

„Vasárnap nyitják meg Lentiben a strandot. Bemutatják a göcseji népviseletet és a népművészet remekeit is.

Jelentettük már, hogy Lenti község nagy anyagi áldozatok árán méreteiben, kivitelében egyaránt impozáns, modern strandot épített. Ez a körülbelül 800 négyzetmétert kitevő, deszkázott falu, kavicsozott medence a régi Kerka-meder felhasználásával egy tölgyerdő tövében készült. Vize a Kerkából, az úgynevezett ülepítő medencén át jön a fürdőmedencébe, ahonnan ismét a Kerkába ömlik. Az ülepítő medence a maga szűrő szerkezetével a folyó vizét kristálytiszttá teszi. A fürdőmedence állandó vízmagassága négyféle: 80 cm, 100 cm, 120 cm és 150 cm. A strandon: elsőrendű vízmosta homok, negyven egységes kivitelű kabin, beépített buffet, közös öltözők, fürdőmesteri pavilon stb. Valami azonban még készül itt. Húsz új kabint építenek az ácsok, mert a negyvenet pár nap alatt elkapták és számítani lehet sok nyaralóra is, Az ország minden részéből jönnek nap-nap után levelek a Községi Fürdőbizottság címére, mely Lenti község idegenforgalmi és fürdő ügyeit nagy odaadással intézi.”

Zalamegyei Újság 1935. június 29.

„Péter és Pál napján nyílik meg az új strand Lentiben. A kedvezőtlen idő miatt június 23-ról Péter és Pál ünnepére halasztott strand megnyitást holnap június 29-én délelőtt 10 órakor tartják meg Lentiben, a községi strandon. Mint már megírtuk a zalaegerszegi kirándulók a 7 óra 50-sel utazhatnak Lentibe. A weekend-jegy ára harmadosztályon oda-vissza 3.30 Pengő. Az érdeklődés mindenoldalról igen nagy, az idő is kedvező, így remélhető, hogy a megnyitás legfényesebben fog sikerülni.”

Csondor Lajosné, Haász Gabriella, Kovács József, Kovács Zoltán, Kovács László, Szabó Ferenc visszaemlékezése

A lenti Kerka-parton kialakított Új strand a vízimalom közelében volt. A Nova felé vezető közúti hídtól délre, a Kerka töltése és az erdő között alakítottak ki egy lejjebb fekvő medencét, melybe belevezették a Kerka vizét. A medencébe falépcső vezetett, alja és oldala is fával bélelt volt. Az öltözőkabinok az erdő szélén álltak, előttük homokföveny húzódott a medencéig. A strand a II. világháború után megszűnt, faanyagát tüzelőnek széthordták.

A Kerka mindig nagy jelentőséggel bírt az itt élők számára. A régi kanyargós mederben csordogáló hűs víz és az árnyas partoldal kitűnő hely egy kis nyári fürdőzésre. Az 1960-as években több hely is volt alkalmas a strandolásra. Legalább négy ilyen helyet tudunk. Egy

volt a Bánffy vártól északra, régen úgy hívták, hogy a „csepefához” közel. Ide jöttünk a nagyapámmal, itt találkoztam az osztálytársaimmal és itt fürödtünk vagy játszottunk-fociztunk-a parton. Az idősebbek a malom zuhogójánál ugrottak a mély vízbe. A Horváth malom zuhogójánál a második, a Kerka malom alatti kanyarba volt a harmadik, a negyedik pedig az a bizonyos „füzes” volt. Természetesen ettől eltérően máshol is lehetett fürdeni a lassan csordogáló Kerka vizében. A környékbeli falvak fiataljainak is megvolt az a hely, ahova fürödni jártak a Kerkára.

7.2. A fürdő története

Horváth László polgármester összefoglalója

A Lenti Termálfürdő és Szent György Energiapark elmúlt 44 évének fontosabb állomásai:

A ma is meglévő és működő 1964-ben fűrt kút termálvizének hasznosítása mellett döntött a hetvenes évek végén a település vezetése. 1977-ben elkezdték a fürdő építését, melyet 1978. júliusában adtak át: egy sport, egy termál és egy gyerekpancsoló kültéri medencét a kiszolgáló épülettel. A fedett uszodát 1990. szeptember 11-én vehették birtokba a fürdőzés szerelmesei. A nátrium-hidrogénkarbonátos termálvizet az Egészségügyi Minisztérium 1988-ban minősítette gyógyvízzé. 1995-ben hidromasszázs medencével bővült a létesítmény, 1998-ban pedig szükségessé vált a fedett fürdő komplex felújítása. Az Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóság 2000-ben engedélyezte (197/Gyf/2000) a természetes ásványvíz megnevezés használatát. 2002-ben jótékony hatású földsugárzásokat fedeztek fel a fürdő területén és kialakítást nyert a Szent György Energiapark. 2004-ben egy új irányvonallal is megjelent a piacon a fürdő, hiszen megépült a több, mint 1300 m² nagyságú kinti élménymedence óriáscsúszdával, mely akkor Zala megye legnagyobb medencéje volt. 2010-ben az Új Széchenyi Terv keretében a már meglévő fedett uszoda mintegy 600 millió forint értékű felújításon, bővítésen esett át. Megépült a 600 m²-es pihenőtér, az új szaunavilág, a fedett pancsoló, az elektronikus beléptetőrendszer, valamint megújultak az öltözők és az úszómedence. Ekkor került részben akadálymentesítésre az épület. 2015-2016-ban 3 milliárd forintból megépült az új 2 + 2 medencés fedett élményfürdő és a 4 csillagos, 94 szobás szálloda. Az önkormányzat megvásárolta a Thermal Panzió és Kemping területét és létesítményeit. 2016-ban az Országos Tisztifőorvosi Hivatal a város „Gyógyhely Lenti” elnevezésű területét a turisztikai vonzerőre, a klimatikus és biogeográfiai viszonyokra, valamint a minősített gyógyvíz jelenlétére alapozva KEF-6384-4/2016 számú határozatával gyógyhellyé minősítette.

Elismerések:

2016. Thermal Hotel Balance nemzetközi négycsillagos minősítés

2017. Lenti Termálfürdő Magyar Fürdőszövetség négycsillagos minősítés

2019. Thermal Hotel Balance Magyar Turizmus Minőségdíj

2019. Érték és Minőség Nagydíj.

A Hotel Balance éves átlagos kihasználtsága 2019-ben meghaladta a 73%-ot. 2020-ban elindult a „Lenti Termálfürdő és Szent György Energiapark egészségturisztikai fejlesztése” elnevezésű projekt 2 413 000 000,- Ft támogatási összegből a Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program keretében. A 2022 végén átadott új beruházás irányvonalai: a gyógyászati részleg felújítása és bővítése a hagyományos gyógyfürdős kezelésekhez, a gyógyvízhez, valamint az oxigénterápiához kapcsolódó vizsgáló, kezelő és terápiás helyiségek kialakításával. Megtörtént a belső medenceterek esztétikai, vízgépészeti, öltöző vizesblokk, lég- és világítástechnikai megújítása, az étterem és a főbejárat bővítése, korszerűsítése. Az új funkcionális egységeket, a fürdő területének érintése nélküli folyosó köti össze a szomszédos szállodával.

Az elmúlt 44 évben mintegy 10 millió vendéget fogadott a Lenti Termálfürdő és Szent György Energiapark, mint munkaadó is a legnagyobbak közé emelkedett a város cégei között. Az 1978-as néhány fős dolgozói létszám, a fürdő és szolgáltatásai bővülésével párhuzamosan emelkedett, 2010-re elérte az 50 főt, a szállodával, a szálláshelyekkel és a gyógyászati szolgáltatással együtt pedig 120 fő feletti létszámra emelkedett, amely a szezontól, a világjárványtól és a háborús konfliktustól függően változik. A fürdő és az ezt körülvevő gyógyhely terület nagy potenciállal és további fejlesztési lehetőségekkel rendelkezik.

7.3. A fürdőhöz kapcsolódó közösségek

7.3.1. Akik használják...

Büki Béla visszaemlékezése – Úszás, úszásoktatás

1978-ban kerültem Lentibe, ahol az év augusztusában nyitott a strandfürdő. Pályázati úton értesültem a lehetőségről, akkor fejeztem be az aktív sportpályafutásomat. A városban előtte még nem jártam, de amint megismertem, nagyon megszerettem. Szimpatikusak voltak a körülmények és lehetőséget láttam a helyi úszósporthoz megteremtésére. 1952-ben születtem és a zalaegerszegi strandfürdő, ami pont a szülőházzal szemben volt, 1957-ben nyitott. Vonzott

az úszás, 5 éves koromban már úsztam. 1965-ben egy magyar bajnokságon a dobogóra kerültem, amit akkor a tv is közvetített. A verseny után, ami országos szintű volt, két hét múlva a Ferencváros már jelentkezett is Zalaegerszegen, hogy elvinnének Budapestre. Édesapám rám bízta a döntést. 14 éves koromban már a Ferencváros igazolt versenyzője voltam, ahol országos bajnokságot nyertünk a 4x100-as gyorsváltóval. Gyarmati Dezső háromszoros olimpiai bajnok, aki a mesterem volt, kérdezte, hogy lenne-e kedvem vízilabdázni, mert látta, hogy jól kezelem a labdát. Kipróbáltam és vízilabdáztam 1978-ig, amíg be nem fejeztem az aktív sportpályafutásomat. Katonaság, majd a TF edzői szakának elvégzése után kerültem Lentibe, ahol mindenkinek új volt az úszás, a termálfürdő. Az akkori tanácselnök, Horváth József, a mellette lévő stáb és a városi összefogás érdeme volt, hogy ez a fürdő megépült. Megismertem a közösséget, majd vezettem a termálfürdőt, egészen addig, amíg Pál Tibor, az akkori sportkör elnöke felkért, hogy aktívan vegyek részt az úszószerződés indításában és működésében. Nagyon sok saját tanítványom volt a fedett uszoda megépítése előtt, illetve a fedett uszoda megépítése után is. Jobban tetszett az úszósportnak a továbbvitele, mint a termálfürdő vezetése, ezért amikor lehetőségem volt, akkor egyértelműen az úszósport mellett döntöttem.

A Lenti TE úszószerződést Pál Tibor és Schifter Ferenc barátommal indítottuk el. Ferivel, aki akkor a műszaki osztály vezetője volt, a zalaegerszegi Torna Egyletben együtt úsztunk gyerekkorunkban, Tibi pedig a Lenti TE elnöke volt. Támogatott még Igazi László és Dr. Müller Sándor orvos is.

Ők segítettek abban, hogy zökkenőmentesen menjen minden. A sikerhez szükség volt még a szülőkre is, akik szintén nagyon sokat segítettek.

Az első generációs úszószerződésben, amikor még nem volt fedett uszoda, nagyon szép eredményeket értek el, a teljesség igénye nélkül a Keszthelyi testvérek, Gábor és Márton, a Kulcsár fivérek, Borsos Miklós, Horváth Attila, Fitos Anikó, Kacska Gabi, Unger Mónika, Gróf Mónika, Tuboly Eszter. Nagyon ügyes, lelkes úszók voltak. Hetente egyszer a Lenti TE buszával jártunk Zalaegerszegre a fedett uszodába, a Vörösmarty iskolának a tornatermében kondicionális edzéseket tartottunk heti két alkalommal. Megkaptam azt a segítséget, amire szükség volt ahhoz, hogy komoly eredményeket érjünk el, már a fedett uszoda megépülése előtt is. Nagyon sok gyerekkel kerültem kapcsolatba az évek során. Szocsák Lajos és Bek János, városi és járási sportfelügyelők megszervezték, hogy jöhettek a lenti iskolákból és Lenti 30 kilométeres vonzáskörzetéből is a gyerekek. Az iskolavezetés támogatásával a testnevelő tanárok, Horváth László, illetve Román Péter hordta ki a srácokat testnevelésórákon az uszodába. Az volt az elvem, hogy egy kéztörés meggyógyul, egy

lábtörés meggyógyul, de egy vízbe fulladás után nincs élet. Úgy foglalkoztam a gyerekekkel, hogyha nem is lesz valakiből versenyző, de legalább legyen vízbiztonsága, hogy a vízbe ne fulladjon bele. Az úszás az életfeltétel, tehát én kötelezővé tenném mindenhol. Ez volt a fő motivációm.

Ebből a korszakból Ekler Edinát említeném, akinek ügyes mozgására a Magyar Olimpiai Bizottság is felfigyelt. Több országos bajnokságon ért el komoly eredményeket. Szlovéniából is jártak át, kiemelkedő versenyzők lettek belőlük, például a Lesnyák Cintia, aki később országos bajnoki érmeket és 6 szlovén nemzeti bajnoki címet szerzett. Az Ekler Edina – Lesnyák Cintia duót Dunaújvárosba, országos bajnokságra hívták már hivatalból, az elért eredményeik alapján.

Az óvodák is bekapcsolódtak az oktatásba, jöttek reggel 9 órától 11 óráig. Az óvónőkkel nagyon jól tudtunk együttműködni, ötös csoportokban foglalkoztam a gyerekekkel, addig az óvónők átvitték a csoport többi részét a pancsolóba, hogy ismerkedjenek a vízzel.

Miután megépült a tanmedence, aminek volt lejtése, az óvodástól kezdve a nagyiskolásig a gyerekeknek leért a lába, biztonságban érezték magukat, könnyebben megbarátkoztak a vízzel. Felhívott a vezető óvónő egyszer, hogy mégis mit csináltam a gyerekekkel. Először megijedtem, hogy hátha valami probléma van, de az óvónő elmondta, hogy mindenki szakállat akart rajzoltatni magának az óvodában, mert ugye nekem szakállam volt. Nagyon kellemes meglepetés volt, úgy érzem, hogy jó kapcsolatot tudtam kialakítani a gyerekekkel. Már az óvodás korosztályból ki tudtam válogatni a tehetséges gyerekeket. Üzentem a szülőknek, jöttek a fedett uszodába a gyerekekkel, akiket hamarosan már a tanmedencéből át tudtunk rakni a mély vízbe. Közülük kerültek ki a második generációs úszók, Kiss Tamás, ifjabb Büki Béla, Gonda László stb. Velük is nagyon szép eredményeket értünk el, országos bajnokságokra kaptunk meghívót. A Csík Ferenc Emlékversenyen Sopronban, a Harkány sprinten Darnyi Tamás, aki akkor volt pályafutásának csúcán, odajött gratulálni. Egy sombrero kalappal a fején, autogramot osztogatott, ami egy óriási élmény volt a gyerekeknek. Kérdezték tőlem, hogy „Béla bácsi, az új aréna mezünkre ráírhat a Tamás?” Mondtam nekik, hogy gyerekek, kétszeres olimpiai bajnok, bármit csinálhat a mezetekkel. Ez egy nagyon eredményes úszó szakosztály volt.

Meg kell említenem, hogy a szülők segítsége nélkül, ez nem jöhetett volna létre. Nagyon sokat segített nekünk Fakó Petra édesapja, Fakó Albert, aki akkor a szakosztály vezetője volt. Saját mikrobuszával hordott bennünket versenyekre. Úszóversenyeken több dologban is segítettek rendszeresen József Lajos, Lapat Péter és Balázs édesanyja és még sorolhatnám. Tudtunk menni külföldre, a szlovén bajnokságra, több helyre meghívtak bennünket, a

segítségükkel tudtam vinni az egész csapatot. A megye válogatottjaként képviseltük Szlovéniában is a magyar színeket. Dunaújvárosban, Sopronban elért eredmény: 1. Lenti TE, 2. Lenti TE, 3. Darnyi Tamás SC. Ez nekünk hatalmas elismerés volt.

Az eredményekhez nagyon sok munka is kellett. Reggel 6 órakor a gyerekek már ott voltak az uszodában, a szülők hozták őket. Akár Lovászból is a kis 5 éves Lengyel Annát, aki később országosan elismert úszó lett.

A reggeli edzés után mentek a gyerekek az iskolába, délután jöttek vissza edzésre, utána jött a tanulás.

Az úszás az a sportág, ahol az egyéniségét, az akaraterejét meg tudja mutatni valaki. Előnye még, hogy sérülésmentes sportág és a szervezetre nagyon jó hatással van. Sok esetben a gyereket kísérő szülők, nagyszülők, akik nem tudnak úszni, esetleg kedvet kapnak ahhoz, hogy megtanuljanak. 40-50 évesen nem lesznek sportolók, de az úszás előnyeiket ők is megtapasztalhatják és élvezhetik.

Az úszás jellemformáló hatásai mérhetetlenek. Négy úszásnem van, nem mindenki ugyanazt ússza, tehát kell egy csapat, aki szerepel a vegyesváltó, gyorsváltó, illetve a különböző váltószámokban. Bekerülnek egy csapatba, kialakul egy versenyszellem és egymásért küzdenek, a közösségi szellem sokkal jobbra formálja őket. Tudják, hogy nem csak saját magukért kell küzdeni, hanem a csapattársért is. Ez egy óriási motivációt ad a gyerekeknek, mert tudják, hogy küzdeni kell egymásért. Nem csak a medence partján, illetve a medencében maradnak meg ezek a kapcsolatok, hanem utána kint, a magánéletben is barátságok és nagyon jó kapcsolatok szövődnek.

Az úszás oktatásnak/tanulásnak mindig három összetevője van: egy oktató, egy tanuló és az idő. Mindenkinek más időtartamra van szüksége, hogy megtanulja az úszás alapjait. Volt olyan úszóm, aki sokkal később tanult meg, mint a többiek, de utána nagyon jó eredményeket ért el. Érdeemes kitartani, meggyőzni a gyereket arról, hogy nem szabad feladni.

Az edzőnek is fontos, hogy ki tudjon bontakozni, szabad kezet kell kapnia. Ha támogatást kap, ki tudja magából hozni azt a maximumot, amire szüksége van és ez kihat a versenyzők teljesítményére is.

2000-ig dolgoztam a fürdőn, közben olyan neves személyek is jártak Lentiben és ismerték el a munkámat, mint Dobai Gyula és Güttler Károly.

1992-2000-ig terjedő időszakra tehető ez az úszásoktatás. Azt gondolom, hogy egy kicsit megelőztünk ezzel egy másik iskolai programot, ugyanis teljesen olyan volt ez az egész, mintha egy erdei iskolában lennénk, csak a helyszín volt a strand. Ez azt jelentette tulajdonképpen, hogy 2 hétig voltunk kint, kiköltöztünk oda szó szerint. A hét elején kihozták a gyerekek a táskájukat és hét végéig ott volt velük. Ott tartották és nem is hoztak haza semmit. Úgy indult az egész napjuk, hogy reggel kisétáltunk, vittük a reggelit magunkkal, aztán megtartottuk az első órát ott egy tanteremben. Volt az emeleten egy nekünk előre erre az időszakra berendezett tanterem. Megtartottuk az első órát, utána ott megreggeliztek, megtartottuk a második órát, azt már félig csak. Utána átöltöztek és 10-re mentek úszásoktatásra 1 órán keresztül. Akkor még Horváth László tartotta, mint testnevelő tanár az oktatást, utána szárítkoztunk, öltöztünk és hozták ki az ebédet. Ezt az iskolából kihozták nekünk és ott ebédeltünk. Ebéd után megint tartottunk egy órát és utána megint délután 2-3-ig úszásoktatás volt. Utána már összeszedelőzködtünk, uzsonnáztunk és jöttünk haza. Ezt úgy kell elképzelni, hogy tulajdonképpen a gyerekek csak a közismereti tárgyakat tanulták ott, a készségi tárgyak elmaradtak, a testnevelésóra az úszás volt, a többi meg bepótoltuk utána vagy előtte már. Magyar, matematika, környezet – ezeket a tárgyakat tanítottuk ott kint.

Az időtartam 2 hét volt és mindig a második osztály vett rajta részt. Nem csak mi voltunk (Vörösmarty M. Általános Iskola), az Aranyból is jöttek, meg még vidéktől is talán. Inkább tavasszal volt, mentünk, amikor helyet tudtak biztosítani. Nem évfolyam, hanem mindig csak egy osztály. Miután megvolt az egyik osztály, utána jött a másik.

Ketten voltunk, bár nem mindig voltunk kint egész nap mindketten. Általában, amikor az átöltözés, szárítkozás volt, illetve ebédnél és a délutáni öltözésnél volt szükség mindkettőnkre, bár akkor nagyon sokszor már besegítettek a szülők is. Akkor még úgy volt, hogy külön volt a fiú és a lány öltöző. A fiúkhöz mi nem mehettünk be, ilyenkor jött az apuka és akkor ő segített. Aki ki tudott jönni a gyerekéért, az kijött, aki pedig nem, az az iskolába jött érte.

Nagyon jól éreztük magunkat, jó volt, szerettük, hogy csak a gyerekekkel voltunk, velük foglalkoztunk. Nem voltak iskolai gondok, csak a gyerekek. Nagyon élvezték ők is, és mi is. Volt egy rendszere ennek az egésznek, a gyerekek is nagyon hamar megszokták. Az úszásban jól elfáradtak, utána jobban megültek a padokban is, de azért tudtak még figyelni is. Váltottuk ezeket a tevékenységeket és azt nyilván szerették.

Az úszásoktatást mindig a testnevelő végezte, mi a felügyeletben segítettünk, aki akart, közülünk is nyugodtan bemehetett és úszhatott, fürödhetett. A fedett uszodában voltunk

mindig, aki már ügyes volt, az bemehetett a nagy medencébe. Második hét végére már nagyon sokan bementek, jól elsajátították az alapokat az alatt a két hét alatt. Intenzív volt, és sokkal jobban el tudták így sajátítani az úszást, mint amikor úgy mentünk ki, hogy kimentünk egy órára, majd siettünk vissza, meg egy héten egyszer, utána meg a következő héten mentünk. Ez sokkal intenzívebb volt. Minden nap délelőtt és délután is úsztak, így sokkal hamarabb elsajátították ezeknek az alapjait.

A testnevelésórákon lehetőség volt és van arra, hogy ha ilyen adottsága van a helynek, akkor úszásra váltjuk a testnevelés órát, vagy valamennyi órát fordíthatunk erre. És mivel adott volt ez a lehetőség, mi jól kihasználtuk. Most már a tanulást nem viszik ki a fürdőbe, most csak bizonyos napokon mennek ki a testnevelés órai keretein belül. Korábban az, hogy ezt hogyan csináltuk, az az iskola vezetésén, testnevelőjén, meg a pedagógusokon múlt, hogy ezt így össze tudták szervezni. A termet megkaptuk és az iskola felszerelését vittük ki oda, padokat, táblát. Különleges órarendet kaptak azok az osztályok, nem minden tárgyat tanultak kint. Az úszás időpontja az fix volt, a többit kellett hozzá igazítani, amit a tanítók osztottak el.

Nem volt olyan hosszú időszak, a gyerekek nem maradtak le, élmény volt, hogy ez egy más környezet, meg jó hatással volt rájuk az úszás, amit kellett, azt meg tudtuk csinálni.

A szülők is segítőkészek voltak, jó tapasztalatuk volt nekik is, tiltakozást, háborgást nem lehetett hallani a részükről. Sokan szívesen kijöttek oda segíteni délután. Délelőtt az úszás után, ha nem is tökéletesen száradt meg a hajuk a gyerekeknek, nem számított, mivel bent voltunk, melegben. Csak ha hűvösebb volt, vagy rosszidő, akkor a hosszú hajú lányoknak már segítettek a szülők is a hajszáritásban, és segítettek a gyerekeket szállítani is. Ez attól függött, hogy milyen időszak volt, mert különben meg besétáltunk, az egy jó séta volt délelőtt is, meg délután is. A szülők mondták is, hogy este könnyen elaludtak a gyerekek. A szülők azért is örültek ennek, mert megtanultak a gyerekeik nélkülük úszni.

Borsos Miklós visszaemlékezése – Úszás, úszásoktatás, vízilabda

A kezdetektől fogva részt vettem a strand életében, amikor épült az uszoda, társadalmi munkában hordtuk a többi gyerekkel a gyeptéglát. Büki Bélához jártam úszni, utána edző lettem. Miután megnyílt a fedett, azután folyamatosan jártam. Úszásedzésen kaptunk kedvet a vízilabdázáshoz. Balogh Attilával unatkoztunk a vízben és kitaláltuk, hogy alakítsunk egy vízilabda csapatot. Rövid idő alatt nagyon sok ember mellénk állt, nem is kellett hirdetni. Az akkori uszodavezető, Horváth József is támogatta a kezdeményezést. Huszan indultunk, de egypáran lemorzsolódtak. Kaptunk támogatást az önkormányzattól is, egyesületet alapítottunk Termál SE néven, mivel felvettük a fürdő nevét, kaptunk támogatást is. Kapunk nem volt,

először fából csináltunk, de azt nem tudtuk rátenni a vízre. Letenyén sikerült olyan úszó bóját gyártatni, aminek a belsejében egy homokkal teli oszlop volt. Erre a „nagy találmányra” rögzítettük fel a kapufát és a segítségével ki tudtuk súlyozni, hogy meddig süllyedjen. Vettünk hálót, hogy ne dobjuk ki az ablakot, meg ne essen át a labda a termál medencébe. Labdákat, sapkákat szereztünk, ami elég nagy dolog volt akkoriban és elindult a csapat. Az elején elég lelkesek voltunk, utána még jobban belelkesedtünk. Németh István, zalalövői edző is tartott edzéseket, jártunk meccsre, tornákra, de elég csúfosan néztünk ki a csapatok között, jól elveregettek bennünket. Nagykanizsán és Szombathelyen játszottunk több alkalommal. Szombathelyen később alakult a csapat, hasonló szinten voltak, mint mi, de jobban úsztak. Le tudtak úszni minket, de mi technikásabbak voltunk és legyőztük őket. Ez hatalmas siker volt. Minden meccs után volt vendéglátás, ennek is köszönhető, hogy egy nagyon összetartó közösség alakult ki. Többször tartottunk csapatbulit Csesztregen a tónál, vízilabdáztunk és főztünk, csak a csapattagok vettek részt rajta. Borsos Rolanddal elvégeztük a kétéves vízilabda edzőit is. Földes Zsolt, az egyik alapító tag, aki Szegeden is vízilabdázott, nagyon tehetséges kapus volt. Két vagy három edzés volt hetente, aminek hatására elértünk egy olyan szintet, amikor tovább kellett volna lépni, bajnokságon indulni. Hétfvégén voltak a meccsek és ezt nem tudtuk már felvállalni, nem lett volna meg a csapat, így visszaestünk amatőr szintre. A másik problémát az utánpótlás hiánya jelentette. Ebben az időszakban nem volt erős az úszószakosztály. A kezdők nem tudtak beépülni a haladók közé, mert túl nagy volt a tudásbeli különbség. A megoldást egy ificsapat létrehozása jelentette volna, de sajnos kevesen voltak. Időközben megszűnt az egyesület, egyre kevesebben tudtak járni. Az edzések körülbelül 1996-2008 között zajlottak.

A sport szeretete és a közösség megmaradt, a vízilabda csapat tagjai most focizni járnak.

Kiss Tamás úszó, úszóedző visszaemlékezése - A Lenti Gyógyfürdő Úszó Klub rövid története

2001-es évet írtunk, amikor a lenti úszók kiváltak az addig Lenti TE úszó szakosztályaként működő kötelékből. Önálló egyesületet alapítottak, - az akkori fürdő nevét felvéve - Lenti Gyógyfürdő Úszó Klub Sportegyesület néven.

A kiválást megelőző időszakban is volt úszósporthoz Lentiben. Nagy sikereket könyvelhettek el az akkori úszók Büki Béla edző vezetésével. Az akkori vezetés, illetve egyesület elnöksége főleg szülőkből állt (a teljesség igénye nélkül: Fakó Albert, Ekler László, Horváth József stb.) A 2000-es évek elején kis csoportban folytak a versenyző edzések, mivel a klubot kizárólag a versenyzők alkották. Az akkori struktúrában az iskolai, óvodai úzásoktatás nem egyesületen

belül működött, hanem az úszómesterek és testnevelők oldották meg ezt a feladatot. 1990-1999-ig az úszócsapat tagja voltam.

A következő időkben szorosan meghatározta a klub működését az edzőhiány, mivel Büki Béla, aki addig edzőként dolgozott, munkahelyet váltott. Az akkori vezetésnek életben kellett valahogy tartani az úszósportot. Jórészt szülők vállaltak ebben szerepet, az akkori gyermekek szülei. Időközönként Borsos Miklós vízilabda edző is besegített az edzések vezetésébe. Ebben az időszakban már csak pár ember alkotta a nem sok lehetőséget kínáló klubot.

2003-2005-ig jórészt amatőr sportolók vettek részt a különböző versenyeken. Ekler László elnök, aki Mór Andrástól vette át az egyesület vezetését, próbált edzőt találni a 12-15 fős, már majdnem versenyző szintű csapat mellé. 2006-ban, még főiskolai hallgatóként vállaltam először az egyesületnél, hogy heti háromszor tartok edzést. Közben Szombathelyen is edzősködtem több helyen, testnevelő-tanári tanulmányaimat is folytattam a Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskolán, majd szakedzői tanulmányaimat is a TF-en.

2006 nyarától már én készítettem fel a versenyzőket a bajnokságokra. 2007-2008-ban már elkezdtük az utánpótlás nevelés felépítését is, körülbelül 45-55 fős, nem versenyző csoportot is alkottunk a 2000-2003 között született fiatalokból. A legnagyobb változás 2010-ben következett be, onnantól sok nemzetközi és hazai megmérettetésen tudtunk stabilan részt venni, ez a folyamat a mai napig érezhető. 2009 óta a Lenti Gyógyfürdő Úszó Klub végzi a nem egyesületi oktatásokat is. Az általános, a középiskolás, az óvodai, később tankerületi oktatások 100%-át, így kiváló tehetséggondozó előnyei származnak a sportági kiválasztás során. 2010-ben már 100 fő feletti taglétszámmal dolgoztunk 4 csoportban (kezdő, középhaladó, haladó, versenyző). A csoportok struktúrája igazodott a sportági és az életkori sajátosságokhoz is az alábbi módon: versenyzőknek heti 8-9 edzés (reggel-este), kezdőknek, haladóknak, középhaladóknak heti két edzés délutánonként.

2013-ban már 130 fő volt a taglétszám, amit megpróbáltunk tartani az uszodai és edzői kapacitás maximalizálásával.

A klubnál dolgozó edzők és segédedzők az évek folyamán: Németh Gabriella edző, Borsos Miklós edző, Horváth Attila testnevelő segédedző, Károly Roberta tanuló segédedző, Szalai Ádám tanuló segédedző.

Jelenleg a Klub edzői: Kiss Tamás vezetőedző (2006 óta), Mór Anna segédedző, Simon Zsófia tanuló segédedző.

2020 a pandémia éve, kérdéses volt a klub további élete. A cél az életben maradás volt. Uszodánk márciusban a felkészülés legfontosabb időszakában bezárt. Közben felújítási munkálatok is kezdődtek. 2021-ben 6 hónapig Zalaegerszegre jártunk kisbusszal minden nap

edzeni. Az ottani uszodaépítés miatt még nem az új uszodában, hanem egy sátorban, ideiglenes 25 méteres medencében kaptunk pályát, jobb esetben pályákat, hogy versenyzőimmal (18-20 fő) tudjunk edzeni.

Az egyesület többi (kb. 100) tagja nem tudta/nem volt lehetősége ezeket a feltételeket vállalni, így körülbelül a versenyzőimnek 20%-a lemorzsolódott, vagy más sportágat választott. Szinte az összes fiatalabb versenyzőm teljesen abbahagyta az úszást és más sportágban próbálta ki magát. 2021-ben teljesen bezárták a zalaegerszegi uszodát. Szentgotthárdra kellett utaznunk, az ottani fürdő nem túl jó, 25 m-es medencéjében kaptunk helyet. A víz szinte mindig meleg volt (29-30 fok), a sávok szűkek, hullámzó vízfelület, de legalább edzeni tudtunk, már csak 12-13 fővel váltásban, minden nap, szombaton is.

2022 márciusában átadták a lenti uszodát, újraindulhatott a városban az úszósport. Iskolások, óvodások oktatása, több mint 800 fővel (tankerületi oktatások). Az egyesület is próbálja behozni a kimaradt időszakot. Már 3 kezdő csoporttal fel is töltöttük a csoportjaink nagy részét. Minden évben úszótáborokat szervezünk a szünidőben, nem csak úszóknak. Több száz tanuló meg úszni ezeknek a táboroknak köszönhetően. (2022-ben 8 turnus/5 nap, 30-40 fős gyereksereg).

2022-ben négy országos bajnokságon is szép eredménnyel szerepeltünk, így folytatjuk a 2023-as felkészülést.

2023 januárjában a klub összetétele korosztály és létszám tekintetében:

Összesen: 130 fő +/- 5

Csoportok:

Versenyzők: 30 fő (7-18 éves korig)

Kezdők: 20 fő (4-6 éves korig)

Haladók: 80 fő (6-16 éves korig)

2001 óta a statisztika alapján 2800 gyermek járt az Egyesületbe úszni tanulni, 30% igazolt versenyzőként szép eredményeket elérve.

Az úszás Magyarországon nemzeti sportnak számít és nemzetközi szinten is a top háromba tartozunk, főleg utánpótlás eredményeink alapján.

A 2007-2008-as évek óta eltelt időszakból összegyűjtöttem a legfontosabb eredményeket (sajnos a korábbi időszakról nincs hiteles anyagom).

A Lenti GYÚK legeredményesebb leány és fiú úszói:

Kovács László Györk 1997 (Országos Vidék Bajnok, Országos Ifjúsági 2. helyezett, fő számai 100m mell, 50m gyors)

Imre Mátyás 2008 (korosztályos válogatott, sokszoros ranglistavezető, OB 4-5-6-7. helyezett, fő versenyszáma 100m pillangó, 50m pillangó, 100m gyors)

Róhrer Ádám 2009 (korosztályos válogatott, országos top 10 ranglistás, fő számai 100m pillangó, 100m gyors, 50m pillangó, 200m pillangó)

Kömüves Balázs 2003 (többszörös diákolimpiai győztes, fő számai 100m mell, 100m gyors)

Szabó Mátyás 2007 (ranglista top 10 versenyző, többszörös régiós bajnok, fő számai 100m hát, 200m hát, 100m gyors)

Holl Hanna 2003 (sokszoros top 10 ranglistás, korosztályos válogatott, fő számai 100m mell, 50m mell)

Kaszás Zsóka 2003 (sokszoros top10 ranglistás, diákolimpiai bajnok, fő száma 100m mell)

Lukács Dorka 2003 (sokszoros diákolimpiai bajnok, fő számai 100m gyors, 100m mell)

Szabó Júlia 2005 (korosztályos válogatott, 4 éven keresztül top3 ranglistás úszó, top5 OB helyezett, fő számai 100m hát, 100m gyors, 50m hát)

Kovács Panna Livia 1994 (kiváló hátúszó, többszörös megyei diákolimpiai győztes, országos top 10 úszó, fő száma 100m hát)

Kömüves Balázs visszaemlékezése - Úszó

2008-ban 5 évesen kezdtem el úszni és egészen 2019-ig rendszeresen jártam. Ezalatt a 11 év alatt a legtöbb élmény a versenyző időszakból maradt meg, ami 2012-ben kezdődött. Onnantól kezdve azon kívül, hogy minden nap edzésekre jártunk, a hétvégéket is közösen töltöttük. A legtöbb verseny szombaton került megrendezésre, de nem egyszer volt, hogy másnap utaztunk egy másik településre vagy voltak 2 napos versenyek is. A legintenzívebb időszakokban hetente 12 edzésre jártunk, általában hétköznap napi 2 edzés volt, de volt a héten pár nap, amikor 3 edzésnek számított úsztunk le. Az első edzés mindig reggel hatkor kezdődött, a második délután 3-kor és amikor sor került a harmadikra, akkor maradtunk a fél ötös edzésre is.

Szerencsére annyi versenyre jártunk, hogy az éremszerzés sem volt elérhetetlen cél és mindig örömmel értünk haza, ha bárki bármilyen éremmel a nyakában szállt ki a kocsiból. A versenyekhez plusz élményt adott, hogy az ország legjobban elismert úszóival is találkozhattunk. Szombathelyen például Cseh Lászlóval, Kapás Boglárkával és Jakabos Zsuzsával együtt melegítettünk be a versenyre. A bemelegítés egy külön érdekesség, mert úgy működik, hogy minden egyes úszó egyszerre megy be a medencébe és így több száz embernek kell elférnie. Általában ilyenkor mindenki mindenkit szétrugdos, és tisztán él bennem a kép, amikor Jakabos Zsu egy pályán melegített be éppen a pillangóúszásra, akkor

csak úgy oszlatta a tömeget és akkora hullámokat okozott, hogy még a jobb úszók is kapkodtak, hogy fent maradjanak a vízen. Szombathelyen találkozhattunk az újonnan létrejött Iron Teammel és edzőjükkel Shane Tusuppal, aki akkor Hosszú Katinka férje volt. Pár szót tudtunk beszélni is vele, de egész nap lefoglalta, hogy olyan beleéléssel szurkoljon minden kis növendékének, mintha csak az olimpián lennének.

Gyakran jártunk Sopronba is az úszók körében hírhedt Csík Ferenc Uszodába. A kívülről gyönyörű sárga, félgömb alakú kupolával rendelkező uszoda sok úszótársamnak és magamnak is okozott nehézségeket. A probléma az volt vele, hogy hátúszásnál alapból nehéz középen maradni a keskeny pályán és ehhez társult egy hatalmas belmagassággal rendelkező, szédítő, félgömb kupola, ami szinte mindenkit belevezetett a kötélbe, ezzel elrontva az idejét. Ebben az uszodában a világbajnokságon 3. helyet szerzett Kis Gergővel találkozhattunk. Pár éve ezt az uszodát lebontották és újat építettek Sopronban.

Amikor kiderült, hogy Magyarország vizes világbajnokságot rendez, akkor ennek tiszteletére rendeztek egy úszóversenyt a Balatonban. Akkor még úgy volt, hogy 2021-ben lesz megrendezve, így 2021 méteres távot kellett megtennünk. Ezen két úszótársammal, Holl Hannával és Kaszás Zsókéval vettem részt és együtt láthattuk, ahogyan Gyurta Gergely megnyeri a férfi kategóriát, Risztov Éva pedig 2. lesz a női kategóriában. Ezen a rendezvényen mindenki kapott emlékebe egy kis plüssfigurát, ami akkor még a vb kabalája volt, de ahogyan az évszámot, úgy ezt a puliplüssöt is megváltoztatták.

Lenti mindig is kiemelkedő volt egyes és gyorsváltók terén. Szinte minden évben az országosig jutottunk a váltószámokból a Diákolimpián és ilyenkor forrt össze a csapat teljesen. Azon kívül, hogy az életünk akkori szakaszát együtt töltöttük a csapattársainkkal, még rengeteg dolog összetartott minket. Szerintem mindenki fel tudná idézni az úszó kézfogást, aminek megtanulása kötelező volt az új versenyzőknek. Ezen kívül együtt éltük meg a többszáz pókermeccset úszótáborokban, csapatépítő előadásokat és szárazföldi edzéseket, amikor nem volt víz a medencében, az óriáshamburger evő kihívást Miskolcon és még rengeteg apró, de mégis számomra sokat jelentő emléket. Ezek, ami miatt megérte reggel 5-kor kelni, hogy 6-kor már a jéghideg vizet hullámoztassuk és ezek, ami miatt soha nem szűnt meg a motiváció.

Holl Hanna visszaemlékezése - Úszó

Az óvodai úszásoktatás keretében kezdtem el úszni és szó szerint ott ragadtam a strandon egészen 2017-ig. A barátok nagyon motiváltak, nagyon sok barátot szereztem és maga az élmény, hogy megtaláltam azt, amit legjobban szeretek csinálni. Nekem ezt az úszás jelentette. Iskola után azonnal kezdődött az edzés, a nap legjobb része volt, amikor beugorhattam a vízbe. Ez jelentette a kikapcsolódást, a pihenést, a feszültség levezetést. Nem jelentett megterhelést, nagyon szívesen csináltam. A reggelek nehezebbek voltak, de hamar belejöttünk, csak az elindulás volt nehéz. A versenyekről is rengeteg jó élmény maradt meg, volt egy örök ellenfelem, akit szintén Hannának hívtak, mindig ő volt az első, én pedig a második. Egyik versenyen csak egy nagyon kicsi kellett volna, hogy megelőzzem. Kiss Tamás volt végig az edzőm, ő is tanított meg úszni. Viccesen a második apámnak is szoktam hívni, mert sok időt töltöttünk vele és mindenben mellettünk állt. Villát szerzett, hogy ne kelljen kézzel ennünk a spagettit, vagy fuvarozott bennünket, hogy odaérjünk a suliba reggel. Amikor az eredményeim alapján bekerültem a régiós csapatba, többször eljutottam edzőtáborba is. Továbbtanuláskor a művészeti gimnázium mellett döntöttem, sajnos abban az időszakban nem fért bele az időmbe az úszás. Nyáron, hétvégen most is szívesen megyek úszni, a sport, a mozgás kedvéért.

Devecz-Szabó Tünde visszaemlékezése - Úszó

„Szerettem úszni. Sokan kérdezték az osztálytársaim közül, hogy nem unalmas? De én nem éreztem annak, közben gondolkodtam, verset mondtam magamban. Két gyermekem van, a nagyobbik jár úszni, később majd a kicsit is szeretném elvinni az uszodába.”

Mór Andrásné visszaemlékezése - Szülő

A lányom, Anna óvodás korában kezdte el az úszást még akkor, amikor a Németh Róbert és a Markotán Norbert voltak az úszásoktatók. Nagyon jól érezte magát ebben a közegben az első perctől fogva. 5 évesen már versenyekre vittük az ország különböző részeire. A Dunántúlt teljes mértékben végig jártuk, voltunk többek között Szigetváron, Kaposváron, Győrben, Sopronban és Móron is versenyezni. Nagy élmény volt a gyerekeknek, hogy olyan versenyen is részt vehettek, ahol a jelenlegi olimpikonok is jelen voltak. Aztán a diákolimpiákon is találkozhattak paraúszókkal is, ami szintén nagy hatással volt rájuk.

Később egy kis nehézséget jelentett az, hogy személyi változások történtek az edzők tekintetében. Kezdetben hosszú ideig Németh Róbert tartotta az edzéseket, majd ezt követően

egy rövid ideig Borsos Miklós vette át a csapatot, végül pedig megérkezett a csapathoz Kiss Tamás, aki innentől fogva edzette a fiatalokat.

Volt olyan, hogy Szlovéniába vagy éppen Horvátországba mentünk ki egy verseny erejéig. Ennek a versenyeredményeken kívül az is pozitív hozadéka volt, hogy ezekben az országokban nagy hangsúlyt fektettek a fogyatékkal élők versenyeztetésére is, így megtapasztalhattak egy másfajta gondolkodásmódot, szemléletet, ami hozzájárult a gyerekek személyiségfejlődéséhez.

Később a fiam, Máté is elkezdte az úszást. Fontosnak tartottuk, hogy megtanuljanak úszni, mivel úgy láttuk, hogy ez több szempontból is hasznos lehet a számukra. Nemcsak izmot épít, hanem a tüdőt is fejleszti, aminek következtében az agyunk oxigén ellátása is jobb lesz. Emellett az immunrendszer erősítése szempontjából is jótékony. A téli időszakban is hordtuk őket úszni és versenyekre is, ami azért sokat jelentett a számukra egészségügyi szempontból.

Szülőként a szabadidőből kell rengeteget áldoznod ahhoz, hogy tudjad támogatni a gyermekedet a versenyszerű sportban. Annát minden reggel 6 órára vittük edzésre, majd onnan mentünk az iskolába, délután pedig a napköziből nem haza mentünk, hanem vissza az uszodába. Tehát tulajdonképpen nekik ez kökemény munka volt reggeltől estig. Nekünk hozni és vinni kellett őket. Volt olyan hétfégre, hogy két külön városba kellett menniük versenyre, tehát én Mátéval mentem Csáktornyára, a férjem pedig vitte Annát Szombathelyre. Emellett költséges is volt, be kellett szerezni a megfelelő szemüveget, sapkát, úszóruhát és még a nevezési díjakat is finanszírozni kellett. Abban az időben a szülők csapata is összetartó volt, és igyekeztük úgy megszervezni, hogy ne kelljen minden szülőnek minden hétfégén mennie. Tehát a szülőknél is áldozatot kellett hozni a siker érdekében.

Az iskolával is egész könnyen össze lehetett egyeztetni, mert az edzők próbálták úgy megszervezni az edzéseket, hogy ne ütközzön az iskolával. A reggeli edzés is negyed 8-ig tartott, tehát pont volt időnk elkészülni, hogy aztán onnan mehessünk iskolába. A gyerekek szokták mondani, hogy például mikor verstanulás volt, akkor az úszás nagyon jó alkalom volt arra, hogy az alatt a másfél órás edzés alatt memorizálni tudják a szöveget.

Seregélyes Pista bácsi neve az úszás terén nem ismeretlen, ő szokta azt mondani, hogy a gyerek 16 éves koráig a szülő úszik, mivel előfordul olyan, hogy a gyerekeknek nincsen kedve elmenni edzésre és ilyenkor a szülőnek oda kell állnia és rákényszeríteni a gyereket, hogy menjen el és csinálja végig. Tehát ahhoz, hogy ezt egy gyerek tudja csinálni, ahhoz a szülők támogatása elengedhetetlen.

7.3.2. Akik dolgozni járnak...

Szabadi Olga visszaemlékezése - a Tourinform Iroda vezetője

A Gyógyhelyünk Lenti Egészségturisztikai Közalapítvány keretein belül működő Tourinform iroda 1998. május 6-án nyitotta meg kapuit a turisták, látogatók előtt. Eleinte a városközpontban működött, majd átkerült a Lenti Termálfürdő épületébe és szerves részévé vált a méltán neves fürdő életének.

Az iroda feladatai:

- Országos, illetve az iroda működési területén lévő turisztikai látnivalókról, vállalkozásokról, programokról, lehetőségekről a bel- és külföldi turisták versenysemleges, naprakész, átfogó informálása.
- A Magyar Turisztikai Ügynökség nemzeti kiadványainak, régiók, kis régiók, valamint az iroda működési területén kiadott, továbbá saját kiadványai bemutatása és átadása az érdeklődőknek.
- A nyomtatott és az elektronikus sajtóban megjelenő Tourinform-összeállításokhoz az irodával, illetve a működési területtel kapcsolatos hírek, programajánlatok, turisztikai kínálatok, események rövid leírásának soron kívüli eljuttatása a Magyar Turisztikai Ügynökség részére.
- Folyamatos szakmai kapcsolattartás a helyi turisztikai szolgáltatókkal, vállalkozókkal, a különböző szakmai szervezetekkel, intézményekkel.
- Helyi, kistérségi turisztikai marketingfeladatok ellátása.
- Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatokon való részvétel szervezése.
- Az adott térség idegenforgalmi fejlesztéseinek koordinálása, turisztikai értékeinek feltárása, számbavétele.
- A helyi turisztikai vállalkozók támogatása megfelelő minőségű, jól értékesíthető turisztikai termékek létrehozásában, azok hazai/nemzetközi értékesítésében.
- Aktívan közreműködik a terület hazai- és külföldi kapcsolatainak létrehozásában, kiterjesztésében, és ezeket a helyi turizmus fejlesztése érdekében hasznosítja.
- Kezdeményező, koordináló szerepet vállal helyi rendezvények, események létrejöttében, szervezésében.
- Ellátja a turisták helyi érdekképviselőit, segíti a bajba jutott turistákat.
- Közreműködik szakmai delegációk, a média képviselőinek fogadásában, programjaik megszervezésében, lebonyolításában.

- Adatgyűjtés, adatszolgáltatás és adatfrissítés.
- A Lentibe látogató bel- és külföldi turisták tájékoztatása a térség turisztikai kínálatáról.
- A szakmai felügyeletet ellátó és az országos turisztikai adatbázist működtető Magyar Turisztikai Ügynökség részére folyamatosan adatokat szolgáltat a vonzáskörzetéhez tartozó turisztikai vállalkozásokról és attrakciókról.
- Szerepet vállal az egészségmegőrzést szolgáló gyógyvíz gyógyító hatásának és értékeinek bemutatásában, ezáltal támogatva az egészségturizmus helyi tevékenységét és fejlődését. Ennek érdekében részt vesz a gyógyvízre alapozó turizmus és az ezt kiegészítő járulékos szolgáltatásokat és kínálatot bemutató többnyelvű katalógusok készítésében is, amelyek terjesztése több hazai és külföldi kiállításon, valamint saját információs irodán és a partner irodahálózaton keresztül történik.
- Folyamatosan kapcsolatot tart Lenti Város Önkormányzatával, a szakmai szervezetekkel, valamint a térség turisztikai szolgáltatóival, civil szervezetekkel.

Programkínálatából:

- ingyenes városnéző séták szezonálisan;
- szervezett gyalogos és kerékpáros túrák, képzett túravezetőkkel Lentiben és térségében;
- osztálykirándulások szervezése;
- idegenvezetés.

Partnerei vagyunk a Magyar Természetjáró Szövetségnek, több évtizedes kapcsolatot ápolunk a Muravidéki turisztikai egyesületekkel, szervezetekkel és szolgáltatókkal.

Az irodában megvásárolhatók a helyi, illetve a térségi kézművesek termékei is.

Történetek a Tourinform életéből

A Tourinform szerves része a Lenti Termálfürdő és Szent György Energiaparknak, hiszen most már több, mint 20 éve a fürdőn működik az iroda.

Történet...

Kétségbeesetten szalad be az irodába egy idősebb hölgy, aki a Hotel vendége volt, (mint később kiderült). „Kérem, segítsen nekem, mert a férjem bezárta a slusszkulcsot az autóba!”

Ilyenkor egy Tourinformos először megnyugtatta a vendéget és elkezd intézkedni! Ezek a „bezárt kulcsos” történetek már többször előfordultak, így tudtuk, kit kell értesíteni, így nagyon gyorsan megoldódott a probléma! A házaspár következő nap egy csokor virággal köszönte meg a segítséget!

Másik történet...

Egyszer csak csörög a telefon hétvégén, (így tartunk ügyeletet, amikor zárva vagyunk):

„Itt állok a Vétyemi ösbükkösben valahol és nem tudom, merre induljunk... Tudna nekem támpontot adni, mégis mi van a közelben? Valami disznók vannak itt...”

Aha! Így már rögtön tudtam (milyen jó a helyismeret!), hogy a „kirándulók” Vétyempusztán vannak, (akkor még megvolt a vaddisznós kertjük). Innen már útba tudtam igazítani őket és biztosan haza találtak, mert azóta sem jelentkeztek!

Talán az egyik kedvenc történetem...

Telefonon keresik az irodát.

A kérdés a következő: Akárhogyan keresik és nézik a térképet, nem találják „Bázarekettyés” települést!

A televízióban hallották, hogy ott találják a Olajipari kismúzeumot és meg szeretnék nézni.

Tourinformos kolléga: Ilyen település nem létezik, Bázakerettye, amit keresnek, biztosan félreértették a nevét!

Segítséget kérő: Nem - nem, ne vezessük őt félre, mondjuk már meg, hol találják.

Tourinformos kolléga: Szeretnénk, ha hallgatna ránk és ellátogatna Bázakerettye településre és nemcsak ezt az egy látnivalót nézné meg, hanem a többit is! Amennyiben nem érezné jól magát meghívjuk Önöket egy nagy adag fagyira...

Segítséget kérő: Na jól van, még jelentkezni fogunk!

Két nap múlva érkezik egy család két gyermekkel, kezükben fagyival – eljöttek megköszönni a segítséget! Azóta is visszatérő vendégei Lentinek és a térségnek!

Dr. Fiedler Sándorné visszaemlékezése - Vendég

1965-ben jöttünk Rédicésre, a férjem körzeti orvos volt, én pedig mellette ápolónő. Elhatároztam, hogy elvégzem a gyógypedagógiai asszisztentst és mindig vonattal jártam Rédicről Zalaegerszegre. Az út során mindig elmentem Lenti előtt és akkor még erdő, illetve a TSZ kukoricása volt a vasúti sínek mellett. Pár év múlva ezt a területet kisajátították a TSZ-től és itt jött létre a fürdő, amit az akkori tanácselnök, Horváth József szervezett. Szinte minden üzem belefolyt a munkálatokba, gödröket ástak, alapoztak, hordták a téglákat.

Nem sokkal ez után hirdették, hogy felparcellázzák a területet és kialakítják az üdülő telepet. Nagyon szerettem volna egy parcellát megvásárolni, de a férjem nem akart, így annyiban maradt. Pár év múlva jött az újság, hogy még mindig van az olcsóbb telekből 5 darab. Ekkor elhatároztam magam, lejöttem Lentibe és vettem egy területet. Azóta áll itt a házuk és attól fogva rendszeres vendégei voltunk a fürdőnek. Én személy szerint a mai napig hetente többször megyek a termálfürdőbe.

1979-1980 körül kezdtünk el járni a strandra a kislánnyal hetente legalább háromszor. Nem volt messze autóval és mindenki nagyon szerette is. Aztán egyre inkább fejlődött, mindig építettek hozzá valamit és megépült az élményfürdő is. A legtöbb fejlesztést ki is próbáltuk és nagyon örültünk is ezeknek. Én az élményfürdőt egy nagyon szuper dolognak tartom, mert így nem csak nyáron lehetett járni fürdeni, hanem télen is ki tudtuk használni a termálvíz szenzációs előnyeit.

A fiam Szombathelyen végzett a tanárképzőn és a szakdolgozatát a Lenti fürdőről írta. Innen tudjuk, hogy az úszómedence mérete nem szabvány, mert ugye a szabvány méret az 50 méter, a strandon lévő medence pedig 33 méteres. Emiatt például nemzetközi úszóversenyeket sem lehet tartani itt, de igazából nekünk, vendégeknek a 33 méteres medence is tökéletesen megfelel.

Van egy kis társaságunk, akikkel mindig összebeszélünk, hogy mikor menjünk a fürdőbe. Nagyon jó, hogy nem egyedül van az ember, hogy van valaki, akivel lehet beszélgetni és találkozni. Új embereket is könnyen meg lehet ismerni, mivel mindenki nagyon közvetlen. A fürdő a találkozásokra is nagyon jó hely, ugyanis az embernek kell a társaság és szerintem nincsen annál jobb, mint amikor a jó meleg vízben tud beszélgetni. Emellett a környezet is nagyon szép, gyönyörű virágok és fák vannak. Azt mondják, hogy nincs még egy ilyen szép strand melletti park az országban, mint a miénk.

Van egy nagyon vicces emlékem a strandról. Nyáron a meleg vízben voltunk és kivezettek egy férfit, hogy rosszul van. Mint ápolónő egyből mentem és kérdeztem, hogy segíthetek-e valamit. Elmondta, hogy fullad, meg a pulzusa is nagyon gyors volt. Próbáltam rávenni, hogy vegyen mély levegőt, de nem igazán sikerült. És akkor hirtelen eszembe jutott, hogy ha hirtelen az ember képen önt valakit hideg vízzel, akkor helyrejön a szíve. Pont volt nálam egy pohár víz és leöntöttem vele. Utána nem győzött hálálkodni, hogy mennyivel jobban lett.

Nagyon jó történetek, emlékek és tapasztalatok kötnek a fürdőhöz. Több strandon is voltam, de Lentibe mindig visszatérek, mert a Lenti termálfürdő pótolhatatlan.

Farkas Jolán visszaemlékezése - Lángossütő

Én őszintén megmondva belecsöppentem ebbe az egészbe. Nekem az eredeti szakmám kozmetikus és ebben a szakmában is dolgoztam Zalaegerszegen, mikor megismerkedtem a volt férjemmel. Az ő családjában viszont mindenki lángossütő volt, de én előtte nagyrészt azt sem tudtam, hogy mi az a lángos. Az esküvőnkön beszélgettem a Bakáné Margit nénivel, aki elmondta, hogy előtte éven ő a strandon dolgozott lángossütőként és most úgy tudja, hogy

éppen nincs bérlője a helynek. Ezek után visszaköltöztem Lentibe és így lettem én a strandon lángossütő.

1987. május elsején kezdtem el hivatalosan dolgozni a strandon. Abban az időben nagyon sok vendég volt. Volt, hogy annyian voltak, hogy vasárnap délelőtt be kellett zárni a kapukat, mert megtelt a strand. Igaz, hogy akkor még kisebb volt a strand és szerintem a kiszolgálóhelyiségek miatt volt meghatározva, hogy mennyi embert lehet beengedni. Nagyon sokat dolgoztunk azért, hogy mire 9 órakor kinyitott a strand, addigra elő tudjunk készülni a vendégek érkezésére. Ez azt jelentette, hogy mi már reggel fél 8-kor elkezdtünk dolgozni és előkészülni, hogy mindennel el tudjunk végezni. Volt olyan eset is, hogy mikor a strand 7 órakor bezárt, akkor előttem még sorban álltak az emberek. Ez akkor azért kemény dolog volt. Az is nagyon sokat jelent, hogy nagyon jó kollégáim voltak. Ezalatt nem csak a vendéglátós kollégákat értem, hanem a strand személyzetét is. A kezdet kezdetén volt egy pénztáros, egy kabinos és három medenceőr. Velük is szoros kapcsolat alakult ki. Nem volt olyan születésnap, meg névnap, amit nem tartottunk meg. Emellett arra is szakítottunk időt, hogy a munkán kívül is találkozzunk. Többször volt olyan, hogy együtt ebédeltünk, illetve egyszer megszerveztünk egy tekézést is.

Vendéglátósok tekintetében sok volt a változás. Volt egy olyan elképzelés, hogy lejönnek a lenti strandra, nyitnak egy büfét és egy nyár alatt meggazdagodnak, így a legtöbben általában csak egy nyár erejéig maradtak. Ennek köszönhetően nagyon sok szomszédom volt. A legtöbben Zalaegerszegről, illetve Veszprémből jöttek. Nagyon kevesen voltak azok, akik hosszabb ideig ott maradtak a strandon vendéglátósként. Nekem azonban az volt a tapasztalatom, hogy az emberek örülnek egy fix pontnak. Volt egy olyan eset, hogy egy 40 év körüli férfi odajött a bódémhoz és óvatosan megkérdezte, hogy mióta dolgozom a strandon. Miután válaszoltam neki elmondta, hogy emlékszik rám még abból az időből, mikor az apukája kisgyerek korában elhozta a strandra. Ezek a dologok kimondottan jól esnek nekem.

Úgy gondolom, hogy azért is szeretik a lágosunkat annyira, mivel mindig folyamatosan dagasztjuk és frissen sütjük ki. Sosem dagasztunk nagyobb tésztát, csak akkorát amennyiből 24 darab lángos jön ki. Ezután felgömbölyítjük, majd kelesztjük, és mint már említettem folyamatosan sütjük. Nálam elképzelhetetlen, hogy olyan lángost adjak ki a vendégnek, ami már 10 percet állt a csepegtetőben, mivel én azt vallom, hogy a lángos frissen és melegen jó.

Sokszor volt olyan, amikor azt mondtam, hogy én ezt már nem bírom tovább csinálni, nekem ez már sok. Emlékszem, volt olyan nyár, amikor 30 fokos meleg volt és 57 napig nem esett az eső. Ez azt jelenti, hogy 57 napig nem volt szabadnapunk. Onnan tudtam, hogy hétvége volt, hogy akkor még többet kellett dolgoznunk.

Annak ellenére, hogy én belesöpöpentem ebbe, egy idő után természetes volt, hogy ezt csinálom és sok klassz élményt szereztünk az évek során.

Szabó Sándorné visszaemlékezése – Vállalkozó, büfés

Én a kereskedelemben dolgoztam („Bandi bolt”), a férjemnek is boltos volt a szakmája, bár akkor a fűrészüzemben volt raktáros. Aztán munkanélküli lett, engem leszázalékoltak, hogy könnyebb legyen a megélhetésünk vállalkozásba kezdtünk. Pont hirdették, hogy meg lehet pályázni a büfétet, kiadták, hogy ki mit árulhat. Tulajdonképpen így jött az ötlet, bár kényszerűségből is csináltuk. Havonta fizettük a bérleti díjat, vizet, villanyt, a gáz palackos volt, azt mi vittük. A 90-es években kezdtük, ’94 május elsején, akkor kezdődött a szezon. Az első hónapban inkább diákok jöttek, az iskolás gyerekeket hozták fürödni, akkor voltak a kirándulások. Aztán nyáron már minden korosztályból jöttek. Májusban hétvégeken, szombatusárnap sok felnőtt is volt, de az igazi a június, július, augusztus volt, azalatt a három hónap alatt kellett megkeresnünk az egész évi pénzünket. És ugye ezt befolyásolta az időjárás is, az volt a szerencsénk, hogy nagyon jó idők voltak. Ha volt is eső, jött a felhő, akkor általában éjszaka volt, és másnap reggelre már kitisztult az idő, és nyugodtan lehetett dolgozni.

Úgy béreltük a helyiséget, egymás mellett volt öt büfé, teljesen a kemping mellett. Volt egy kanizsai, mi voltunk, volt a lángosos Joli, mellette meg a Kaszás Zsuzsiék, akikre emlékszem. Ők is három évig vitték, sőt talán még egy kicsit tovább is.

Oda kellett figyelni az áruvásárlásra, készletre, a kifli, a kenyér, a mindenféle vásárlására. Ha sokat vettünk, az volt a baj, ha keveset, akkor az volt a baj. Csináltuk a hotdogot, a hamburgert, sütöttük a kolbászt, azt mérés szerint adtuk. Járt hozzá a kenyér, mustár, ketchup, de volt, aki savanyúsággal kérte. Italból volt üdítő, kóla, narancs meg még három fajta, sörből is 2-3 féle, finom fehér- és vörösborunk, pálinka, édesség, csináltuk a kávé. A cég adott hűtőt, így még jégkrémünk is volt vagy tíz fajta, ez kedvezett a gyerekeknek is.

Abban az időben a strandon volt a majális, emlékszem rá, mindig a műsorral kezdődött a szezon, volt fúvós zenekar, meg a néptáncosok, ír sztepp táncosok.

Voltak visszatérő vendégeink, akik mindig hozzánk jöttek. Engem sokan ismertek, tósgyökeres lenti vagyok, itt is születtem. Voltak lentiek, akik állandóan oda jöttek, ha délelőtt jöttek, akkor megittak egy felest, vagy sört, vagy egy fröccsöt, ha délután, akkor meg minden mehetett, de voltak osztrákok is. Nagyon sokat beszélgettünk a magyar vendégekkel, földidéztük a régi időket, meg azt is mindig megkérdezték, hogy vagyunk. Akkor még nem volt strand Letenyén, Szentgotthárdon vagy Bázakerettyén, sokan onnan is ide jöttek Lentibe.

Jól éreztük magunkat, mert bár sokat kellett dolgozni, de szerettek bennünket a vendégek és jó volt a kapcsolatunk a strand vezetőségével, a dolgozókkal és a többi büféssel is. Volt úgy, hogy a hétvégén tovább ott maradtunk, vagy amikor vége volt a szezonnak, akkor egy kis bulit tartottunk. Ebbe mindenki beszállt, mindenki adott hozzá valamit. Például mi adtunk bort meg üdítőt, a másik csoport adott kolbászt, virslit, az Ekler Laciék főztek, a Joliék meg adták a lángost. Ilyenkor megbeszéltük, hogy milyen volt a forgalom, kivel mi történt.

Elfáradtunk a három hónapban, sokat kellett dolgozni, szerencsére sok vendég volt, aztán nyár végére, augusztus 20. után megcsappant a forgalom. Elkezdődött az iskola, a gyerekek már nem jöttek annyian, annyiszor, ilyenkor már inkább osztrák vendégeink voltak. Köztük is volt sok kedves vendég, voltak, akik a házuknál -akkor még kiadó- szobát is kivették, bár már nem büféztünk a strandon. Nem nagyon tudtam németül, de ott elég sok szót megtanultam, amit kellett, azt az ember megértette, vagy el tudta magyarázni.

Amikor dolgoztunk, nem igazán volt kedvünk és energiánk munka után fürdeni, strandolni. Este nyolcig nyitva volt a strand, mire kitakarítottunk már elég késő volt és el is fáradtunk. Tündi, a lányom akkor volt elsős, amikor kezdtünk, nyáron ő is ott volt velünk állandóan. Béla (Büki Béla) volt az úszómester és ő behívta úszni, öt évig úszott versenyszerűen.

Később, amikor már nem dolgoztunk, akkor kezdtem járni a fürdőbe, meg szoktam venni az éves bérletet. Én inkább a termálvizet szeretem, mert a gyógyvíz nagyon jó a csípőmnek meg a térdemnek. Meg az embereket, szerettem én beszélgetni, sok ismerőst, barátot találtam. Nekem mindegy, hogy magyar vagy sem, ha külföldi volt, kézzel-lábbal magyaráztuk meg egymásnak a dolgokat.

Most is járok, először bemegyek a termálba és utána a tanmedencébe orvosi javaslatra vízi gyógytornázni. Ketten-hárman vagyunk egyszerre és amit mond a gyógytornász, azt a vízben kell megcsinálni. Ezt is szeretem csinálni.

Németh Ferenc visszaemlékezése –Úszómester, a Thermal Camping vezetője

Nyári időszakban diákmunkára lehetett menni, a fürdő akkor a Költségvetési üzemhez tartozott, apám ott dolgozott és megkérdezték őt is meg engem is, hogy lenne-e kedvem elmenni dolgozni. 1988-ban mentem először a strandra, akkor még 2 hetet, 1 hónapot lehetett dolgozni maximum. Alkalmassági vizsga nem volt, úszni természetesen tudni kellett. Minket, fiatalokat nem tettek oda a mélyvízhez, a termálnál, tanmedencénél, pancsolónál voltunk. De minden mást is csináltunk a többiekkel együtt, a férfiak nyírták a füvet, a nők gereblyéztek, rendtartás, szemét összeszedése, szemetesek ürítése, ilyen feladatok voltak. A medencéből a vizet is le kellett engedni, ha szükséges volt. Előfordult, hogy délelőtt tízkor le kellett engedni

a vizet, mert egy kisgyerek belepiszkított. Leengedni, fertőtleníteni, újra feltölteni. De soha nem volt miatta morgás! A vendégek is élvezték, amikor elkezdtek feltölteni, kicsi volt a víz, a kisgyerekek is bele tudtak menni a nagymedencébe, futkostak benne. Rengeteg vendég volt, olyan sorban állás, hogy sokszor a parkolóig ért a sor a pénztárnál. Esti takarítással ért véget a nap, elmentek a vendégek, utána folytatódott és fejeződött be a munka. A kollégák között voltak idősebbek, de nagyon jó csapat volt, mi fiatalok tiszteltük az idősebbeket, odafigyeltünk arra, amit mondtak, ők meg tanítottak, segítettek bennünket. Tiszteltük a korukat meg a tudásukat. Ahol tudunk, mindenhol segítünk. Ott az ember annak idején megtanulta, hogy igenis tisztelni kell a munkatársakat, egymást tisztelni, és egy jó közösség így ki tudott alakulni. Mikor visszament az ember úgy, hogy már nem ott dolgozott, hanem már, mint vendég, akkor is mindig köszöntünk egymásnak.

Generációk találkozóhelye volt akkor a fürdő, rengeteg gyerek járt ide iskolaszünetben, a szülők is tudták, hogy jó helyre mennek a gyerekek, biztonságban vannak.

Két nyári szezonban dolgoztam a fürdön diákmunkásként, állandóan meg 1989-től kezdtem, akkor már levelezőn tanultam, de mindenképpen szerettem volna mellette dolgozni. Akkor a költségvetési üzemhez kerültem, ott még kiegészítő munkás voltam, amikor kezdődött a szezon, akkor kerültem ki a fürdőre.

Május elsejével nyitott a fürdő minden évben, akkor előtte már márciusban, áprilisban, mikor már lehetett dolgozni mentünk és készítettük elő a fürdőt. Takarítani kellett a medencéket, a termált meszelni. A parkrészt rendeztük, vakondtúrásokat elgereblyézni, hengereztek a placcot.

Füvesítés, kutak elindítása, gépészet elindítása, a csövek átmosatása. Festés, vizes blokkok kitakarítása, ha hiányosság volt, azt kijavítani, öltözőket rendbe tenni. Akkor még medenceőrként dolgoztam. Az uszodamester, a következő fokozat, az már vizsgához kötött volt, később, amikor megnyílt a fedett fürdő, akkor kezdtük az iskolát. Az bentlakásos, egyhónapos, intenzív iskola volt, hétfőtől péntekig tanulás. Elméleti oktatás, hetente 2-3 alkalom gyakorlat. A Lukács fürdőben tartották Budapesten, és annak idején a budapesti fürdők elnöke tartotta az elméleti oktatást. Egy hónap után vizsga és utána megkaptuk az uszodamesteri papírt. Ez már 1990-93 időszaka volt. Innentől már mélyvízhez is beosztottak. A nyári időszak május elejétől szeptember végéig tartott, utána bezárt a fürdő, nekünk még volt egy utórendbetétel, téliesítés. Aztán mentünk tovább, kit hova küldtek. Biztosítva volt az egész éves munkaviszonyunk, csak máshova helyeztek át minket. Télen pedig be volt osztva a fiúk között, hogy ügyeletben megnézzék, minden rendben van-e. Nyári időszakban meg arra

kellett figyelni, hogy ha éjszaka vihar volt, akkor leállhattak a kutak, ilyenkor be kellett menni újraindítani ezeket, hogy legyen benne víz reggelre.

'91 őszén volt az első próbaüzeme a fedett fürdőnek. Az egy pár hónapos próbaüzem volt, utána bezárt, majd március körül megnyitott és utána már folyamatosan üzemelt. Abban az időben a fedett fürdőben minden hétfő szünnap volt, olyankor mindig leengedtük a vizet, takarítottuk, fertőtlenítettük a medencét.

Ahogy a fürdő fejlődött, vele együtt én is fejlődtem. Sok volt akkor már a külföldi, de igazából én voltam az egyetlen, aki beszélt németül. Volt egy sajnálatos baleset, a nyári bejáratnál a személyzeti részünk leégett, ezután volt egy átépítés, oda építettek 6 vendégszobát. A fürdőnek jó volt a kapcsolata több helyi szállásadóval is. Működött a kemping is, sok vendég volt, ők is fejlesztettek, bővítettek. Nagyon sok lett az osztrák és a német vendég. Az akkori vezető, Kútfej Attila megkért, hogy ha tudok, foglalkozzak a szállással is.

Mikor megnyílt a fedett fürdő, akkor újabb változás, fejlesztés kezdődött. Forgatóberendezések kerültek az úszómedencébe, tanmedencébe, a 90-es évek közepén megépült a hidromasszázs medence, elkészült az új tető, megújult az öltöző, átépült a bejárat is. 5-10 évente mindig volt valami.

A '80-as, '90-es évek fafaragó táboraiból sok szobor a fürdő területén volt. Fából készült a játszótér, megépítették a tornyot, ami sajnos egy gyerekcsínynek köszönhetően leégett. A torony a fürdő egyik jelképe volt.

Az elején a költségvetési üzemhez tartozott a fürdő, aztán a LEKO Kft-hez, majd volt egy olyan időszak, amikor önkormányzati intézményként működött. Aztán a későbbiekben lett külön kft, '99 -ben. A '90-es években rengeteg szálláshely jött létre, a kemping területén megépült a 15 szobás panzió, megépült a Silvanus Panzió, meg több vendégház is lett, innen is jöttek a fürdőbe. Kevesen voltunk és rengeteg vendég volt, volt olyan nap, hogy 3-4000 vendég volt és akkor még kisebb volt az alapterület.

A 90-es években a fedett fürdőnek voltak helységei. Egyikben volt egy iroda, a másik meg üres volt. Hogyan lehet hasznosítani a helyiséget? A fürdőből megkeresték az iskolákat, hogy mit szólnának ahhoz, ha lenne ott egy iskolai tanterem padokkal és a gyerekek ott tanulnának. Alsó tagozatosok voltak, napi kétszeri alkalommal volt úszásoktatás. Ott is ebédeltek. Nagyon jól érezték magukat, a tanárok is mondták, hogy a gyerekek sokkal többet tanultak abban az időszakban, mint bent az iskolában. Nagyon sok vidéki iskola tanulói akkor kezdtek el járni úszásoktatásra. Rédicseről, Lovásziból, Csesztregről, Tornyiszentmiklósról. Az elején Büki Béla tartotta az oktatást, amikor ő elment, akkor a testnevelőtanárok, aztán jött Németh Robi.

És akkor egyre több felnőtt is kedvet kapott az úszáshoz, megjelent az igény a felnőttoktatásra. Zalaegerszegről is jöttek nyugdíjasok ide, hogy megtanuljanak úszni.

A későbbiekben megjelent az igény a gyógyászati kezelésekre is, volt iszappakolás, tangentor, masszázs.

2010-ben volt egy újabb változás az életemben. Csináltam a szállást folyamatosan, közben pedig műszakvezető is voltam. Ez egy idő után túl sok lett, választanom kellett. Úgy gondoltam, legyen kicsit nyugalmasabb, így a szállást választottam.

Volfram Tiborné – Takarító, „B” műszak tagja

„Szerveztünk csapatépítőket nyáron, karácsonykor, mentünk együtt ijáskodni, tekézni aztán bográcsoltunk. Mindezt úgy, hogy 1-1- szabadnapunk volt, előtte és utána dolgoztunk, de mindenki bevállalta, mert jó volt a csapat.”

1992 áprilisa óta dolgozom a strandon. Udvari munkásként, kertészként – az a végzettségem – kerültem ide. Akkor még nem volt fűgyújtós traktor, jó pár évig én gereblyéztem össze a lenyírt fűvet. Később rájöttek, hogy tudom helyettesíteni a ruhatárost, ki tudok ülni a parkolóba jegyet adni, tudom takarítani a szobákat. Az elején még a városgazdálkodásnál voltam alkalmazásban, aztán amikor megalakult a Gyógyfürdő Kft., akkor automatikusan átkerültem oda. Most hivatalosan takarítás vezető vagyok, de most is csinálom minden mást, amire éppen szükség van. Ha kell, leülök a medence mellé, amikor a medenceőr elmegy ebédelni, bemegyek a szaunába, a covid idején is folyamatosan dolgoztam, falevelet takarítottam össze, mosogattam a hotel konyháján, amikor nem volt ember, de hozzánk tartozik a camping is, ott parcellajelző táblákat betonoztunk, kaszáltunk a kollégákkal.

Voltak gyerekek a strandon, akik elvesztek. Sírva jöttek oda a pénztárhoz, mi meg kézen fogtuk őket és sétáltunk körbe velük, kerestük együtt a szülőket.

A talált tárgyakat este össze szoktuk gyűjteni a ruhatárba, hogy ha valaki jön és keresi, akkor oda tudjuk adni. Egy vicces úszómester kolléga odaküldött hozzám egy osztrák hölgyet, hogy ott vannak a talált tárgyak, majd én oda fogom adni, amit elveszített. Kérdeztem a hölgyet, hogy mit keres, fürdőruhát, törülközőt, papucsot, milyen színűt? Végig kérdeztem mindent, mire kiderült, hogy elveszett a férje. A ruhatárban természetesen nem volt ott az úr, de a hangosbemondón keresztül kerestük és végül előkerült.

Csiszár Balázs - Úszómester, „B” műszak tagja

1997 nyarán dolgoztam itt először, akkor elsős gimis voltam és parkolóőrként kezdtem. Következő nyáron már medenceőrnek jöttem vissza, két úszómester volt akkoriban műszakban, sokkal kisebb területen 2-3000 ember volt egy szombaton vagy vasárnapon. 2000-ben érettségiztem, abban az évben nem jöttem vissza, a főiskola mellett végig dolgoztam, teljes állásban 2006. február 13. óta dolgozom, 2008-ban pedig megcsináltam az úszómesterit is.

Van olyan medence, ahol nem kell „papíros” úszómester (110 cm alatti vízmélységig), de ahol kell, ott elméleti és gyakorlati vizsgát is kell tenni, időre úszással, vízből mentéssel, mentőugrásokat kell bemutatni, emellett minden évben elsősegély gyakorlaton is részt veszünk. Ott babán gyakoroljuk az újraélesztést, amit már a való életben is alkalmazni kellett. Még főiskolás voltam, amikor Fecóval (Jobbágy Ferenc) voltunk a kinti mélyvíznél. Nézegettünk, minden rendben, úsznak, fejek a víz fölött, nem merült el senki. Volt egy négy év körüli kisserác, aki beugrott a mélyebb részénél aztán kikapálózott. Jó, hagytuk, ugráljon csak. Aztán azt láttuk, hogy kapálózik, egyszer csak megfeszült és dobott egy hátast. Nem emlékszem, hogy rúgtam le a papucsomat, kiszórtam-e a dolgaimat a zsebemből. Úgy, ahogy voltam, beugrottam érte, kiúsztam vele (akkor még nem voltam úszómester, nem gyakoroltam ezt), Fecó már ott volt, ketten kiraktuk és az oldalára fordítottuk. 3-4 másodpercig semmit nem csinált a kisgyerek. Mi úgy megijedtünk! Aztán magához tért, kiprűszkölte a vizet, ami az orrába ment és elkezdett bömbölni. Kérdeztük, magyarul semmi, aztán németül valamit sírt.

Két perc múlva megérkezett az apuka a mosdó felől, aki jól leszidta a gyereket, hogy mit keres itt, ő csak a mosdóba engedte el. Én csak annyit mondtam az apukának, hogy „Ne haragudjon, de hogy lehet elengedni egy négyéves gyereket egyedül?”

Jobbágy Ferenc - Úszómester, „B” műszak tagja

Korábban a moziban és a művelődési házban dolgoztam, megszűnt a munkahelyem, és az akkori főnöktől, Miklós Tibortól csak úgy tréfából megkérdeztem, hogy felvesz-e engem a strandra. 2004 óta vagyok itt, először medenceőrként nyári munkásként, aztán volt néhány hónap megszakítás, majd 2005. március 19-től kezdtem újra dolgozni. Az elején folyamatosan hosszabbították a szerződésemet, mindenféle munkákban részt vettem, szezonon kívül gereblyezés, terepegyengetés, amire éppen szükség volt.

Pár évvel ezelőtt Kovács Tibor kollégám volt beosztva a medencéhez. Január volt, mínusz és Tibor észrevette, hogy egy néni csúszik bele a medencébe, rosszul lett és belecsúszott a vízbe. Ahogy volt, ruhástul beleugrott a vízbe és kihúzta a nénit. Beszaladt az épületbe segítséget kérni. Én hívtam a mentőket, ahogy a gyakorlaton is mindig átismételjük (ki vagyok, honnan telefonálok, mi történt), ezalatt Tibor megkezdte az újraélesztést. A telefonálás után én is bekapcsolódtam, Tibort elküldtük, hogy öltözzön át. Megérkeztek a mentősök, ilyenkor általában a laikus segítőket elküldik onnan, de tőlünk kérték, hogy maradjunk segíteni. Körülbelül másfél óráig küzdöttünk a mentősökkel együtt a néni életéért, de sajnos nem sikerült megmenteni. Az orvos véleménye szerint tüdőembóliát kapott, a tüdejében nem volt víz a gyors mentésnek köszönhetően és még azt is mondta, hogy ilyen magas szintű elsősegélynyújtással még nem találkozott. Miklós Tibor, az akkori főnökünk pedig azt mondta: „Uraim, le a kalappal, én erre képtelen lettem volna!” Tisztán tartjuk a medencét, ellátjuk a vendégeket információval, vízhőmérsékletet nézünk, néha úgy tűnik, hogy csak üldögélünk, de mindig mondjuk: „Addig jó, amíg mi nem dolgozunk!”

Vannak olyan vendégek, akik tréfásan úgy köszönnek el, hogy „További jó pihenést!”, azt gondolván, nincs más dolgunk, mint ülni a széken és nézelődni. Ez nem mindig esik jól, de mi megyünk akkor is, amikor az osztrák fiatal kiabál, hogy „Schlange, Schlange!” (kígyó, kígyó) és kiderül, hogy csak a szivarfa termése hullott bele a vízbe.

Természetesen vicces dolgok is megestek, néhány energiaparkos történet:

Az egyik vendég megkérdezi, hogy tényleg működik, hatásos? Válasz: Csókolom, ne tessék viccelni, este megérjük összeszedni a mankókat és a kerekesszékeket!

Ebédidőben elhangzott kérdés: Ne haragudjon, fiatalember, az energiapark be van kapcsolva? Jaj, csókolom, ebédidő van, a gépész kihúzta a madzagot!

Hóbor Lászlóné visszaemlékezése – Pénztáros

1989. május 1-jén kezdtem el dolgozni és egészen 2012. május 1-jéig dolgoztam a strandon. Rendkívül jó volt a közösség, amibe kerültem és utána is mindig próbáltunk segíteni egymáson.

Akkoriban a strand 8 órakor nyitott, de én már negyed 8-kor mindig ott voltam, hogy össze tudjak söpörni a pénztár előtti részen, hogy tisztaság legyen, mire jönnek a vendégek. Szerettem mindig tisztán tartani a környezetemet. Nagyon szerettünk a virágokkal is foglalkozni, így mindig nagy gondot fordítottunk a virágágyások rendben tartására. Mindig egy kanizsai hölgytől rendeltük a virágokat, aki elmondta, hogy milyen virágot ajánl, illetve milyen színeket javasol. Próbáltuk úgy beültetni a virágokat, hogy egy láda ne csak egy színű

legyen, mert úgy gondoltuk, hogy az a szép, ha színes ágyásokat csinálunk. Azért is fordítottunk erre ennyi energiát, mert örömmel töltött el minket az, hogy szép volt az a terület, ahol a vendégek közlekedtek.

A kezdeti időszakban, mikor még nem volt meg a fedett uszoda, akkor ugye szeptember 30-án bezárt a strand. Ezután volt 1-2 hét, amikor mindent összepakoltunk, elrendeztünk, ezt követően pedig a tél folyamán több helyen is dolgoztam. A strand akkor még a LEKO-hoz tartozott és ahova ők beosztottak oda kellett menni dolgozni, segíteni. Aztán mikor jött a május, akkor lehetett visszamenni a fürdőbe. Jó volt, mikor elkészült a fedett része a strandfürdőnek, mert akkor állandó munkahelyem lett, télen-nyáron ott lehetett dolgozni.

Az évek során sok vendéggel beszélgettem és sok ismeretséget is szereztem. Nem igazán beszélek németül, de ha jöttek az osztrákok, akkor mindig amennyit tudtunk, beszélgettünk. Személy szerint én nagyon örültem annak, ha visszajöttek a vendégek, mert az azt jelentette a számomra, hogy mi mindent megtettünk értük és nem feltétlenül csak a termálvíz miatt jönnek vissza.

Nagyon szerettem a fürdőn dolgozni és örömmel gondolok vissza erre az időszakra.

Kulman Ferencné visszaemlékezése – Pénztáros

A legelső élményem a fürdővel még lánykoromban volt. Mikor megépült a fürdő, akkor társadalmi munkát hirdettek és mi is eljöttünk egy szombati napon fát ültetni. Jó érzéssel töltött el, hogy mi is tudtunk valamit hozzá tenni ehhez a dologhoz.

Utána egy darabig nem voltam semmilyen kapcsolatban a fürdővel egészen 2005-ig, amikor is meghirdettek egy állást, amire jelentkeztem és fel is vettek. Először csak a nyári szezonban dolgoztam, de nekem nagyon tetszett, mert nagyon jó kollektíva volt. Emiatt mindig visszamentem dolgozni tavasztól novemberig, míg végül véglegesítettek.

Az első napom nagyon emlékezetes volt. A főnök azt mondta, hogy menjek be egy nap és nézzem meg, hogy mivel kell majd foglalkoznom. Hirtelen nekem nagyon soknak tűnt, mert szinte minden történt azon a napon. Aznap pont az Erzsi volt (Hóbor Lászlóné) és olyan türelemmel, meg barátságosan mutatott meg mindent, hogy bár nagyon nehéznek láttam az egészet, mégis elvállaltam, mert egy kihívásnak éreztem és tetszett, hogy egy új területen is ki tudom próbálni magam.

A kollégákkal is nagyon jó kapcsolatunk volt. Szerveztünk kirándulásokat is, meg szoktuk tartani a névnapokat, illetve a születésnapokat, és mindig segítettük egymást. Számomra ezek voltak az igazán meghatározó dolgok.

A mai napig megemlegetem, hogy a mindennapi fürdővendégek között volt egy mumori bácsi, akinek 213-as volt a szekrény száma, mivel ott volt pad, ahol át tudott öltözni. Mindig igyekeztünk a vendégek kedvébe járni, mert így hozzájárulhattunk ahhoz, hogy visszatérő vendégekké váljanak.

Évről-évre számos változás is történt. Először pénztárgépes rendszerrel működtek a jegykiadások, majd a 2010-es újítás után egy számítógépes rendszert kellett betanulnunk. Új száunavilág lett, az egész marketing teljesen másra épült. Mindig meg kellett újulni, alkalmazkodni kellett az új kihívásokhoz. Az elején az is nehéz volt, hogy az osztrákokkal szót tudjunk érteni. Valamennyi természetesen visszajött a régi iskolai évekből, de én például újra elővettem a német könyvemet és igyekeztem memorizálni azokat a mondatokat, amik kapcsolódhatnak a munkámhoz. Azokat a dolgokat, amik fontosak voltak, azokat betanultuk, a többi meg igazából ránk ragadt az évek során.

Az idő előrehaladtával egyre több visszatérő vendég lett. Nagyon sok vendég nosztalgiából jött vissza, mert például Zajdán volt katona, és ilyenkor kifelé vagy befelé mindig tájékoztattak minket, hogy honnan jöttek, vagy éppen meddig maradnak. Ők sokszor szokták mondani, hogy milyen szép lett Lenti, nagyon tetszenek nekik a virágágyások, és szinte mindig kiemelik, hogy mennyit változott. Voltak olyan visszajáró vendégek is, akik kimondottan csak a gyógyvíz miatt jöttek vissza. A legtöbb ilyen vendég osztrák volt, de voltak köztük természetesen magyarok is.

Az évek során úgy vettem észre, hogy már a 40-es korosztályba tartozók is egyre többet használják a gyógyvizet, és felismerik annak a hatását.

Emlékszem, hogy régebben a nagy piac idején rendszeresen jártak nagy horvát buszos csoportok vásárolgatni. Minden csütörtökön piacoztak és utána jöttek a strandra fürdeni. Volt olyan, hogy bevonultak a nyári kabinos részre és azt a nejlont otthonkát vették fel, amit előtte a piacon vásároltak. Ezután először a söntéshez mentek, majd utána bevetették magukat a gyógyvízbe és nekiálltak énekelni. Volt olyan eset is, hogy a harmonikájukat is hozták. Ez ilyen érdekessége volt a csütörtöki napnak.

Természetesen nem csak a horvátok, hanem más buszos csoportok is szoktak jönni, legtöbbször belföldről. Általában táborozó gyerekek, nyugdíjas klubok, kertbarátkörök vagy különféle egyesületek szoktak jönni. A legtöbbször ők már előre be vannak jelentkezve, de olyan is előfordult, hogy egyszer csak beállított egy csoport. Ezeket a helyzeteket is mindig megoldottuk.

Volt egy nagyon vicces eset, mikor még a hidro medencébe karszalaggal lehetett bemenni. Minden napra más színű karszalag volt és csak az mehetett oda, aki megvásárolta az aznapi

karszalagot. Voltak olyanok, akik megvettek már többet és mindig belerakták a táskájukba, majd miután kifigyelték, hogy az adott nap milyen szín van kivették a táskájukból és felrakták a megfelelő színt. Volt olyan, hogy kék volt a karszalag az adott napra és jött egy 90 év körüli bácsi, aki nagyon szeretett a hidro medencébe járni. Róla tudtuk, hogy mindig előre kinézi, hogy melyik szín van aznap és azt teszi fel. És akkor aznap megvicceltük úgy, hogy megfordítottuk a kék szalagot úgy, hogy a fehér része legyen felül, ő meg felrakta a fehér karszalagot, de hát ugye nem engedték be, mert nem az volt a szín azon a napon. Néha próbáltak trükközni, de mindig igyekeztünk kezelni ezeket.

Nagyon sokan szoktak jönni. Télen, elsősorban ünnepek táján előfordult már olyan is, hogy egy idő után nem tudtunk szekrényt adni az embereknek, mert elfogytak a szekrényszámok. Nem tudtunk mit csinálni, a vendégeknek várniuk kellett arra, hogy kijöjjön egy vendég vagy egy csoport és akkor az ő szekrényeiket tudtuk odaadni az újonnan érkezőknek. Szerencsére a legtöbb vendég türelmes volt, és rugalmasan kezelte ezt a helyzetet. Nyáron ilyen nem nagyon szokott előfordulni, mert akkor az emberek viszik magukkal a táskáikat, de télen többször előfordult ez.

Én múlt évben nyugdíjba mentem. Összességében nagyon örülök neki, hogy ott dolgozhattam, mert nagyon sok ismertség, barátság szövődött, és sok jó élmény kísért végig.

8. Egyesületek, közösségek

8.1. Honismereti Egyesület Lenti

A lenti Honismereti Egyesület az alakuló ülést megelőzően, már a 80-as években is működött az akkori Sólyom László Művelődési Központ és Helyőrségi Művelődési Ház szakköréként tevékenykedett Tantalics Béla vezetésével. Helyiséget, anyagi támogatást is a ház biztosított, az összejöveteleket hetente, kéthetente tartották. A Honismereti Kör néven működő csoport célja a múlt történéseinek kutatása volt dokumentumok, fényképek, személyes elbeszélések, visszaemlékezések alapján. Ilyen együttműködő feltáró munka során az akkor még létező Városbarát Körrel közösen kutatták fel a 2. világháborúban elesett katonák nevét. 1990. október 28-án került sor az emlékmű felavatására, melyen az elesett hősök neve szerepelt. Az egyesület „magját” Tantalics Béla, Csondor Lajosné, Mátyás István, Rákos Lajos, Richter Ferencné, Szabó József, Bauer Edéné, Domján Józsefné, Vidóczi József alkotta.

Az egyesület létrehozását Tantalics Béla tanár, helytörténész, több helytörténeti kiadvány szerzője kezdeményezte, aki hasonló gondolkodású embereket keresett meg, illetve olyanokat

is, akiknek kezdetben lehet, hogy nem volt szívügye ez az egész, de kapcsolataik révén nagy segítséget jelentettek.

Alakuló ülése 1992. december 7-én volt, bejegyzett, önálló civil egyesületként „Honismereti Egyesület” néven, 8960 Lenti, Szabadság tér 5. alatti székhellyel, (ami később Lenti, Deák Ferenc utca 16.-ra változott) 1993. február 1-től működik. Megalakulásakor az egyesület tagsága 20 fő, amely az évek során folyamatosan nőtt. A vezetőséget Horváth Ferenc elnök, Sabján Sándor elnökhelyettes és Tantalics Béla titkár alkotta. Célja Lenti és a régió történelmi múltjának felderítése összegyűjtött dokumentumok és tanúk visszaemlékezése alapján, az anyag rendszerezése és bemutatása, kiadványok készítése, emlékhelyek létesítése a helyi önkormányzat támogatásával, az önművelődés támogatása, a lokálpatriotizmus erősítése. („Honismereti Egyesület” alapító szabályzata 1993. 02. 01.)

Céljainak megfelelően a kezdeti éveket követően igazán változatos és tartalmas programot biztosított tagjai és kívülállók számára is. Kulturális és ismeretterjesztő programjaik, tudományos emléküléseik, a Lentiből elköltözöttek találkozási széles réteget érintettek és szólítottak meg. Különféle kiállításokat szerveztek a városban, mint például „Zalai honvédek a Donnál”, természetvédelmi kiállítás. Előadásokat tartottak saját tagjaik (Ihász János) és meghívott vendégek (többek között dr. Szinku Mihály helytörténész, Péntek Imre költő, a határon túlról Göncz László), kirándulásokat szerveztek Ópusztaszerre, Kecskemétre, Zircra, Veszprémbe, Győrbe és Pannonhalmára.

1999-től közhasznú minősítést kapott és a február 2-i tisztújító taggyűlés után új vezetőséggel működött tovább. A korábbi elnök tiszteletbeli elnökként tevékenykedett tovább, az elnök Sabján Sándor, helyettese pedig Ruzsics József lett. (Beszámoló a működésről 2000. február 15.)

Az egyesület közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és pártoknak anyagi támogatást nem nyújt.

Az egyesület rendes tagjai azok a bel- és külföldi természetes és jogi személyek, akik, amelyek írásban nyilatkoznak belépési szándékukról, elfogadják az egyesület céljait, a kötelezettségek teljesítését vállalják. Pártoló tagok, akik a rendes tagsággal járó kötelezettségeket nem vállalják, de valamilyen módon az egyesület tevékenységét rendszeresen támogatják, segítik. Tiszteletbeli tagoknak választhatók a közgyűlés által azok a magánszemélyek, akik az egyesületnek kiemelkedő szolgálatot tettek.

A rendes tagok szavazati joggal rendelkeznek, a szervezetben tisztséget vállalhatnak, az egyesület szolgáltatásait, eszközeit meghatározott feltételek mellett igénybe vehetik. A megállapított tagdíjat kötelesek rendszeresen fizetni, az egyesület eszközeit megóvni, a

szervezet érdekeit képviselni, tekintélyét, megbecsülését gyarapítani. A tagság kilépéssel, kizárással és törléssel megszűnik. A kizárásról a közgyűlés dönt, oka: a tagsági kötelezettségek nem teljesítése, tevékenysége az egyesület érdekeit sérti.

A pártoló és tiszteletbeli tagok jogosultak az egyesület biztosította szolgáltatások és kedvezmények igénybe vételére, tanácskozási joggal a közgyűlésen részt vehetnek.

Az egyesület legfőbb döntéshozó szerve a közgyűlés, amely az egyesületet érintő minden kérdésben dönthet. Kizárólagos jog- és hatásköre: az alapszabály elfogadása, módosítása. Kimondja az egyesület megszűnését vagy más szervezettel való egyesülését. Öt évre megválasztja az elnökséget és az ellenőrző bizottságot. Dönt a költségvetés fő összegeiről, az egyesület tevékenységének fő irányairól, meghatározza a tagdíjat. Elfogadja a beszámolót és a közhasznúságú jelentést. Az elnökség hívja össze évente egy alkalommal. Ennek módját és a rendkívüli közgyűlés összehívásának feltételeit az Alapszabály rendelkezései határozzák meg. Az elnökség két közgyűlés között az egyesület vezető szerve. Tagjai: elnök, alelnök, titkár. A közgyűlés kizárólagos jog- és hatáskörét érintő kérdések kivételével a szervezetet érintő bármely kérdésben intézkedik, és állást foglal. Feladata az egyesület szervezeti és működési szabályzatának elkészítése és folyamatos aktualizálása, a részletes költségvetés és munkaterv elkészítése, a végrehajtás megszervezése. Szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal ülésezik. Az egyesületet az elnök képviseli, de e jogkört az elnökség bármely tagjára átruházhatja.

Az egyesület és az elnökség munkáját 3 tagú ellenőrző bizottság felügyeli, segíti az Alapszabályban meghatározott módon. Tevékenységükről a közgyűlésen számolnak be, észrevételeiket az elnökségnek írásban jelzik.

Működési források: a közhasznú tevékenység folytatásából származó bevétel, tagdíj, adomány, támogatás, pályázati és egyéb bevétel. A gazdálkodási tevékenységből származó bevételt az egyesület közhasznú céljai szerinti tevékenységeire fordítja vissza a nonprofit működés alapelvei szerint.

Az egyesület működése nyilvános, a keletkezett iratok nyilvánosak, mindenki számára hozzáférhetők. (Alapító Okirat)

Önálló helyisége nincs, a művelődési ház és a könyvtár biztosítja ingyen a termet és a műszaki berendezéseket a rendezvényekhez, programokhoz, éves közgyűléshez.

Három évtizedes működése során mindig a közösen megfogalmazott célok eléréséért tevékenykedtek.

Célok: Lenti és városkörnyéke történelmi örökségének feltárása, bemutatása, védelme, hagyományörzés. A város kulturális vérkeringésében való aktív részvétel, hozzájárulás az itt

élők közösségi életének szervezéséhez, cselekvő együttműködés annak érdekében, hogy lakóhelyükön jól érezzék magukat. Tagjai és a település érdekében élethelyzetük, problémáik, gondjaik feltárása és annak megoldásában közreműködés. Az egyesület lehetőségeinek felhasználásával közösségi élet kialakítása. A felelős állampolgárokhoz méltó készségek elsajátításának segítségével hozzájárulni a társadalmi önismeret fejlődéséhez. Felelősségvállalás a helyi történelmi emlékhelyek sorsáért, emlékhelyek létesítése, az épített környezet védelme, természetvédelem.

Feladatának tekinti a város és környéke kulturális életében való részvételt, annak tevékeny előmozdítását (például konferenciák, előadások, ünnepek szervezésével). Lenti és a kistérség történelmi-gazdasági múltjának valóságú felderítését dokumentumok és hiteles tanúk emlékei alapján, a kutatási anyagokból kiadványok készítését, a gyűjtött anyagok rendszerezését és kiállításokon történő kulturális célú bemutatását önművelődés és az egészséges lokálpatriotizmus erősítése érdekében. A kistérség természeti értékeinek feltárását és védelmét. A hagyományok felélesztésével, programok szervezésével hozzájárul a lakosság szabadidejének hasznos eltöltéséhez. Fontos a kulturált környezet kialakítása, a településen előforduló környezetvédelmi problémák jelzése az illetékeseknek, akciók szervezése azok megszüntetésére. A lakosság bevonása és a tagság aktív részvétele a kulturált környezet kialakítására és fenntartására (az egyesület rendszeres résztvevője az évenkénti „Te szedd!” akcióknak). Rendszeresen programokat szerveznek időskorúak és a városból elszármazottak részére. Szervezik, részt vesznek Lenti állami, társadalmi, hagyományőrző ünnepein és mozgósítják a lakosságot e célból.

Programjaik egy része a tagságnak szól, mások nyilvánosak, meghívóval, plakáttal, szóróanyaggal. Felhasználják a helyi tömegkommunikációs eszközöket, a városi televíziót, a Muravidéki Rádiót (a helyi lakosság nagy része ezt hallgatja), a Zalai Hírlapot, a városi sajtótermékeket. Ezen rendezvényeik mindenki előtt nyitva állnak, szabadon és ingyenesen látogathatók és többféle formában propagálják, hogy az információ mindenkihez eljusson.

A szervezési feladatoknál vezetőségi megbeszélés alapján osztották és osztják el a feladatokat, a tagságot „riadóláncon” értesítik.

Rendszeres és folyamatos az együttműködésük más egyesületekkel, intézményekkel (művelődési ház, könyvtár, iskolák, óvodák stb.), közösen szerveznek programokat, esetenként személyeket kérnek fel a közreműködésre, segítségre határon innen és túl is.

Tevékenységük maradandó értékei a történelmi hagyaték ápolására a teljesség igénye nélkül: Deák Ferenc tiszteletére emléktáblát helyeztek el, a leventék előtti tisztelgésre emlékoszlopot állítottak, Molnár Pál, Kossuth Lajos tisztjének bagladi síremlékét helyreállították,

gondozzák. Kezdeményezték és azóta szervezik a halottak napi megemlékezést, amihez csatlakozott az önkormányzat is és több más helyi szervezet is. Az egyesület vállalta több Tantalics Béla nevéhez fűződő, helytörténeti szempontból jelentős könyv megjelentetését is (pl. A lenti plébánia története, Zalai leventék a második világháborúban 1944-45). (*Interjú Tantalics Bélával és Sabján Sándorral 2005.*)

2013-ban a törvényi változások miatt, közhasznúságát elveszítette, de továbbra is – Lentiben egyedülként - bejegyzett civil szervezet maradt. 2014-től Simon Márta az elnök. Három évtized elteltével is az alapításkor megfogalmazottak szerint tevékenykednek tovább. Szervezik a nemzeti összetartozás napjához kapcsolódó megemlékezést, rendszeresen szakmai tanulmányutakon vesznek részt, úticélok között szerepelt többek között Csáktornya, Veszprém, Sárvár vagy éppen a burgenlandi terület magyar várai. Olyan vendégeket sikerült megnyerni programjaikhoz, mint prof. dr. habil Szakály Sándor történész, Máthé Áron történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnökhelyettese, Göncz László szlovéniai magyar író, történész, kisebbségkutató. Konferenciát szerveztek az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójára, azt követően megszervezték az '56-osok találkozóját, az át- és kitelepítettek találkozóját, az első világháború centenáriuma pedig egy megemlékezést. Az egyesület az új kultúrateremtő képesség jó példája. Megalakulása önszerveződés következménye, cselekvésükben megjelenik az önszerveződés, a nyitott gondolkodás és a cselekvő életforma, legfőbb értékük a közösségiség, melynek jegyében végzik és szervezik munkájukat.

8.2. Pro Arte Kulturális Egyesület

Egy alkotó ház akkor él igazán, ha megtelik lakókkal és ezek a lakók élnek, gondolkodnak, terveznek, szeretnek, beszélgetnek, nevetnek, sírnak, alkotnak, teremtenek, mindennapjaikban is ezer szállal kötődnek a művészethez, kultúrához. A lenti alkotóházba és a Pro Arte Kulturális Egyesületbe ilyen emberek gyűltek össze. De honnan és hogyan is indult ez az egész? Németh Dezső, az egyesület korábbi vezetője segítségével idézzük meg a múltat.

A kiinduló pont a fafaragó táborok és a táborokban részt vevő amatőr faragók csoportja volt. Varga Ferenc „Feri” zsalalövői kollégákkal hozott létre egy csoportot, akik kezdetben kisebb tárgyakat faragtak. Az alkotások köre egyre szélesebb lett, Lenti egy figurális játszótérrel gazdagodott, bekapcsolódtak budapesti és a budapest környéki faragók, de jöttek Diósgyőr környékéről is. Ez volt az a mag, ami kialakította azt a szellemi kört, ami vonzotta magához a lehetőséget és az embereket is.

Ebben az időben Lentiben működött egy műszaki klub, tagjai csatlakoztak, mint egy holdudvarként a táborzárásokhoz részvétellel, figyelemmel, olykor anyagi támogatást is adva. 1976 körül járunk, amikor Dezső is csatlakozott a társasághoz, elkezdett farigcsálni, ahogy ő fogalmazott. Közben elindult a faluszépítő táborok szervezése az MMIK-ban. Maga a program egész évben zajlott, két hétre csatlakozott a fafaragó táborokhoz is. Lenti környékén Németh Dezső és Varga Ferenc végezte ezeket a részben már pénzes megbízásokat, játszótérek, kerítések, hidak kerültek ki a kezük alól, minden, amit fából el lehetett készíteni, munkájukért nívódíjat is kaptak.

A csoporthoz egyre többen csatlakoztak, magánemberek és csoportok - mint például a fotószakkörösök - egyaránt. Ezeknek a csoportoknak a vezetősége és a tagsága adta a leendő Pro Arte tagságát, szellemi magját, támogatóit. Ekkor merült fel a gondolat, hogy ezt egyesületi formában kellene tovább vinni. A gondolatot tett követte és 1991. május 12-én megalakult Pro Arte Kulturális Egyesület. *(Interjú Németh Dezsővel 2021. szeptember 3.)*

Ahogy az alapszabály is rögzítette, az egyesület célja:

- Lenti város kulturális tevékenységének fejlesztése,
- képző- és iparművészeti tevékenységek feltételeinek biztosítása és a
- Lenti Faszobrász Alkotótelep működtetése volt. (Pro Arte Kulturális Egyesület Alapszabálya 1991. május 12.)

Az egyesület első elnöke és egyben motorja Varga Ferenc Ferike lett, kulturális és művészeti tevékenységének középpontja a Dózsa György úti alkotóház volt.

Ez is hozzájárult ahhoz, hogy a fafaragó táborok nemzetközivé és még ismertebbé váljanak, meghívjanak külföldi, profi szobrászokat is. Egy-két alkalommal megpróbálták azt is, hogy amatőr és profi alkotók is meghívást kaptak, ez azonban nem igazán működött, hiszen két külön síkon mozgott a dolog.

A célokat szolgáló működés bizonyítéka volt a lenti fafaragó táborok hírneve, a résztvevő művészek névsora, a korábban már említett csoportok működése, újabbak létrejötte, amit a történetek, emlékek, fotók, alkotások mellett az újságcikkek is megőriztek.

Az alkotó közösségek számának növekedésével a tagok száma is változott. A központi mag mellé újabbak érkeztek, állandó segítők kapcsolódtak a közösséghez. A szponzorok segítségével még inkább kiteljesedhetett a ház működése és az alkotó tevékenység is. Aztán voltak, akiket az élet máshová sodort és voltak, akik örökre itt hagytak bennünket.

Ezek a csoportok önállóan működtek, de nem elszigetelődve. A közös programok, mint például a néphagyományok felelevenítése a farsangolás, húsvéti ünnepvárás, pünkösdlő, májusfa állítás és kitáncolás, mikulásvárás során vagy éppen a lucázással, hagyományos

disznóvágással, egy másik csoport tevékenységének kipróbálása, a kintről betérő vendégek fogadása, bevonása az alkotásba egy új technika kipróbáltatásával egy vibráló, színes, folyton változó, de mégis állandó és egységes közösséget mutatott. A több mint három évtized alatt a következő csoportok működtek: faszobrászat, bábműhely, fotóműhely, főzőiskola, irodalmi kör, képzőművészeti stúdió, kerámia szakkör, stílus iskola, szövőkör, foltvarró kör.

Hogy is zajlott az élet az műhelymunka mellett? Kiállításokon, fesztiválokon, bemutatókon vettek rész és szerveztek, a folyamatos fejlődést az önképzések, szakmai továbbképzések, művészeti találkozók biztosították. Az alkotó „kézműves” tevékenység mellett a szellem pallérozása is szerves része volt az egyesület életének. Nagy beszélgetések, közös éneklések, felolvasások mellett a különböző meghívott vendégek – sportolók, művészek, tudósok - előadásai is újabb ablakokat nyitottak a világra. Meghívott vendégek voltak többek között Balczó András olimpiai bajnok öttusázó, Dinnyés József dalszerző, énekes, Dr. Marton Veronika sumerológus, Dr. Papp Lajos szívsebész, Franta Dezső restaurátor, Kiszely István antropológus, Makovecz Imre építész, Pék Pál költő, tanár. A közösségi és alkotó tevékenységet szolgálták a különböző táborok, a tagok szerveztek nyári faszobrász, grafikai-rézkarc, gyermek-báb és kézműves, kerámia és festő, nemezelő, olvasó, tűzzománc-szövő és zenei tábort is.

Változott a világ, megváltoztak a körülmények. Napjainkban két aktívan működő csoport van. A Spulni csoportot Kőműves Györgyné és Sényi Lajosné mutatta be.

Egy kiállítás alkalmával találkoztunk a vert csipke, a varrott csipke és a hajó csipke készítőkkal. Mindannyian kedvet kaptunk, hogy megtanuljuk ezt a különleges, finom kézimunka készítést. Képzett oktatóval az alapokat elsajátítottuk, gyakorlati ismereteinket továbbképzéseken bővítettük. 2015 szeptemberében új csoportvezetőt választottunk a magas szintű technikai tudással rendelkező Pacsa Gézané személyében. Tudásunkat, ismereteinket az ő segítségével, illetve továbbképzéseken, tapasztalatcseréken bővítjük. Tevékenységünk már nem csak a csipkekészítésre korlátozódik, új tagjaink foglalkoznak kötéssel, horgolással, hímzéssel (mindenki igénye szerint). 2016-ban az a megtiszteltetés ért bennünket, hogy az Országos Csipkeverők Egyesülete éves kiállítását Lentiben a Művelődési Központban csoportunk és az egyesület közreműködésével szervezte meg. Itt a tárlat látogatóival együtt mi is megcsodálhattuk a gyönyörű, színvonalas munkákat, melyeket az alkotók hazánk különböző tájairól küldtek el hozzánk. Minden évben figyeljük a pályázatokat, képzési és kiállítási lehetőségeket, amik segítségével tovább fejlődhetünk szakmailag, bemutatkozási lehetőséghez juthatunk. Így kaptunk meghívást három alkalommal is Veszprémbe az Érseki

Palotában megrendezett „Karácsonyi jászol”, „Az angyalok serege” és a „Betlehemi csillag” című kiállításokra. *(Interjú Kőműves Györgynével és Sényi Lajosnéval 2021. augusztus 26.)*

A Mesemondó/Napvirág Bábcsoportról Timár Lászlóné mesélt.

A bábműhely 1992 novemberében indult Bánkúti Lászlóné óvónő vezetésével. Személyes ismeretség alapján kapcsolódtak a csoporthoz a tagokká váló óvónők.

Eleinte olyan bábfajták készítésével foglalkoztunk, amelyeket kisgyermekkel is el tudunk készíteni, azonban ez a tevékenység hamar kinőtte magát. Szakmai továbbképzéssel, sok kutatómunkával el tudtuk dönteni, hogy mit hogyan oldunk meg bábjátékkal, illetve annak melyik fajtájával. Tanulmányoztuk a bábtörténetet, a dramaturgiát, ami segített a közönség és a darab színpadra állításának a viszonyát összehangolni. Bekapcsolódtunk az alkotóház csoportjainak programjaiba is, például néphagyományok, jeles napok, az egyesület hagyományainak felelevenítése során. A bábcsoport célja a népmese szeretetére nevelés, a mesevilág jelentsen élményforrást a gyermekeknek, a gyermekek a szülőkkel közösen éljék meg a meseélményeket, a néphagyományok és az egyesület hagyományainak őrzése és alakítása. Minden bábdarabunk bemutatását komoly háttérmunka előzi meg: ötletek közös keresése, feldolgozása, a díszletek, bábok elkészítése, megfelelő zenék válogatása, rendszeres próbák.

Bábelőadásaink minden alkalommal megtöltötték a termet a gyerekek és a hozzátartozók. Különböző technikai megoldásokkal színesítettük darabjainkat, mint például árnyjáték, több szintes díszlet. Eszközeink elkészítésében az egyesület tagjai nyújtottak segítséget, akár csak a kézműves játszóházak szervezésében és lebonyolításában is. Bekapcsolódtak új társak is a munkába, akiknek megtetszett a bábjáték, szívesen és lelkesen játszottak a gyerekeknek-gyerekekkel. Egy alkalommal nyári alkotótábor szerveztünk különböző korú iskolás gyerekek számára. Az előre megtervezett napi programokat sikerült megvalósítani, a hét végén a hozzátartozók előtt mutattak be saját maguk készített bábokkal egy darabot, és egy vidám délutánt töltöttünk el együtt a ház udvarán. Szerepléseink főleg Lentiben és a város környéki településeken zajlottak. Első bemutatkozásunk 1993 júniusában az alkotóházban volt, amikor felelevenítettük a pütkösdi népszokásokat. Ügyességi versenyekkel pütkösdi királyt választottunk, eljátszottuk a pütkösdi királyné-járást és a májusfát is kidöntöttük. Minden évben meghívást kaptunk a Magyar Kultúra Napján tartott városi ünnepségre, ahol általában felnőtt közönség számára készítettünk többnyire „fekete színházi” darabot. Hagyományunkká vált a naptári év ünnepeihez kapcsolódva helyben és meghívással a közeli településeken bábszínházat tartani és játszóházat szervezni húsvétkor, gyermeknapon, mikuláskor és karácsonykor. *(Interjú Timár Lászlónéval 2021. augusztus 27.)*

8.3. Kerka Táncegyüttes, Kerka Kulturális Egyesület

8.3.1. Kerka Táncegyüttes

A néptánc mint szórakozási lehetőség és közösségteremtő erő mindig jelen volt a település kulturális életében. Az 1950-es évek végén és a 60-as évek elején is alakultak csoportok, melyekhez szívesen csatlakoztak a fiatalok. Az a csoport, mely idén ünnepelte 50 éves évfordulóját, a következő évtized elején indult el. A kezdetekről Timár Lászlóné Zsuzsa – aki férjével együtt alapítótag – mesélt.

A Kerka Táncegyüttes 1973. októberében alakult. Kardos Tibort Orsovsky István, a Zalai Táncegyüttes vezetője bízta meg, hogy Lentiben alakítson néptáncsoportot. Akkoriban Kardos Tibor a Zalai Táncegyüttes táncosa volt, hivatásos táncos múlttal és táncoktatói végzettséggel. A Lenti Művelődési Házba került népművelői munkakörbe és a helyi szervezővel közösen sorra járták a község munkahelyeit, onnan toborozva a leendő táncosokat. A dolgozókból rövid idő alatt 18-20 fővel megalakult a táncsoport. Mostoha körülmények között folyt a néptánc tanulása, mivel a régi művelődési házat akkoriban bontották le, így a próbák a gimnázium tornatermében folytak. Ennek ellenére 1974. tavaszán már szerepelt a csoport a közeli falukban a tájolásokon 3-4 koreográfiával, és nyáron Balatonföldváron bronz minősítést kapott. A kész koreográfiák színpadra állítása volt az elsődleges cél a csoport működéséhez. A jelmezeket kölcsönzöből rendelték, mindig a tájegység táncához igazodva. A kísérő zenekart amatőr zenészek alkották, a próbák zongorakíséretét zenetanár, illetve amatőr zenészek biztosították.

Korrepetítorok voltak: Nagy Bernadett, Vedres Csaba, Orbán Sándor.

Zenészek voltak az együttes mellett: Zuggó Szilárd, Lukács Sándor, János Gyula, Zsohár Gyula, Pacsa Dezső, Horváth Károly, Farkas Tibor, Makai József, Pápai János, Kiss Erzsébet. 1976-ban elkészült a Sólyom László Művelődési Központ és újraszerveződött a Kerka Táncegyüttes Gerencsér Zoltán vezetésével, aki Zalaegerszegen a KISZÖV Táncegyüttest vezette. Az újjáalakult csoportban a régi táncosok mellett diákok és katonák is szép számmal részt vettek. Munkájukért ezüst minősítést kaptak Nagykanizsán. Az együttes magyar bemutatókon, fesztiválokon szerepelt, illetve az akkori Jugoszláviába Bledbe, Belatincebis rendszeres meghívásokat kapott. Készültek saját jelmezek és a zenei kíséret is képzetesebb zenészekből állt. Az együttes szakmai előrelépését biztosította a létszám növekedése, a folyamatos utánpótlást a diákok részvétele biztosította.

A megye néptáncos történetében jelentős szerepet töltöttek be a Pacsán rendezett megyei néptánc-fesztivál találkozói. Ezeken a találkozókön rendszeresen részt vett a Kerka Táncegyüttes, amely mindig magas színvonalú előadással érkeztek. 1978-as fellépésüknél ugyan még nagyon fiatal együttesnek számított, de már akkor is jó csoportnak ítélték őket. (Megyei néptánc-fesztivál Pacsán, In: Zalai Hírlap, 1978. május 16. p. 5.) Két évvel későbbi produkciójukat pedig a stabil, magas szintű együttesesi munka bizonyítékeként említi a helyi napilap (Gerencsér Zoltán: Néptáncfaló Pacsán, In: Zalai Hírlap, 1980. május 9. p. 5.)

1980-tól kezdődően Tímár László, Sepsi István, Császár István, Takács Mária, majd 1997-ben Kiss Norbert György vette át az együttes vezetését. Az eddigi közös évekre és az együttesre így emlékszik vissza:

18 éves koromban felkértek egy székelyföldi tánc tanítására, akkor Takács Mária vezette az együttest. Eljöttem és 2-3 próba alatt megtanulták az anyagot, gutori lányok és helyi fiatalok alkották az együttest, majd egy pár alkalom után a helyiek leültettek, hogy ők különválnak és mi lenne, ha együtt dolgoznánk. Így indult a kapcsolat a Kerkával. Strókay Viktor, Fentős Ági, Lipák, Csiborék voltak többek között benne. A művelődési ház állt mögénk, a lehetőségeikhez mértén támogattak, például útiköltséget adtak. Pár évig így dolgoztunk, aztán csatlakoztak zalaegerszegiek is a csapathoz, akik ott helyben nem találtak maguknak megfelelő együttest. Utána hoztuk létre az egyesületet. Közben munka kapcsán összetalálkoztunk Zsuzsa néniékkal (Tímár Lászlóné) egy szorosabb együttműködés jött létre, az együttes utánpótlása lett az a sok gyerek, aki Zsuzsa néninél táncolt. Ez volt a Szütyőke, kis Szütyőke meg a nagy Szütyőke és akkor onnantól elég szépen jöttek a gyerekek.

Timár Lászlóné a Szütyőkéről

Az akkori művelődési ház vezetője kért fel, hogy alakítsak egy gyerek néptánc csoportot. A gyerekanyag az iskolából jött, 4-6. évfolyamosok voltak, sokan a személyes ismeretségi körömből érkeztek. Ez rövid ideig működött, majd jött Csaszi (Császár István) a Kerka akkori vezetője, aki átvette ezt a gyerekcsoportot. Utánuk következett a már Szütyőke nevet viselő csoport, de még mindig a művelődési ház művészeti csoportjaként. Megalakult a Körtánc körmendi központtal, vezetője Korbacsics Tibor volt. Ez már intézményesített forma volt, ennek keretében a gyerekek papírt, bizonyítványt is kaptak arról, amit csináltak. A művészeti iskolában korcsoportok voltak, nem a Szütyőke, illetve a Kiskerka nevet viselték a csoportok, de tulajdonképpen ezeknek feleltek meg. A legfiatalabbak a művészeti iskolában a nagycsoportosok, akik előképzősök voltak a művészeti iskolában. Az iskolás osztályok tanítását Kiss Norbert vette át, én pedig az óvodában tanítottam a táncot. A nevelési tervben kiemelt célként szerepelt a hagyományörzés, minden évben tanterveket írtam, értékeléseket

készítettem. A csoport munkájában az vett részt, aki szeretett volna, nem volt kötelező. Egy nagyon jó utánpótlás alapot adott a Kiskerkához, majd később a Kerkához, hiszen itt a gyerekek megtanulták az alapokat, megtanulták, mi az a tánc. De nem csak táncos alapokban részesültek, elméleti oktatást is kaptak, a szünetekben, a pihenés idején megismerkedtünk a hagyományainkkal, beszélgettünk a különböző szokásokról, tanultunk dalokat, játékokat. Fejlődött a ritmusérzékük, megtanulták, hogy szükség van tánc közben a fegyelemre és azt is, hogy miért van erre szükség. Ez egy kerek egész volt. A szülők is megnézhatték a gyerekeiket és el szoktunk menni a csömödéri Pintyőke Fesztiválra. Igyekeztünk a külsőségekre is odafigyelni, pályázatból lettek ruhák, amit az egyik anyuka (Koroncziné Budai Beáta) varrt meg, a lányoknak elkészültek a hajfonatok a szalagokkal.

1999-ben csatlakoztunk a művészetoktatáshoz és elindult a Vörösmartyban (Vörösmarty Mihály Általános Iskola) is a néptánc oktatás, ott Móriczné Gyuricza Éva vezetésével. Innentől egyre több gyerek lett, létrehoztuk a Kerka Művészeti Iskolát. Nagyon fontos az, hogy egy jól működő együttesnek legyen utánpótlása. Lehet toborozni és hirdetni is, hogy jöjjenek táncolni, de a szervezett utánpótlás ad stabil alapot ehhez.

A 30 éves műsornál alakult úgy, hogy az akkori Kerka tagjai máshogy gondolkodtak a munkáról, más elképzeléseik voltak, így elváltak útjaik. Az utánuk következő generációk, Bicsák Gyuriék (Bicsák György), Kiss Roliék (Kiss Roland), aztán Berciék (Borsos Bertalan), Kisstom (Kiss Tamás), Márkék (Cseke Márk), Bence (Pörzse Bence), Gábor (Tamás Gábor). Egerszegiek is mindig voltak a csoportban, akik nem találtak ott megfelelő együttest. Ez egy viszonylag stabil csoport, ők már mindannyian munka mellett táncolnak. Sajnos, a vírus az együttes életére is kihatott, akkor szinte egy generáció, a középiskolások nagy része eltűnt. Lányokból maradtak valamennyien, de a fiúk eltűntek. A következő generáció Bendegúzék (Hácskó Bendegúz) korosztálya, a mostani középiskolások, sajnos ők sincsenek sokan. Az utánpótlást jelentő gyereklétszám is csökkent, de azért nincs ok panaszra.

Szakmai szempontból elkezdtük azt az országos tendenciát követni, hogy egy táncműhelynek az archaikus táncokat kell feldolgozni, azt színpadra vinni, ez a fő vonalunk, nem a mindenféle táncmozgás, a különféle táncszínházi darabok. Ezeket már beépítettük az 5 évente megrendezett jubileumi műsorokban is. Lehetőségeinkhez mérten minden év végén évzárót is tartunk. Külföldi fesztiválok is elég szép számmal elindultak a fiataljainknak, ezek is hozzájárultak a tánc népszerűségéhez itt Lentiben. A város támogatása is nagyon sokat jelentett. A versenyek is nagyon fontosak voltak, szóló és páros versenyek is kisebb-nagyobb sikerrel. Sok csoportos fellépés különböző seregszemléken, meghívásokon. Táncosaink közül

elég sokan vannak, akik táncos pályára léptek, Kristóf (Kele Kristóf), Bálint (Deák Bálint), Tomi (Veres Tamás), Varga Ákos. Van, aki táncpedagógusként, oktatóként is próbálkozott vagy éppen most is oktat (Kovács Brigitta, Borsos Bertalan, Pörzse Bence), vagy éppen zenéléssel is foglalkozott (Kovács Brigitta).

A ruhatár is egy kardinális kérdés, ezt még a mai napig sem sikerült olyan szintre hozni, mint amit szeretnénk, de ez több millió forintot jelent. Folyamatos ennek építése, bővítése, hogy olyan legyen, amelyet egy ilyen szintű együttes érdemel.

Sok táncos, aki máshol tanul tovább vagy máshol kezd el dolgozni, nem tér vissza Lentibe, máshol keres magának együttest. A táncegyüttes a középiskolásokra alapozott, a felsőoktatásban tanulók közül már sokan kimaradnak. Sosem gondoltam azt korábban, hogy lesznek olyan felnőtt emberek, 30 felettiek, akik munka mellett még mindig táncolnak, és erre nagyon büszke is vagyok, de elsősorban a középiskolásokra alapoznék. Szerencsés helyzet, hogy az idősebbek a közelben maradtak, a közelben dolgoznak és tudták, tudják vállalni ezt. Bár most már a középiskolák területén sem csak a közelbe, Zalaegerszegre, Nagykanizsára mennek, hanem jóval távolabb is, így hétközben nem lehet próbát tartani, a hétvégi próbákat pedig nem mindenki vállalja. Ami még egy jó lehetőség, az a tábor, illetve táborok nyaranta. Amióta elkezdünk gyerekekkel dolgozni, azóta rendszeresen táboroztatjuk őket. Ott lehet és kell megfogni a fiatalokat, illetve megszilárdítani egy közösséget, hogy kialakuljon az összetartó erő. Szécsisziget, Kerkaszentkirály, Páka, Lovászi, Szőce, mind felejthetetlen táborok színhelyei.

Nagyon sajátos a Kerka Táncegyüttes arculata. Szeretik a táncot, de nem annyira fanatikusak, mint azok, akik innen tovább kerültek hivatásos együttesekhez. Az életük része a tánc, nehezen válnának meg tőle. Egyik szempontból ez jó, mert egy nagyon erős közösséget alkotnak, bár nagyon öntörvényű ez a közösség, még velem szemben is. Ami nem olyan jó, hogy nehezen adaptálódnak úgy, ahogy én szeretném, hogy ebből adjanak is tovább a fiataloknak. Sokkal aktívabb részvételt szeretnék tőlük, akár egy-egy csoport irányításában vagy éppen programok szervezésében, mondjuk például egy farsang megszervezésében. Bízom benne, hogy megértik, hogy ez egy nagy család. Lesznek, akik elmennek és mindig lesznek új tagok, akiket be kellene vezetni, akiknek meg kell tanítani, hogy mi ez, mit csinálunk. Meg ők tudják, hogy ez egy közösség, csak talán soha nem fogalmazták meg eddig így maguknak, hogy mi is az, hogy közösséget építeni. A mai világban a közösségek átalakultak és valljuk be, egy kicsit el is tűntek, ezért is lenne fontos, hogy a mostani idősebbek aktívabban álljanak hozzá az egészhez, hiszen a Kerka egy közösség. Én azt gondolom, hogy jó úton vagyunk. Olyan önállósággal bírnak a tagok, tiszteletben tartják,

hogy mi az én gondolatom, de ugyanakkor mernek kritikusan is hozzáállni, meg természetesen megteszik azt, amit hozzá kell tenni. Egyedül ez az utánpótlás generáció az, amiben még tudnának egy kicsit hozzátenni, arra gondolok, hogy minden csoportnak lehetne egy vezetője tőlük és akkor az a vezető avatná be a fiatalokat. Szerintem ez könnyen menne, mert szinte mindenkinek a családjából megfordult itt több generáció is, volt táncos kisgyereke, táncos nagygyereke, táncos unokája, táncos anyukája-apukája, kapcsolódás a tánchoz és a Kerkához. Ez a Berci féle csoport (Kerimbózsa Néptánccsoport) is jó dolog, örülök, hogy elindították, mert ettől lesz teljes a kép. Ahogy már korábban is említettem, programok terén nem állunk annyira fényesen, ez is feladata lenne a táncegyüttesnek, hogy rendszeresen programokat biztosítson ne csak a saját táncosainak, hanem a helyi és a környező települések lakosainak, az érdeklődőknek. Táncházak, ismeretterjesztő előadások – például amiket a könyvtár szervez -, de nem csak nekem, hanem a táncosok bekapcsolódásával. Azon is kell dolgoznunk, hogy magát a táncot ne csak egy választott sportnak tekintsék, ne azért válasszák a fiatalok, mert valahová el kell járni, hanem azért, mert olyan értékeket hordoz, ami egy táncosnak meghatározhatja a jövőjét és meghatározza a személyiségét is.

A jelenlegi táncosok létszáma 100 fő körül van, öt csoportban működnek, nagyon jó lenne, ha ezt meg tudnánk tartani. Amit és ahogyan tanítok, azt több tényező határozza meg, az első a néptáncpedagógia. Ettől persze el lehet térni, ha alá tudom támasztani, hogy miért tértem el. Kezdődik az ugrósokkal, forgatókkal aztán jönnek a legösszetettebb, majd a nemzetiségi táncok. Azt, hogy milyen táncokat tanulunk, befolyásolja a ruha kérdése is, hogy milyen ruháink vannak, mi kell ahhoz, hogy színpadra állhassunk. Eleinte szülői segítséggel, aztán fellépési forrásokból, pályázatokból tudtuk a ruhákat beszerezni, megvarratni. Most már ott tartunk, hogy annyira kritikusak a lányok – ezt többségében ők intézik -, hogy meghatározott kereteken belül ők intézhetik a megfelelő, az adott tánchoz kiválasztandó viseletet. Ezzel is egy kicsit rá vannak szorítva arra, hogy ismerkedjenek velük és hogy utánajárjanak. Nem csak a viseletről van szó, hanem az egyéb viselet kiegészítőkről is. Van egy helyi varrónőnk (Koroncziné Budai Beáta), aki nagyon sokat dolgozott nekünk, segített bennünket. Most már egyre inkább keressük a népi iparművészek, erre szakosodott varróműhelyek darabjait. Meg kell keresni azt, aki az adott tájegység viseletét tekintve a legjobb vagy a számunkra legmegfelelőbb viseletet tudja biztosítani. Az sem mindegy, hogy ki csinál egy viseletet, ha lehet, akkor még most is az eredeti forrásokat kell használni. Most a kalocsai viseletet kezdték el összegyűjteni maguknak a fiatalok olyanoktól, akik ott élnek és jól ismerik a kalocsai viseletet. Ha erdélyi ruháról van szó, akkor táncháztalálkozókon idős, ottani emberektől

érdeemes felvásárolni a ruhákat. Harmadik meghatározó tényező, hogy a táncosok mit szeretnének. Egy bizonyos idő elteltével megunják az azonos típusú táncokat, ők követelik ki, mert látták a nagyobbaktól, médiából és szeretnének ilyet is táncolni. A negyedik pedig, hogy kapcsolódó pontok kellenek a különböző csoportok között. Nekünk szükségünk van arra is, hogy a két lépcsőfoknyi távolságra egymást követő csoportok is tudjanak együtt színpadra állni nagyobb műsorokban, fellépésekkor. A kiindulópont az életkor, bár mi ezt egy kicsit átlépjük, mert a kicsiknek jobb lenne egy kicsit többet játszani, de az a probléma, hogy bekerülnek ide a gyerekek és a szülők nem nagyon tudják, hogy miről van szó. Az elvárás meg nagy, már az első évben, hogy mikor lépünk fel, holott maga a néptáncoktatás nem a fellépésről szól, ez csak egy melléktermék. Ha rendszeren dolgoznánk, akkor egy vagy két évig nem is nagyon vinnénk színpadra a gyerekeket. Az lenne a jó, ha a szülő egyszer-egyszer, egy évvégi bemutaton bejönne megnézni a gyereket és az lépne fel, akinek van kellő magabiztossága és tudása. Először a szülőket kellene megtanítani és nekik kellene megérteni, hogy mit csinálunk, miről szól ez a közösség és hogy mekkora az ő felelősségük is.

A jövőbeli terveket illetően szeretném folytatni az eddigieket. Szeretném, ha a mostani Kerka Táncegyüttes tagjai – akár párban is – átvennének egy-egy gyerekcsoportot. Szeretném visszahozni a fesztiválokat a csoportok életébe és a minősítésre is el kellene kezdeni dolgozni. Jelen pillanatban az 50 éves jubileumi műsorokra való felkészülés a legfontosabb feladat.

Egy csoport, egy közösség életét, működését nem lehet teljes egészében megismerni legalább egy aktív tagja megszólaltatása nélkül. Borsos Bertalan a Kerka Táncegyüttes legidősebb tagja, csoportvezető, oktató és a Kerka Kulturális Egyesület elnöke:

Én személy szerint ÉKP-s voltam. Ez egy oktatási forma, amiben volt néptánc is, mint óra, ekkor alsó tagozatos voltam. Ezzel egyidőben Timár Lászlóné Zsuzsa néni vezetésével működött a Szütyőke csoport, Kiss Norbert pedig ekkor vette át az akkori Kerka (Lipákék csoportja) vezetését. Móriczné Gyuricza Éva tanárnéni akkor csinálta meg a Vörösmarty iskolában diákok szereplésével az István, a király című darabot. Kiss Norbertet kérte fel, hogy csinálja meg, tanítsa be a táncos részeket. Aki élt és mozgott vagy egy kis köze is volt a tánchoz – akár szütyőkés volt, akár ÉKP-s (én akkor már 4.-es voltam) – azt befogták. A próbák keretében nem tudtuk, hogy ki, milyen szerepet játszik majd, így mindenki megtanult mindent, és arra is jó volt, hogy összeismerkedtünk a Norbival. Megcsináltuk a darabot és abban az évben, amikor ez pörgött, a Norbi elcsábított bennünket néptánc táborba. Itt kerültem igazán kapcsolatba a néptáncal, Tóth István Csonti és Kiss Norbi vezetésével, de ott volt Timár Zsuzsa néni, ifj. Horváth Károly is, később (talán a következő évben) Elek bácsit

(Horváth Elek prímás) is sikerült elcsábítani a szécsiszigeti táborba. Rengeteg fiú és lány volt ott, nagyon jó brigád volt. Az elkövetkező években folyamatosan táncoltam. Amikor gimnazista lettem 2003-ben Norbi bejött még a gimibe is toborozni. Ez volt a József Daniék korosztálya. A Szütyőkéből érkezett a Bicsák Gyuri, Vers Janika, Stolcz Gábor és mellettük rengeteg lány, Szigeti Anita, Farkas Zsuzska, Tóth Eszter, mi voltunk az ifjúsági utánpótlás. Norbi ekkor dolgozott a nagyokkal, Strókay Viktor, Szekeres Balu, Lipák Attila, Fentős Ági korosztálya és volt Zsuzsa néniék csoportja az Öreg Kerka, ez alkotta akkor a helyi néptánc gerincét. Sok táncos volt és sok táncot is ismertünk. Ekkor vitt el bennünket a Norbi először Erdélybe, aztán mentünk turnéra Portugáliába, újra vissza Erdőcsinádra és onnantól minden évben mentünk valahova. Jártunk Franciaországban, Belgiumban, Macedóniában (2013), Milisben Szardínián (2014), Bulgáriában is. Ezekhez az utakhoz általában Norbi keresett lehetőségeket, az itt kialakult kapcsolatok pedig újabb visszahívásokat vagy éppen új lehetőségeket is hoztak magukkal. Volt az un. Fesztiváliroda, ami különböző fesztiválokra közvetített ki együtteseket. Ez régebben nagyon magas szinten működött, aztán az internet elterjedésével ez eléggé felhigult, mindenki megtalált mindenkit pillanatok alatt és már kevésbé nívós fesztiválokra is közvetített ki bennünket. Én magam is a mai napig benne vagyok rengeteg listában és magam is figyelem a lehetőségeket. Sokszor hosszabb időre, akár egész hónapos időtartamra is hirdetnek, ahol turnust lehet választani és ahol mondjuk 3 együttes szórakoztatja el a nézőket a fesztiválon. A legtöbb fesztiválon a szállást és az étkezést biztosították, nekünk az utazást kellett megoldani, erre kellett a pénzt összegyűjteni. A város mindig hozzájárult ehhez, ezért jártunk fizetős fellépésekre és cégektől is kaptunk támogatást. Az utazó társaság összetételét általában a fesztivál milyensége határozta meg. A törökországi Bursában kétszer is voltunk (2011, 2013), itt 50 fellépő csoportos fesztiválon vettünk részt. Ide meghívásos alapon lehetett eljutni, voltak, akiket megkerestek, hogy menjenek, illetve mi „kuncsorogtunk”, hogy mehessünk. Volt egy együttes, ami visszadobta a felkérést és helyettük, mint a sorban következők, mi mehettünk. A másodikra pedig már konkrétan minket kértek. Ez korosztályos fesztivál volt, vittünk magunkkal fiatalabbakat is, de ők nem léphettek színpadra. Az 50 csoportból megjelent 45, az első hármat díjazták. A további sorrendet nem hirdették ki, de az érdeklődésünkre elmondták, hogy a 7-8. helyen végeztünk. Bár a magyar néptánc nagyon különbözik az arrafelé jellemző sortáncos formától, valószínűleg ezért sem végezhattünk előkelőbb helyen, de a közönség nagyon szeretett bennünket. Olyan szempontból is sikernek könyvelhettük el ezt az eredményt, hogy itt együtt versenyeztek az amatőr és a hivatásos csoportok is és ebből született ez a 7-8. hely. Ezen fesztiválok többsége nem igazán szakmai megmérettetést jelent a táncosok számára, hanem szereplési lehetőséget,

kapcsolatépítést, közösségépítő és közösség- és személyiségformáló ereje van. Eljuthattak olyan helyekre, ahol még nem jártak, közvetlenül ismerhették meg más nemzetek táncait, hagyományait és a nemzetek képviselőit. A fesztiválok során feltárult az is, hogy mennyire különböző és egyedülálló a magyar néptánc a maga sokszínű, összetett forma- és figuravilágával a többiekéhez képest.

Az együttes nem minősült, ez még hiányzik. Minősülésre amatőr együtteseknek van lehetősége. A szakmai megmérettetést a Martin György Néptáncszövetség szervezi, a rendezők célja, hogy lehetővé tegyék a minősülni kívánó együttesek műsorainak összemérhető, azonos szempontrendszer alapján történő szakmai értékelését az ország több helyszínén. A bemutatók két évente kerülnek megrendezésre. Ugyanez a szervezet hirdet szólótánc versenyeket is, férfi szólótáncos, illetve páros (1 férfi – 1 nő) jelentkezhetsz, ennek van ifjúsági és felnőtt korosztályos versenye. Tőlünk Kele Kristóf szerzett Aranysarkantyús táncos címet 2015-ben. (<https://www.zaol.hu/kultura/2016/01/gundel-dij-az-aranysarkantyus-tancosnak>)

Nem verseny, de néptáncos körökben igazán rangos esemény a Néptáncantológia, amikor egy meghirdetett pályázat keretében az előző évben született koreográfiák közül válasszák ki a legjobbakat. Ifjúsági és felnőtt korosztályban is lehet jelentkezni.

Az együttesnél a korosztályos felépítés volt és napjainkban is az a jellemző. Mindig volt egy húzó, magkorosztályos az együttesnek, az utánpótlás csoportokból többnyire a középiskola elején kerültek fel a táncosok ebbe a magba. Ekkor kezdődött el többnyire egy egészséges verseny a szóló, az elsősoros szerepekért. Ahogy az utánpótlás csoportokból értek úgymond fejben és tánc tudásban is, csatlakoztak az aktív korosztályhoz. Erre azért is szükség volt, mert az aktív korosztály nem tudta megtartani folyamatosan a létszámot. Két igazán nagy vízváltó volt és van most is az együttes életében, amikor megtizedelődik a létszám, 8. évfolyam végén és az érettségi után. Akik itt maradtak helyben vagy ezután is be tudtak és be is jártak próbára, azok képeztek egy magot és ezt töltötte fel az utánpótlás csoport. Ezt a „feltöltést”, kik, mikor, hogyan, ezt a Norbi döntötte el. Az én (Borsos Bertalan) csoportom eltérő volt ilyen szempontból, mert már korábban saját elhatározásból bejártunk a nagyok próbájára a hátsó sorokba, hogy innen is ellessük, ők hogyan csinálják. Akkor még hétköznapi próbák voltak, hetente kétszer 3-5-ig nekünk, az öregebbeknek meg 5-től és mi ott maradtunk. Fontos volt ez a tánc miatt is, hogy figyeljük őket, tanuljunk, együtt táncoljunk és a szocializáció miatt is, hogy ismerkedjünk, barátkozzunk, beszélgessünk. Számunkra ők voltak az „istenek”, mindenki egy-egy egyéniség, lestük őket. Számomra Strókay Viktor és a párja Ági volt a csúcs. Amikor próbáltak, bementem és figyeltem, hogyan táncolnak. Kiseb-

létszámú (pl. 4 fiú-5 lány) utánpótlás csoportot könnyebb volt becsatlakoztatni, mint egy nagyobb létszámút (8-10 fő), amikor magában az utánpótlás csoportban is két csoportot kapcsolt már össze.

A táncosok az alapfokú művészeti iskola néptánc tanszakának tanulói voltak, az iskola 12 évfolyamban, előképző (1-2), alapfok (1-6) és továbbképző (1-4) rendszerben, elméleti és gyakorlati ismeretek átadásával működött. Ezeket az átadni kívánt ismereteket az évfolyamhoz tartozó tanmenetek tartalmazták, ezek határozták meg a tanítandó-tanulandó táncokat, kötelező lépéselemeket, énekeket, amiket az adott évfolyamba járóknak el kellett sajátítani.

Kiss Norbert a művészeti iskola tanára volt, a táncosok a továbbképző végéig a művészeti iskola tanulói voltak, ez adta az intézményi, adminisztratív, szervezett kereteket.

Nagyon jó kapcsolat alakult ki a körmendiekkel (BBÁ), több alkalommal is voltunk együtt Szöcén táborban, ahol voltak még zalaszentgrótiak és barcsi táncosok is, ezek a szakmai szempontok mellett nagyon jó csapatépítő erővel is bírtak.

A tánc táborok korosztályos szempontból kétfélek voltak. Fiatalként az ott töltött idő legnagyobb részét a tánc tette ki, a folyamatos próbákat, táncok tanulását és gyakorlását jobbra csak az étkezések szakították meg. Megismertük egymást és tánc tudásilag is hatalmasan fejlődünk, hiszen öt napon át legalább 8-10 órában csak táncoltunk. Amikor idősebbek lettünk akkor pedig eljártunk a fiatalabbak táborába már táncot tanítani, foglalkozásokat (pl. kézműves) tartani nekik, éneket tanítani, éjszaka bátorságpróbát tartottunk nekik. Tanítottuk is őket és a mi csapatunk is tartott külön próbát. Amikor valakivel 8-10 órát táncolsz, a szagáról, mozgásáról is megismered, hatással vagy rá és ő is hatással van rád, megismered a személyiségét, ismerkedni is lehet, akár párkapcsolatok is kialakulhatnak, ezek igazán közösségépítő erővel bírtak.

Az együttesnek a jövőjét elsősorban az utánpótlás határozza meg. A változó világ erre is hatással van, a fiatalokat nehezebb becsábítani és benntartani a próbateremben és a Covid-járvány is negatív hatással volt tevékenységünkre. A 2010-es évek közepétől egy újabb fellendülés volt tapasztalható a néptánc tanulás, a tánc ház-mozgalom területén, ezt a fellendülést a járvány és a kialakult körülmények szinte teljes megállásra kényszerítették. Újra kell építeni ezt az egészet, folyamatosan dolgozni kell azon, hogy a táncosok visszatérjenek és olyan lendülettel vegyenek részt a táncos közéletben, mint régen, és újra el kell érni, hogy ugyanolyan lelkes, támogató, tenni akaró és segítőkész legyen a szülői háttér is, mint amilyen korábban volt.

Lenti kulturális közösségi életében meghatározó az Egyesület és a Kerka Táncegyüttes. A kultúra és művészet egy igen jelentős szeletét adja már csak a megmozgatott és bevonzott tömeg, a folyamatos utánpótlás csoportok nagyságát tekintve is. Nagyon jó példa erre a Lenti Nyári Estéken való önálló, másfél órás műsorok vagy a 2022-ben megrendezett Csoóri Fesztivál. A nagy létszámú, csoportos fellépések az élmény iránt fogékony nézők mellett szélesebb rétegeket is megmozgatnak az érintettség okán, hiszen a bevonzák a táncosok rokonait, ismerőseit is a közösségi történésekbe, aktív közösségalkító szereppel bír az együttes és az egyesület a település életében is. Ugyanakkor ahogy az alapító okiratban is megfogalmazódott, elsődleges cél a hagyományörzés, a néptánc tanulás, a tánc színpadra vitele és ezt a táncosok szoros fizikai közelségben tudják csak megtenni. Nem csak egy légtérben léteznek, folyamatos fizikai kontaktusban élnek eközben. Elsősorban a néptánc szeretetéből kifolyólag táncolnak, a táncot szeretik és ezáltal valamilyen szinten azt is szeretik, akivel táncolnak. Ez egy olyan formáló erő, amit nagyon kevés más művészeti ág vagy éppen sport tud megadni. A tagok alakítják a nagyobb (települési) közösséget és saját táncos közösségüket, ugyanakkor az ehhez a közösséghez való tartozás komoly személyiségformáló erővel is bír.

Aki szereti a néptáncot és ismeri az együttest, látta már őket színpadon, annak számára ez egyfajta minőséget, színvonalat jelent, még úgy is, hogy amatőr együttesről van szó. Ez egyaránt érvényes a nagy táncos közösségen kívülre (a laikusokra, nézőkre) és belülről is. Ennek egyik példája a nagykanizsai utcatánc fesztivál felvonulással és a városban kijelölt pontokon történő táncolással. Több csoport vesz részt ezen az eseményen, a kijelölt pontokon félórás műsort adnak, a nap pedig gálaesttel zárul. A Kerka is kapott meghívást, a szervezőnek szüksége volt még csoportra a megfelelő létszámhoz és az esti gálán is felléphetett. Ezzel a fellépéssel nem ért véget az esti szereplés, jött a kérés, hogy táncoljanak még, mert volt, aki nem jött el és volt, aki már elment. Aztán jött az újabb kérés, annyira sikeres volt az újabb fellépés, maradjanak még és táncoljanak még egyet. Ez a kérés már a szervezőtől érkezett, aki ismeretlenül, létszámnövelésre hívta a csoportot, de látva a teljesítményüket, újabb lehetőséget adott nekik. Azóta is minden évben jön tőlük a felkérés. A már korábban említett Csontitól is elismerést kaptak, aki régen ismerte őket, de már jó ideje nem látott fellépést és ahogy mondta: „Nem tudtam, hogy ilyen jók vagytok!”

A 2010-es évek közepére alakult úgy a helyzet, hogy a fellépések nagy részét a Kerka Táncegyüttes adta. A felkérések az ismertségük vagy éppen valamilyen személyes kapcsolat révén érkezett, mellettük ritkábban színpadra lépett az Öreg Kerka, illetve az utánpótlás csoportok. A fellépésekre nem mindig kísérte el őket művészeti vezetőjük Kiss Norbert, az

ilyenkor szükséges egyéb feladatokat Borsos Bertalan látta el táncostársai segítségével. Összegyűjteni a fellépőket, navigálni a csoportot, csoportokat, gondoskodni a zenéről, megfelelő fellépő ruháról, egyeztetni a szervezőkkel, számlát írni. Az ő személyében kapcsolódott össze még erősebben a Kerka Táncegyüttes és a Kerka Kulturális Egyesület tevékenysége, működése. Szükség volt a megfelelő adminisztratív háttérre (ezt biztosította az egyesület), hogy ezt az összetett feladatot megfelelő, szervezett háttérrel és minden ponton átlátva, pénzügyi, jogi vonatkozásait is ismerve felelősségteljesen tudja elvégezni.

8.3.2. Kerka Kulturális Egyesület

A Kerka Kulturális Egyesület 2000-ben jött létre, az Alapító Okiratban meghatározott célja:

- *„Művészeti tevékenység támogatása.*
- *Hazai és a határon túli magyar és nemzetiségi néptánc és népzenei hagyományok feldolgozása, ápolása és tovább örökítése.*
- *A tánckultúra kialakítása és fejlesztése, szervezése, lebonyolítása.*
- *Kulturális programok biztosítása.*
- *A hazai nemzetiségek és etnikai csoportok tánc-hagyományainak feldolgozása és ápolása.*

Az egyesület önkormányzattal, ügyintéző, képviseleti és felügyeli szervvel rendelkező jogi személy. Az önkormányzati feladatokat a Közgyűlés, az ügyintézői feladatokat az Elnökség, a képviseleti feladatokat az egyesület Elnöke, a felügyeletet a Felügyelő Bizottság látja el. Legfőbb általános hatáskörű döntéshozó szerve a Közgyűlés, mely az egyesület tagjainak összességéből áll. Az Egyesület vezetője az elnök, akit a tagság 3 (három) évre választ meg tagjai sorából nyílt szavazással.” (https://kerka.hu/images/pdf/alapito_okirat.pdf)

Borsos Bertalan az egyesület elnöke: Az egyesületet elsősorban a táncosok és a még 18. életévüket be nem töltött táncosok szülei alkották és alkotják napjainkban is. Az egyesületben, mint elnöknek gazdaságis szakember, könyvelő segíti a munkámat. Működésünket, a támogatásokat dokumentálni kell, el kell számolni mindennel, a ránk vonatkozó jogszabályok határozzák meg a működésünket. Úgy érzem, hogy most jól működik az egyesület, rendben működnek a dolgaink. Az utóbbi években sok értéket szereztünk, ruhákat, technikai felszerelést, ez nagyban köszönhető a Csoóri-támogatásnak és természetesen a működést segítik a fellépésekből származó bevételek és a várostól származó támogatás is.

Ami talán hiányzik, az egy saját létesítmény, próbateremmel, öltözőkkel, raktárral, ruhatárral. Bár nagyon kevés olyan amatőr együttes van, akik rendelkeznek ilyennel. A körmendiek és a

zalaegerszegiek is közösségi intézményekben kaptak helyet, raktározzák a holmijukat, akárcsak mi, a város támogatásával működünk, működnek.

8.4. Nefelejcs Dalkör

A tagok közlése alapján

A szervezet a Civil Nyugdíjas Klub keretei között alakult meg 2011. december 29-én, Magyar Anna tanárnő vezetésével. 2012-ben a Hon-Travel által szervezett „Ki Mit Tud”-on arany minősítést ért el.

2012 nyarától Tóthné Piros Ilona vezetésével folytatta tovább tevékenységét a dalkör. Rendszeresen részt vesznek a városi és város környéki rendezvényeken, az őszi fesztiválon és a nyári esték zenés programjában, falunapokon, idősök napi ünnepségeken, adventi gyertyagyújtáson. A bárszentmihályfai adventi ünnepségsorozaton is rendszeresen szerepelnek.

2014 óta a templomi kórus munkájában is részt vesznek. A nyugdíjas „Ki Mit Tud”-ról ekkor már kiemelt arany minősítéssel tértek haza.

Ugyanettől az évtől a Nefelejcs Dalkör önálló civil szervezetként végzi tevékenységeit. A népdalok mellett szívesen énekelnek nótákat, bordalokat is, utóbbiakat Kulcsár Ferenc zenei kíséretével.

8.5. Civil Nyugdíjas Klub

Interjú Császár Dezsővel a klub vezetőjével

A Civil Nyugdíjas Klub 2010 novemberében alakult meg 25 fővel, jelenleg 38 tagja van.

Fontosnak tartjuk, hogy olyan, a tagságot érdeklő programokat szervezzünk, melyeken mindenki szívesen vesz részt. Éves szintén átlagosan 15 saját rendezvényünk van, melyeken a tagság több mint 90 százaléka jelen van. Rendszeresen a különböző témájú előadások, megemlékezünk minden hónapban a születésnapjukat ünneplőkről, megtartjuk a nőnapot és hagyományá vált a férfinao megtartása is. Rendszeressé váltak a farsangi rendezvényeink is, az évet karácsonyi ünnepséggel, műsorral és ajándékozással zárjuk. Emlékezetesek a kirándulásaink is.

Klubunk kezdeményezte 2016 októberében az Idősök Világnapjáról történő városi megemlékezést, amely az utóbbi években idősök hete, illetve hónapja sorozatra bővült, a

klubok tagjai mellett bevonva a város nyugdíjasait. Itt a megemlékezés mellett sor került szűrővizsgálatokra, a korosztályt érintő előadásokra, gyalog- és kerékpártúrára, tekeversenyre, vetélkedőre, idősök fájának elültetésére. Évek óta tartalmas és sokoldalú kapcsolatot ápolunk a Csesztregi Korhatártalanok Klubjával és a Lovászi Olajbányász Nyugdíjas Klubbal.

8.6. Szépkorúak Civil Szervezete

Interjú Bartha Ödönnével a klub vezetőjével

„A Honvédségi klub 1987-ben alakult. Először egyenruhások, katonák, rendőrök, határőrök, tűzoltók, pénzügyőrök csatlakoztak. A hozzátartozók csak később lehettek tagok. A klub első elnöke Csóka József katona volt. Az ő halála után Horváth István, Erdős Tibor, majd Krisztánovics György. Utolsó elnökünk Barta Ödön volt. Halálával megszűnt a klub neve, de szerencsére csak a neve, mert később a nem fegyveres egységnél dolgozók/civilek folytatták tovább, 2017-től Szépkorúak Civil Szervezete néven.

A klubélet szép volt, olyanok voltunk, mint egy nagy család. Sok rendezvény volt, szilveszterek, pótszilveszterek, születésnapok. Kirándulásokon, főzőversenyen, rétesfesztiválon vettünk részt. Ez utóbbin első helyezést is elértünk. A klub ma is él, vannak nagyon jó rendezvények, csak a régi tagok nagyon hiányoznak. Jelenleg 57 tagot számlálunk.”

9. Összegzés

A hároméves kutató- és szervező munka befejezésekor megállapítható, hogy az egyes településrészekben a helyi kultúra nemzeti és egyetemes értékekkel bír. A kettő összefonódik. Munkánk feltámasztotta az emberekben az adakozókedvet, személyes élményeik, tárgyaik közkinccsé tételének vágyát.

Már az anyaggyűjtés során a gyűjtők és adományozók körében egyaránt felértékelődött a saját és településrészük történései, emléktárgyai iránti figyelmük, saját fontosságtudatuk. A kiállítások pedig a csúcsművet jelentették.

A kiállításokon a kultúra széles spektruma kapott helyett, olyan lakók (egyének és közösségek) is sikerhez jutottak, akik más esetekben alig.

A résztvevők döntő többsége alkotóként és közönségként, a kultúra „termelőjeként” és befogadóként vett részt. Önértékérzete megerősödött.

A jelenleg működő művészeti csoportok, sportkörök a megnyitó ünnepségeken szereplési lehetőséghez jutottak. A jövőben egymás lakóhelyén és egyéb helyeken is fellépnek.

A kutatás révén erősödött a lakosok közötti kapcsolati háló, növekedett az egymás iránti odafigyelés, tisztelet, közösségi érzés. Mindez a hétköznapiakban is hozzájárul boldogulásukhoz.

Generációk működtek együtt, ismerték meg a bennük rejtőző, illetve bizonyított tehetséget. Jó remény van arra, hogy a maiak méltó folytatói lesznek az elődök tevékenységének, életben tartják, megújítják a hagyományokat.

A kiállításokon szereplők példaképként szolgálnak. Jeles életutakra vetült fény.

A helyi közélet jeles képviselői nyitották meg a kiállításokat, ezzel is jelezve a figyelmet, az önkormányzat elismerését. Közülük többen a gyűjtő munkában is részt vettek.

A munkához dokumentumokat szolgáltatottak a már elszármazott jeles személyiségek, illetve családtagjaik. Rendkívüli erőforrást, kapcsolati tőkét jelentenek. Érdekes őket folyamatosan számon tartani, velük a kapcsolatot tartani, s alkalmanként együttesen is hazahívni őket.

Úgy látjuk, hogy a gyűjtőmunka és eredményeinek bemutatása folyamatossá válhat és a jelen közösségi életére is kiterjedhet. Megmutatkoztak és elismerésben részesültek azok a személyiségek, akik e munka élére állhatnak.

A könyvtárban felállított gyűjtőpont tovább működik, az intézmény e feladat végzését a későbbiekben is ellátja, állandó feladatának tekinti.

A digitalizált, jól feldolgozott dokumentumok örök értékűként elérhetők a kutatók, érdeklődők számára.

Hasonló témakörben a helyi önkormányzat részéről pályázat írható ki. Biztosítaná a folytatást, az általános és középiskolai korosztályra, valamint a felnőttekre számítva.

A kiállítás, mint a gyűjtőmunka bemutatását bemutató forma nagyszerű ötletnek bizonyult. A tárlatvezetések élővé, didaktikussá tették. A megnyitó ünnepségek légkörét mindenkor a büszkeség, az öröm érzete lengte be. A tudások felelevenítése, az eszmecsere még jóval a megnyitók után is zajlott. Fórummá változtak a helyszínek.

E munka során erősödött a könyvtár és a város lakói, intézményei, munkahelyei, civil szervezetei közötti kapcsolat.

Boldogságélményhez jutottak a város lakói, megtapasztalhatták a közösségek élményt adó szerepét.

A kutatás a város valamennyi lakója számára identitásnövelőnek bizonyult, a közösségek megerősödését, újabbak keletkezését szolgálta.